

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ครั้งที่ 9

กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานส่วนกลาง

วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมรามาการ์ดีนส์ กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)
มกราคม 2554

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2553 รวม 9 ครั้ง เพื่อให้ทราบจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ ติดตามสถานภาพของโครงการฯ ในแต่ละจังหวัด รวมทั้งรับทราบปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ของแต่ละจังหวัด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงฐานข้อมูลของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการเพื่อสนองพระราชดำริให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนต่อไป

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 9 มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 291 คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากกรุงเทพมหานคร หน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 42 หน่วยงาน และผู้แทนจากส่วนราชการในระดับจังหวัดจำนวน 76 จังหวัด เป็นการสรุปภาพรวมการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ครั้งที่ผ่านมา ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้สำนักงาน กปร. ได้รับทราบผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของหน่วยงาน ปัญหา อุปสรรค ต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสานความสัมพันธ์ระหว่างกัน ก่อให้เกิดการเชื่อมประสานแผนงาน/งบประมาณการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และเสริมสร้างบรรทัดฐานการปฏิบัติงานที่ดี สามารถสนองพระราชดำริการพัฒนาดำเนินงานโครงการระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง ข้อมูลจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเอกสารนี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ประมวลได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ยังไม่สามารถนำไปอ้างอิงได้ และจะต้องตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงาน กปร.

มกราคม 2554

สารบัญ

ส่วนที่ 1

หน้า

- คำกล่าวรายงานโดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร. 1
- พิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี 3
- คำบรรยายเรื่อง สรุปภาพรวมการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ครั้งที่ผ่านมา โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร. 13

ส่วนที่ 2

- สรุปการเสวนาการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค 18

ส่วนที่ 3

- สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขานุการ กปร. 58

ภาคผนวก

- จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- กำหนดการ
- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแยกตามหน่วยงาน
- ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คำกล่าวรายงาน

โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร.

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9

กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานส่วนกลาง

วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมรามาคาร์ดินัล กรุงเทพฯ

กราบเรียน ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ที่ปรึกษาคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและประธานคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กระผมในนามของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ องคมนตรี เป็นอย่างสูงที่ให้เกียรติมาเป็นประธานในการเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9 ในวันนี้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดจากพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ ที่สามารถช่วยเหลือราษฎรให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลามากกว่า 60 ปี ทำให้มีโครงการฯ มากกว่า 4,000 โครงการ กระจายอยู่ทั่วประเทศ

การดำเนินงานที่ผ่านมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า ให้ติดตามการดำเนินงานโครงการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริ ให้มีการติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง

สำนักงาน กปร. ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยสำรวจติดตามสถานะการดำเนินงานของโครงการฯ รวมทั้งการเน้นการใช้ประโยชน์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งส่วนหนึ่งของการดำเนินงานดังกล่าว คือ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 จำนวน 9 ครั้งกระจายไปตามภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดการติดตามข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในทุกจังหวัด และมีเวทีเพื่อนำเสนอ และแลกเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ เป็นครั้งที่ 9 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายจัดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมฯ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการในระดับกระทรวง และกรมต่างๆ ที่ดำเนินงานสนองพระราชดำริ ผู้แทนในระดับจังหวัดทั่วประเทศ โดยผู้แทนกรมจะได้ร่วมนำเสนอและแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ องคมนตรี ได้เปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9 และมอบนโยบายแนวทางการดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วย

ขอกราบเรียนเชิญ ครับ

คำกล่าวเปิด

โดย ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

ในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9

กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานส่วนกลาง

วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมรามาร์คเด็นส์ กรุงเทพฯ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้แทนส่วนราชการ และผู้มีเกียรติทุกท่าน ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดขึ้นในวันนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงห่วงใยราษฎร โดยพระราชทานพระราชดำริในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่า 4,000 โครงการ ซึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้เริ่มดำเนินการมาเป็นเวลายาวนานและมีการใช้ประโยชน์โครงการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงงานด้านการพัฒนาโดยเริ่มจากการเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ทั่วประเทศ ภายหลังจากเสด็จขึ้นครองราชย์ เพื่อทรงรับทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ ปัญหาของราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเริ่มจากในพื้นที่ภาคกลางก่อน และเสด็จฯ ไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ซึ่งการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรนี้ เป็นที่มาของพระราชดำริในเรื่องต่าง ๆ เช่น ฝนหลวง และฝายชะลอความชุ่มชื้น เนื่องจากทรงเห็นสภาพความแห้งแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทรงเห็นเมฆที่เกิดขึ้น ทรงหาแนวทางที่จะทำให้ฝนตกและจัดการฝนที่ตกให้สามารถช่วยด้านการเกษตร และฟื้นฟูสภาพป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นต้น

งานพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น พระองค์ท่านทรงวางแผน และมีการดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอน และมีหลากหลายในทุก ๆ ด้าน ซึ่งมีตัวอย่างเช่น ด้านน้ำ ด้านป่าไม้ ด้านดิน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านพลังงานทดแทน และด้านอื่น ๆ เช่น การปศุสัตว์ ประมง การศึกษาและเศรษฐกิจพอเพียง

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ วันนี้ เป็นครั้งสุดท้ายที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อนหน้านี้อันกระจายไปทั่วประเทศ ทำให้เห็นถึงพระมหากรุณาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์

สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในกรุงเทพมหานครมีอยู่มากมาย ซึ่งมีทั้งที่คนกรุงเทพฯ รู้จักและทราบดี และที่อาจไม่ค่อยเคย ในที่นี้อาจจะนำเสนอเพื่อให้เห็นถึงการทรงงานที่ไม่เฉพาะในเขตชนบทห่างไกลแต่ในเขตกรุงเทพฯ มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อาทิ

1. โครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล
2. โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี – สระบุรี ทำให้น้ำไม่ท่วมกรุงเทพฯ
3. โครงการแก้มลิงฝั่งตะวันออก และโครงการแก้มลิงฝั่งตะวันตก
4. โครงการคลองลัดโพธิ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
5. โครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในกรุงเทพฯ ที่สำคัญคือ
 - 1) โครงการปรับปรุงบึงมักกะสัน
 - 2) โครงการบึงพระราม 9
6. โครงการแก้ไขปัญหาราจรเขตกรุงเทพฯ
 - 1) โครงการก่อสร้างถนนรัชดาภิเษก
 - 2) โครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายผิวจราจรถนนราชดำเนิน บริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์ (เดิม)
 - 3) โครงการขยายสะพานผ่านฟ้าลีลาศ และสะพานคู่ขนานสะพานมัจฉาวนรังสรรค์
 - 4) โครงการทางคู่ขนานลอยฟ้าถนนบรมราชชนนี
 - 5) โครงการจตุรทิศ ตะวันออก
7. โครงการด้านสังคมที่วัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก

ตัวอย่างโครงการฯ นี้เป็นเพียงบางส่วนเพื่อให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานโครงการให้ราษฎรในทุกที่ ทุกหนแห่ง และโครงการสามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน อย่างน้อยสิ่งที่เราได้รับสำหรับคนกรุงเทพฯ คือ น้ำไม่ท่วมกรุงเทพฯ อีก คนรุ่นใหม่จะไม่รู้ว่าน้ำท่วมกรุงเทพฯ เป็นอย่างไร ซึ่งเกิดด้วยพระบารมีของพระองค์ท่าน

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ วันนี้ สำนักงาน กปร. ได้จัดให้มีการติดตามสถานการณ์ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมด การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. จัดมาทั้งหมด 8 ครั้ง รวมครั้งที่ 9 ด้วย รวม 76 จังหวัด สำนักงาน กปร. ควรจะทำรายงานสรุปให้ถูกต้องที่สุด

ประเด็นแรก การประชุมครั้งแรกที่โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และครั้งที่ 8 ที่โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชอาณาจักร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในการประชุมทั้ง 9 ครั้ง มีองคมนตรี 3 ท่าน ผมได้มอบหมายให้องคมนตรีอีก 2 ท่าน คือ ฯพณฯ นายสวัสดิ์ วัฒนายากร และ ฯพณฯ

นายพลากร สุวรรณรัฐ ร่วมไปเปิดการประชุมฯ ตามความเหมาะสม การประชุมแต่ละครั้ง แบ่งเป็นภาคต่าง ๆ 8 ครั้ง รวม 76 จังหวัด

ประเด็นที่ 2 สรุปการประชุม 8 ครั้ง มีโครงการทั้งหมด 2,329 โครงการ ผมหวังว่า ถ้าเสร็จการประชุมครั้งที่ 9 ท่านอาจจะมีโครงการออกมามี 3,892 โครงการ หรือ 4,201 โครงการ คนก็จะคิดว่าตัวเลขจริงหรือเปล่า จะเป็นผลการประชุมออกมาให้ชัดเจนว่ามีกี่โครงการแน่นอน ผิดพลาดอาจจะมีนิดหน่อย แต่ก็ต้องทำสรุปออกมา

ประเด็นที่ 3 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เราก็พยายามอยากจะทราบว่า มีโครงการอะไรบ้าง ที่ท่านมีพระราชดำริ หรือที่ท่านสนพระทัย เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำเก่า จังหวัดสกลนคร หรือโครงการของเศรษฐกิจพอเพียงที่วัดมงคลชัยพัฒนา หรือโครงการที่ภูเวียง เป็นต้น เป็นโครงการที่พระองค์ท่านทรงติดตามและทอดพระเนตรตลอดก็มีทั่วประเทศ

2. เป็นโครงการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามที่ประชาชนในท้องถิ่นทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา อันนี้ก็มียาก ประชาชนมีปัญหา โครงการก็เสนอผ่านเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ก็วิเคราะห์แล้วจัดทำรายงานขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ขอพระราชทานวินิจฉัย พระองค์ท่านก็โปรดเกล้าฯ ให้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือตามแนวพระราชดำริ

3. อาจจะมีโครงการอื่น ๆ ส่วนราชการหรือประชาชนในท้องถิ่น หน่วยงานริเริ่มพยายามทำตามแนวพระราชดำริ และทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเหล่านี้ เป็นต้น โครงการเหล่านี้ก็จะมีการแยกแยะ เกือบ 4,000 โครงการ ว่า ต้องการอะไรบ้าง ข้อต่อไปคือ การขยายผลคงต้องมีการนำโครงการเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ไปถ่ายทอดผล ไปขยายผลต่อเนื่องและตามแนวพระราชดำริ หากจะมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปก็ทราบดี พระองค์ท่านทรงไม่มีพระราชโอกาสที่ทรงงานหนักเหมือนก่อน ๆ ดังนั้นเราจะแก้ไขแนวพระราชดำริโครงการเหล่านั้น ก็ควรจะทำเรื่องมาตามขั้นตอนว่าจะแก้ไขอย่างนั้นๆ ไม่ใช่เราแก้ไขไปจนเปลี่ยนไปหมด อ้างว่าเป็นพระราชดำริคงไม่ถูกต้องนักไม่ใช่หมายความว่าต้องยึดอย่างนี้ตลอดไป เราอาจจะปรับปรุงตามสิ่งแวดล้อม ตามเวลาที่ผ่านไปได้แต่เราขอให้ทำรายงานเพื่อกราบบังคมทูลต่อไปก็อาจจะมีพระราชวงศ์บางพระองค์ที่ช่วยดูแลอยู่ ช่วยพิจารณาอันนี้ สุดท้ายของการขยายผลคือการประชาสัมพันธ์ก็จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั้ง 4,000 โครงการ ว่าอันไหนเกิดประโยชน์ อันไหนที่เสร็จไปแล้ว อันไหนที่ยกเลิกไป ส่วนแนวทางในการดำเนินการต่อไป คือ แนวทางในอนาคตผมก็คิดว่า

ประการแรก เป็นไปตามแนวพระราชดำริที่ทรงพระราชทานมาในช่วงระยะเวลาเกือบ 40 กว่าปีที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือพระราชวงศ์องค์อื่น ได้ทรงแนะนำต่าง ๆ เสด็จด้วยพระองค์เองหรือในนามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราก็ต้องทำตามคำแนะนำนั้น

ประการที่สอง คณะที่ปรึกษาซึ่งตอนนี้อย่างที่ผมกราบเรียนแล้วว่า ว่า มีองคมนตรี 3 ท่านที่โปรดเกล้าฯ ให้มาช่วยดูแลโครงการเหล่านี้อยู่ อาจจะท่านอื่นอีกที่เกี่ยวข้องบ้าง แต่ท่านรับผิดชอบงานอื่นแล้ว แต่ท่านมีแนวคิดให้ เราคงจะรับฟัง

4. คณะกรรมการของ กปร. มีคณะกรรมการที่ร่วมทำงาน กปร. ก็ทำงานแบบสำนักเลขาธิการ เราไม่ได้ทำงานแบบสั่งการโดยตรงจะต้องฟังเสียงของกรรมการ โดยเฉพาะ กปร. ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี ก็ตอนนี้มีปัญหาหนักที่นายกรัฐมนตรีเปลี่ยนบ่อย นายกรัฐมนตรียังไม่ได้ประชุมงานของ กปร. ก็ไปซะแล้ว ก็เป็นปัญหา แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงาน กปร. ทำงานแบบบูรณาการ สมานฉันท์ ไม่ทำงานโดยพลการ แนวทางมีอื่น ๆ อีกเยอะ

ประเด็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผมจะขอล่าถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นพิเศษ

ประการแรก ต้องรู้จักโครงการสมัยแรก ๆ ผมอยากยกตัวอย่างเช่น พระองค์ท่านเริ่มงานจริง ๆ ปี 2494 เริ่มเสด็จออกทรงงานทั่วประเทศ แล้วก็เริ่ม คือ โครงการปลาหมอเทศ อันนี้คือความเข้าใจของผม ความจริงอาจจะมาก่อนหน้านี้ก็ได้ แต่ พ.ศ. 2494 ทรงเสด็จปลาหมอเทศที่ได้รับพันธุ์มาจากสำนักงานอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ทางสิงคโปร์ ทางไต้หวันมา ทรงเสด็จที่พระที่นั่งอัมพรสถาน ขยายพันธุ์ต่อไป ย้ายไปเลี้ยงที่สวนจิตรลดา จากนั้นวันหนึ่งพระองค์ท่านก็นำออกมาพระราชทานพันธุ์ให้แก่ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มเกษตรกรที่เกษตรกลาง บางเขน ทั่วประเทศ เรียกว่า วันประมงแห่งชาติ นำไปขยายพันธุ์ซึ่งความจริงมันอาจจะไม่อร่อยเท่าไร แต่เป็นพันธุ์ที่เติบโตเร็ว ขยายพันธุ์เร็ว ดังนั้นคนไทยมีความจำเป็นในเรื่องอาหาร มันขาดแคลน นอกจากข้าว ไม่มีอะไรทานนอกจากปลา ถือเป็นโครงการแรกที่ทรงงาน อาจจะมีโครงการอื่น ถ้า กปร. หรือท่านอื่นคิดว่ามีโครงการอื่นก่อน ในความหมายของผม ถ้าโครงการนี้เป็นโครงการแรก เราก็เรียกว่า โครงการ 0001 จนถึง 4,000 โครงการตอนหลังอาจจะมีการหัดของหน่วยงานนั้น หรือปีนั้น แต่ว่าชื่อโครงการคงต้องมี 0001 โครงการปลาหมอเทศ ลำดับต่อไปในด้านพัฒนาชนบทปี 2495 เป็นโครงการแรกของโครงการด้านการพัฒนา คือโครงการห้วยมงคล ซึ่งเกษตรกรปลูกผัก พระองค์ท่านเสด็จไปและถนนไม่ดี ไร่จืดต้องเงิน ตชด. ต้องช่วยเงิน ชาวบ้านนำผลผลิตการเกษตรออกมาขายไม่ได้ พระองค์ท่านพระราชทานเงินหลายแสนบาทให้ ตชด. มาซื้อรถบลูเชอร์ เพื่อมาทำถนนไปห้วยมงคล ตอนนี้ห้วยมงคลใครผ่านไปหัวหินคงเห็นถนนใหญ่มีหลวงพ่อดใหญ่ที่สุดอยู่ตรงนั้น ตอนนี้จะมีการสร้างพระโสธรใหญ่อยู่ติด ๆ กัน ที่วัดเดียวกัน แต่ห้วยมงคล มีสระน้ำ มีอะไรต่าง ๆ ถือว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรกของประเทศ จากนั้นก็มีมากมาย ต่อมาปี 2496 ท่านจะเสด็จไปประทับในช่วงฤดูร้อนที่วังไกลกังวล หัวหิน สมัยก่อนต้องไปรถไฟหรือรถยนต์ จะผ่านระหว่างอำเภอบ้านลาดกับอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นวนยาง เป็นป่าดงดิบเกือบ 7 กิโลเมตร ช่วงนั้น ผมยังเกิดทัน วิ่งจากเพชรบุรียังอุ่นแต่พอเข้าเขตตรงนั้นเย็นเยือก ท่านก็อยากจะเก็บสวนยางตรงนั้น แต่สมัยนั้นเป็นการปกครองใหม่ ๆ ทางทหาร ทางคณะปฏิวัติยังมีอำนาจอยู่พอสมควรก็ไม่เก็บไว้ ชาวบ้านจะต้องถางเพื่อเอาไปทำที่อะไรก็ไม่รู้ ท่านก็ให้มหาดเล็กเก็บเมล็ดพันธุ์ขายน่าไปเพาะที่วังไกลกังวลและที่สวนจิตรลดา พระองค์ทรงปลูกที่สวนจิตรลดาประมาณ 4 ไร่ แปลง

ขางนาที่ปลูกเมื่อปี 2504 โดยให้คณะสิ่งแวดล้อม วนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไปปลูก จนบัดนี้ก็เกือบ 40 กว่าปีแล้ว ก็เป็นป่าขางแห่งแรกในภาคกลาง เป็นป่าขางที่ใหญ่ที่สุดในภาคกลางอยู่ในสวนจิตรลดา เวลานี้ยังมีอยู่ และทุกวันมาฆบูชาเดือนกรกฎาคม สมัยก่อนพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินเองพร้อมสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ให้ศิษย์คณะวนศาสตร์ไปช่วยดูแล พัฒนาไปปลูกต้นไม้เพิ่มเติม ช่วงหลัง ๆ ทรงมอบสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จลงในวันนี้ ถัดไปวันมาฆบูชาหรือวันวิสาขบูชา ตอนเช้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ให้นิสิตวนศาสตร์ คณะอาจารย์ที่บางเขนเข้าไปดูแลและปลูกต้นไม้ ปีนี้จะปลูกที่เนินดิน ใกล้โรงเรียนจิตรลดา อันนี้คือ ขางนา เป็นไม้ป่าหรือแนวทางการรักษาป่า เป็นโครงการแรก ๆ ของพระองค์ท่าน จากนั้นก็จะเป็นแนวทางการอนุรักษ์ป่า จนถึงบัดนี้ ฟังข่าว วิทยู ปตท. จะปลูกล้านต้น

ปี 2498 เสด็จพระราชดำเนินทั่วประเทศและเมื่อวันที่ 12 – 14 พฤศจิกายน 2498 เสด็จไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันนั้นหลังเสด็จพระราชดำเนินทั่วหมดไปถึงภูกระดึง ไปลงแม่น้ำโขง ฯลฯ ทรงประทับที่จังหวัดสกลนคร วันที่ 14 พฤศจิกายน 2498 เสด็จจากพระตำหนักนครพนมไปมหาสารคามทางรถยนต์ผ่านอำเภอกุสุมา ผ่านภูเขापับผ้ำ คือภูพาน เสด็จทอดพระเนตรที่ว้ารรถยนต์มันถอยหลังขึ้นเอง หลังจากนั้นเสวยอาหารกลางวันทีเรียกว่า ผาเสวย ใครผ่านภูพานจะมีป้ายบอก มองเห็นทิวทัศน์ลงไปข้างล่าง จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินลงไปสี่แยกหนองแวง สี่แยกนั้นรัฐบาลเปลี่ยนชื่อเป็นสี่แยกสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นที่แยกทีลงไปจากภูพาน เป็นมหาสารคาม ตัดกับมหาสารคาม เป็นกุสินารายณ์ เป็นแยกทีมีปัญหาคือ แล้งมาก ข้าวตาย ชาวานากีมานั่งรอฝ้ำโดยไม่มีหมายกำหนดการเสด็จ พระองค์เห็นชาวบ้านมารออยู่ทีเสด็จลงไป รับสั่งถามชาวานา ว่า ข้าวตายเพราะอะไร ฝนแล้งใช่ไหม ชาวานาบอกไม่ใช่ ตายเพราะน้ำท่วมตอนต้นฝน พระองค์ก็ทรงตระหนักว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือน้ำท่วมและฝนแล้งในปีเดียวกัน ก็เป็นฝุ่นหมดเป็นทะเลทราย แต่บนท้องฟ้าเขียวมีเมฆขาว จากตรงนั้นพระองค์ก็มีแนวพระราชดำริสำคัญคือ

1) ควรจะทำลำห้วยทีลงมาจากภูพานทีหนองแวง ควรจะทำฝายต้นน้ำ ถันน้ำ เก็บเป็นระยะ ๆ เพื่อเก็บน้ำไว้ ซึ่งอันนี้ต่อมาก็เป็นฝายต้นน้ำขนาดเล็ก ทางเหนือเรียกว่า ฝายแม่ว้ เป็นการเก็บน้ำ อันนี้เป็นอันแรกและขยายออกไป

2) พระองค์ตรัสว่า ทำไมไม่ขุดเป็นสระน้ำเพื่อเก็บน้ำ ต่อมาเป็นสระน้ำในนา ตอนหลังเป็นแก้มลิงต่อไปก็ทรงไปแะเรื่องพระราชทานแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ จะต้องขุดสระน้ำถึงแม้จะเป็นนาข้าวทีแล้งไม่มีฝุ่นก็ขุดได้ เป็นแนวคิดต่อมาเรื่อย ๆ รวมทั้งฝุ่นหลวง ทรงตรัสว่า เมฆมันขาว มันน่าจะหาทางเองลงมาได้ เอาลงมาใช้ได้ นี้คือโครงการฝุ่นหลวง ในเวลาต่อมา น้ำทีเกิดมาตอนนั้นคือ ฝายต้นน้ำ สระเก็บน้ำในนาข้าว แปลงทฤษฎีใหม่ โครงการฝุ่นหลวง และนอกจากนั้น ก็ทรงมีประสบการณ์ว่า อีสานหรือบ้านเมืองไทยอยู่ทีไหนจะต้องมีน้ำ ทรงไปประทับที่อีสานหลายแห่ง ประทับแรมจนผู้ว่าราชการจังหวัดบั้ง ค่ายทหารบั้ง ทีศาลากลางจังหวัดบั้ง ทรงพิจารณาเห็นว่า ทุกทีเป็นอีสานจะต้องอยู่ริมแม่น้ำ ไม่ว่าจะเป็แม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี แม่น้ำเลย จะต้องมีแม่น้ำถึงจะอยู่ได้ ถ้าไม่คิด

แม่น้ำก็จะต้องมีสระน้ำ บึงน้ำใหญ่ ๆ เช่น หนองหาน สกนนคร, หนองประจักษ์ อุดรธานี, ขอนแก่นก็มี ร้อยเอ็ด บึงพลาญชัย คนเรา หมู่บ้านเราจะอยู่ได้ต้องมีน้ำตามธรรมชาติ ต่อมา คือ แก้มลิง ถัดไปโครงการที่สำคัญปี 2505 โครงการพัฒนาน้ำแห่งแรก คือ โครงการอ่างเก็บน้ำเขาเต่า ที่อำเภอหัวหิน โดยให้เป็นอ่างน้ำ อยู่ติดทะเล ถึงเวลาน้ำเค็มก็ขึ้นมา ทรงรับสั่งทำเขื่อนปิดน้ำทะเล ตอนนั้นเรียกว่า อ่างเก็บน้ำเขาเต่า ทำให้น้ำ ทะเลขึ้นมาไม่ได้ น้ำจืดลงมาได้ ตอนนั้นประมาณ 2 – 3 ปี หลัง ๆ มีโอกาสได้ไปเห็นเป็นรีสอร์ทหมดแล้ว ดังนั้นโครงการพระราชดำริเกี่ยวกับน้ำโครงการแรกของพระองค์ ปี 2505 คือ อ่างเก็บน้ำเขาเต่า ปี 2507 คือ โครงการชลประทานส่งน้ำตามท่อ หรือสมัยนี้เรียกว่า นิคมสร้างตนเองแห่งแรก คือ โครงการหุบกะพง ซึ่ง ที่ดินทั้งหมด เป็นที่ดินส่วนพระองค์ให้คนมาเช่า ปีหนึ่งประมาณ 100 บาท จน ณ บัดนั้น 2507 – ปัจจุบัน ยังเป็นที่เช่า ไม่มีการให้กรรมสิทธิ์ เพราะว่าถ้าให้เป็นกรรมสิทธิ์ก็คงจะขายไปแล้ว เปลี่ยนเจ้าของไปหมดแล้ว ตอนนี้อยู่ทำเกษตรอยู่ เป็นโครงการพัฒนาโครงการแรก ๆ ตอนนั้นมีอิสราเอลบ้านเขาอยู่ทะเลทราย เขาก็มา ขุดเอาน้ำ สูบน้ำช่วยถังใหญ่บนภูเขา แล้วปล่อยมาตามไร้เกษตรกร ทรงพระราชทาน 10 ไร่ / เจ้าของ 1 คน ให้น้ำมาประมาณ 1 ไร่ ระบบน้ำส่งตามท่อเป็น โครงการส่งน้ำตามท่อ ถือว่าเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ชลประทานตามท่อ ต่อมา มีจุดอ่อน ทรงคิดหาวิธีแก้ไขโครงการ รวมทั้งโครงการทฤษฎีใหม่ด้วย ตอนนั้น ท่อที่แพง อยากจะเรียนว่า โครงการแรก ๆ ผมก็อยากให้ท่านทั้งหลายได้นึก ส่วนโครงการอีกโครงการที่สำคัญปี 2532 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ได้เริ่ม รวมทั้งท่านได้แถลงมีการเฉลิมพระชนมพรรษา ปี 2537 – 2538 ต่อมาทรงประกาศปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังเสร็จทฤษฎีใหม่ ทฤษฎีใหม่คือ นำเอาเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์แปลงทฤษฎีใหม่ กลับมาเป็นเศรษฐกิจพอเพียง บริษัท ห้างร้าน ใครอยากจะใช้ ก็แนะนำ เศรษฐกิจพอเพียง ประกาศเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2540 และ 2541 ดังนั้น จริง ๆ แล้ว ทรงงานมาตลอด 40 ปี จะโดยตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละท่านมาประยุกต์ ครั้งแรกเป็นทฤษฎีใหม่เพื่อให้ประชาชน ชนบท ชาวไร่ ชาวนา ยากจน นำมาใช้คัดแปลงในการทำ น้อยกลับมาพอคนอยากรู้ว่าทำอย่างไร ย้อนมาเป็น เศรษฐกิจพอเพียง นี่ก็เป็นโครงการต้น ๆ อยากให้ท่านทั้งหลายทราบไว้ แต่หลายท่านคงจะทราบแล้ว ขอ อภัยที่ต้องมาเล่าซ้ำ ส่วนโครงการหลังสุด ผมไม่เรียกว่าสุดท้าย ก่อนที่จะเสด็จเข้าโรงพยาบาล เรียกว่า โครงการชั่งหัวมัน ซึ่งทรงทำที่ชะอำ (ไม่ใช่ข้างหัวมัน) คือ เอามันมาชั่งแล้วก็ปลูก ถือว่าเป็นโครงการ หลังสุด ซึ่งตอนนั้นคุณใหม่ (นายดิศธร วัชรโรทัย รองเลขาธิการสำนักพระราชวัง) รายงานเป็นประจำอยู่ อีก อันที่ผมอยากจะฝากไว้ ทุก ๆ แห่งไม่ว่าจะผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว เสด็จประทับหลายแห่งถ้าสามารถเก็บเป็นพิพิธภัณฑ์ได้ ตัวอย่างที่จังหวัดนครพนม พระตำหนัก จวนที่ประทับเก็บเป็นพิพิธภัณฑ์ เป็นที่ระลึก ถ้ายังมีอยู่เก่าไปแล้ว บางคนไม่ได้คิด คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทรง เคยประทับ เคยเกี่ยวข้อง ถ้าเก็บเป็นพิพิธภัณฑ์ได้ ควรเก็บไว้ เช่น กรมชลประทาน โครงการน้ำอูน เป็น ตำหนักที่เคยประทับ ไม่น่าเชื่อเจ้าหน้าที่รุ่นใหม่นะว่ารีบเพื่อสร้างตึกใหม่ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เคยมาประทับตรงกับสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ น่าจะเก็บไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ เมื่อปี 2508 สถานีประมงสกนนคร ผมจำไม่ได้ว่ารีบไปหรือยัง พระองค์เคยประทับแรมริมฝั่งหนองหาน ศูนย์ศึกษาการ พัฒนาฯ ทั้ง 6 แห่ง คงต้องมีหลักฐานอะไรบ้าง เก็บไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ ทั้งรูปถ่าย ที่ทรงเคยประทับ อีกอันคือ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พิพิธภัณฑ์จังหวัดต่าง ๆ ทางมหาไทย์ให้เก็บที่ที่เคยรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ หลายแห่งมี ทางมหาไทย์ควรทราบว่ามีอยู่ พลัฒพลาที่เคยรับเสด็จ อีกรื่องคือรูปถ่ายภาพเก่า ๆ เมื่อ 2 วัน ผมไปประชุมที่ศูนย์วิจัยข้าวโพด ข้าวฟ่าง ของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จมาประทับ มีพลัฒพลา เด็กรุ่นใหม่ไม่ ทราบพลัฒพลา รู้แต่ห้างนะ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาเมื่อไร เคยเห็นรูปท่านเสด็จมาประทับ แต่ก่อนจะเป็นศูนย์ข้าวโพดข้างฟ่าง ยังเป็นของจอมพลสฤษดิ์นะ จอมพลสฤษดิ์ทูลเชิญพระองค์ท่านมา มีแต่ รูปที่ถ่ายหน้าโรงเมล็ดพันธุ์ ซึ่ง โรงเมล็ดพันธุ์ได้รื้อไปแล้ว เก็บไว้นะ อย่างทึงขยะ ทรงเคยเสด็จเมื่อไร พยายามไปคั่นดู พระองค์เคยเสด็จเมื่อไรและเป็นอย่างไร อีกรื่องที่เก็บกันมากคือ รถยนต์ที่เคยประทับ ภาร เหนือมีเยอะคือ รถแลนด์โรเวอร์ เสด็จที่ไหนก็มีการถวายให้เป็นรถส่วนพระองค์ ขับทรงงาน เสร็จแล้วมอบ คินตามประเพณี ที่ศูนย์ข้าวโพดก็เป็นพระตำหนัก รู้สึกว่าไม่ได้มอบคินเก็บเป็นที่ระลึกไว้ อีกรื่องคือ หลัง วันที่ 5 ธันวาคม 2553 จะเข้าปี 2554 ทรงพระชนม์มายุ 84 พรรษา 7 รอบ มีการเฉลิมฉลอง ใครจะทำงาน อะไรร่วงนั้นก็คิกกัน อย่างศูนย์ศึกษาฯ ร่วมกับกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติฯ ปลุกป่าได้ใหม่ ไม่ได้ปลุก ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ นะ ขอที่ที่ไหน ระดมกันปลุก อย่าให้เป็นวันเดียวกัน จะได้ช่วยกันไปปลุกป่า เลข สวยๆ กิติ 9 ต้นก็ได้ หรือ 99 ต้น แล้วแต่กำลัง หรือ 999 หรือ 9,999 หรือ 99,999 ต้น แล้วแต่ แต่อย่าไปแข่ง กับ ปตท. ของเขา 999,999 ต้น เขามีเงินเยอะ ไม่ต้องไปแข่ง เราก็อยากจะทำปลุกกัน ข้างศูนย์ฯ ทั้ง 6 ศูนย์ และ เรื่อหลังสุดก็เป็นความเห็นส่วนตัว ก็อยากจะทำออกความคิดเห็นไว้ตอนนี้ เพราะว่าช่วงนี้ก็ได้เดินทางไป ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย มุกดาหาร ฯลฯ ประสบอะไรมายอะ ขึ้นไปทางเหนือ ทางใต้ ไปบางเบิด อะไรก็มี ข้อคิดเห็นส่วนตัวจากการเดินทางในช่วงนี้ ประการแรกคือ เมื่อสักครู่พูดกับผู้ว่าราชการจังหวัด สระแก้ว คือ ไปอีสาน ไปถึงพิษณุโลก ขึ้นเหนือขึ้นไปว่าจะไปหลังจากนี้ ก็คงเห็น แม้แต่ขึ้นทางควนไปด้าน แแถวทางลงบางปะอิน มีต้นเสม็ดเทศหรือเสม็ดขาว อีสาน ภาคกลาง ตอนหน้าแล้งวิ่งไปจะมองเห็น ปลุกใน คันนา ปลุกในแปลง ปลุกเป็นไรก็มี บางคนก็บอกว่ามันใช้น้ำ ลองดู ถ้าไม่สนใจจริง อย่างน้อย กปร. ไม่ใช่ กระจายดับเบิ้ล A ส่วนราชการไปที่ไหนใช้ดับเบิ้ล A หมด มันอาจจะถูกทำจากเสม็ดเทศ เสม็ดเทศพี่น้อง ไกลก็กับเสม็ดขาวบ้านเรา พี่น้องกันเลยมัน ไม่น่าจะมีอะไรร่างกัน เอาไปปลุกน้ำก็ได้ น้ำแถวอยุธยา น้ำ ท่วมมะม่วงคายหมด ต้นกระชายหรือเสม็ดเทศมันก็คือต้นเสม็ดขาวของเราอย่างหนึ่งอยู่ในน้ำก็ได้ หน้าแล้ง ก็อยู่ได้ น่าจะมีความดีอะไรอยู่บ้าง ผมไปเมื่อต้นเดือนมกราคม ใหม่ ๆ มีรถวิ่งเข้ามาชนต้นไม้ชนิดหนึ่งคือ ต้นเสม็ดเทศ รถจากปราจีนบุรีวิ่งเข้าไปแย่งซื้อต้นเสม็ดเทศ โรงงานทางอีสานแยเลย เพราะเขาอยู่ได้และ โรงงานที่เขาทำอยู่ถึงลงน้ำเลยนะ แต่ไม่มีปัญหา คือ โรงงานหรือถื่อว่ากรีน ไม่ได้โฆษณาว่า ทำไม่ถึงอยู่ได้ แต่ว่าของเรากรุงเทพฯ นะ แต่ที่ขอนแก่นมีโรงงานน้ำเสียโดนต่อต้าน ต้องแก้ไข ตอนนี้อยู่ไม่ไหว ปลุก อะไรต้องไปปลุกที่ลาว เพราะปลุกแล้วซื้อ ไม่ได้มีปัญหาอีก ดังนั้น โรงงานกระชายต้องปรับปรุงให้โรงงาน นั้นสะอาดและวัตถุคิบให้ เห็นทั่วไปหมด

เดินทางไปตั้งแต่เหนือจรดใต้ อีสาน ขางพารา เมื่อวานไปประจบศิริจันทร์ ที่บางเบิด ตอนนี้เป็น หน่วยงานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปลุกอย่างเดียว ผลิดกล้ายางขาย หลังจากยางกิโลกกรัมละ 100 บาท

ปรากฏว่าส่งเท่าไรไม่พอ คนปลูกหมดเวลานี้ แต่ว่าไม่ทราบนะ นักเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ว่าต่อไปยังเต็มจะมีปัญหาอะไรหรือเปล่า อาทิตย์หน้านี้ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวรขอให้ไปเปิดวันเกษตรแห่งชาติที่มหาวิทยาลัยนเรศวร และอีกวัน สภาคณายางพาราจะตั้งที่สี่แยกอินโดจีน ส่งเสริมการปลูกยางให้เรากันพยายามพูดกลาง ๆ พอเดี๋ยวจะกลายเป็นว่าไปส่งเสริม ทางเชียงใหม่ เชียงราย คนไปส่งเสริม เราไปสัมมนาฯ ชาวนาฟองว่า ข้าวโพดตายหมด พอต้องมีการสวนยางมาให้ปลูกยางหมดแล้วตอนนี้ กริดยางได้แล้ว คนกริดคือคนที่เคยทำงานภาคใต้กลับมาบ้าน มันก็คือพืชหนึ่ง เราก็ต้องยอมรับสภาพ อนาคตมันจะสั้นอย่างไรก็เป็นเรื่องของคนรุ่นต่อไป ผมว่ามันต่างจากผลไม้ ปลูกมะม่วงที่จะเชิงเตราถึงเวลามันออกขายไม่ได้ ญี่ปุ่นไม่รับนำหมด แต่ยางพารา ราคาเกิดถูกขึ้นมา ราคาภิโกลรัมละ 60 บาท ก็คงเก็บไว้ก่อน ไม่ต้องกริด ก็ยังอยู่ได้ ถ้ามันถูกจริง ๆ ก็ตัด เมื่อก็คุยกับท่านหนึ่ง เวลาเก็บเกี่ยวเสมีดเทศจะดูเหมือนทะเลทราย แต่ข้อดีของยูคาลิปต์หรือเสมีดเทศมันแตกได้อีก ปลูกหนเดียว พอตัดไปมันแตกได้อีก ไม่เหมือนยางพาราหรือพืชอื่น พอปลูกแล้วถ้าตัดต้องปลูกใหม่อย่างน้อย 7 – 8 ครั้ง ที่เห็นตัดไปแล้ว ๆ ก็แตกใหม่ ที่พูดถึงพืชทั้งสองนั้น มันน่าจะมีปัญหาอะไรบ้างอนาคตต้องคิด ต่อไปยางพารา มันสำปะหลัง สบู่ดำ ละหุ่ง สลอบ พวกนี้เป็นพี่น้องกัน เพราะไปที่ไหนเห็นใครเขาปลูกมันสำปะหลังระหว่างยางพารา ผมว่าอย่าดีกว่านะ เปลี่ยจากมันสำปะหลัง โคนยางพารา มันพี่น้องกันติดกัน รวมทั้งสบู่ดำ ละหุ่งด้วย พี่น้องกัน โรค แมลง มันติดกัน อย่าปลูกเป็นพืชแซมกัน จะแนะนำให้ทราบ โดยเฉพาะมันสำปะหลัง ยางพารา ตอนนี้มันสำปะหลังแย้ ต่อไปยางพาราไม่แน่จะโดนเปลี่ยเหมือนกันและเป็นประเภทเดียวกัน อีกอันไปเห็นโรงงาน ผมสนใจ พี่น้องภาคกลางเขามีข้าว ปลูกข้าวนาปรัง 2 – 3 ครั้งขึ้นมา น้ำพริหมด แล้วน้ำที่ใช้นาปรังนี้ 3 เท่าของการปลูกถั่ว น้ำก็พริใช้ก็มาก ปัญหามันคงต้องมีแน่ รัฐบาลถึงขอร้องอย่าปลูกเลย ปีนี้ถึงอย่างนี้ถ้าไม่ปลูกนาปรังให้เงินอีก 1,000 บาท แต่ว่าต้องปลูกพืชอื่น พอซื้อแล้วยังต้องไปประกันราคาอีก ลองคิดดูแล้วกัน แต่คุณไปอีสาน พี่น้องอีสานสูบน้ำ อย่างที่ขอนแก่นเขื่อนทั้งหลายเป็นเขื่อนน้ำให้ใช้ด้วย ขณะเดียวกันเป็นไฟฟ้าได้ เช่นขอนแก่นหรือลำตะคอง เขื่อนของกรมชลประทานก็แปลกอีก ใช้ไฟฟ้าสูบน้ำโขงใช้ เราไม่สามารถเอาท่ไปลงแม่น้ำโขงตรง ๆ ชัด ๆ ใหญ่ ๆ ได้ ขนาดไหนไม่ทราบ ผิดข้อตกลง เพราะฉะนั้น 2 เขื่อนของกรมชลประทานที่ลำน้ำคำซึ่งปากน้ำอยู่อำเภอท่าพนม เอาทางของแม่น้ำโขงเข้ามาและสูบน้ำใช้ได้ ปกติเอาน้ำฝนธรรมดาจากหนองหารลงไป พอหน้าแล้งไปอีกแห่งที่ห้วยโงง ที่อำเภอท่าบ่อแบบเดียวกันเลย ยาวต้นน้ำจากเมืองเลย หน้าฝนมีเขื่อนกั้นน้ำ ใช้น้ำพอหน้าแล้งก็เอาน้ำโขงขุดเข้ามาสูบน้ำได้ อีก ใช้ได้โดยถูกต้อง เราสูบน้ำในเขตของเราเป็นเทคนิคนะ แต่อย่างน้อย 2 เขตที่ผมเห็นในเวลานี้นะ คือ 1) เขื่อนอุบลรัตน์ ที่สามารถเก็บน้ำและเอาน้ำไปทำไฟฟ้า ขณะเดียวกันก็สูบน้ำให้ชาวนา ทำน่าน้ำฝน ส่วนที่แควน้ำคำ นี้คือประเด็นที่อีสานมีพื้นที่ปลูกข้าวเยอะ แต่ว่ามีเขตชลประทานไม่เกิน 5% น้อยมาก มีที่เขื่อนอุบลรัตน์ ลำปาว ห้วยโงง นิดหน่อย ผิดกับภาคกลาง จะเรียกว่าสั้น ปลูกแล้วเหลือขายส่งออกได้ เราต้องคิดดู คิดในระดับประเทศ ว่าเราจะคิดอย่างไรกัน อีกอันที่ผมอยากจะทำก็คือว่า เราขาดน้ำมากตอนนี้ แต่ทุกคนคงทราบดีว่าน้ำบ้านเราปีหนึ่งเรามีน้ำประมาณ 800,000 ล้าน ลบ.ม.ทุกภาค อีสานเหนือ กลาง ตะวันออก ในเนื้อที่ประมาณ 320 ล้านไร่ของประเทศเรา น้ำ 800,000 พอฝนตกลงมาแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งจะไหลลงดินไหลเป็นน้ำบาดาล

ประมาณ 75% หรือประมาณ 600,000 ล้าน ลบ.ม. อีก 200,000 อยู่บนผิวดินหรือน้ำท่าที่ใช้ด้านการเกษตร หรือชลประทาน ดังนั้น 25% หรือ 200,000 จาก 800,000 ยังแยกอีก 2 ส่วน ส่วนหนึ่งไหลกลับไปลงทะเล และไหลระเหยกลับไปสู่อากาศประมาณ 20% ของจำนวนที่เหลือคือ 160,000 หรือจริง ๆ น้ำที่อยู่ตามเขื่อน ตามแก้มลิง ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ 40,000 ล้าน ลบ.ม. หรือประมาณ 5% ของน้ำฝนทั้งหมดเฉลี่ย 5% เก็บไว้ได้เท่านั้น นี่คือการประเดิมที่พูดไป สมัยก่อนคุณสุเมธไปพูดแล้วตัวเลขอาจจะคลาดเคลื่อน โคนท่านอธิบดีกรมชลประทานสมัยนั้น เดียวนี้ไปเป็นรัฐมนตรีเกษตร (คุณธีระ วงศ์สมุทร) ไม่ใช่อย่างนี้ ตัวเลขสรุปว่าน้ำฝนมันเยอะแต่มันลงไปใต้ดิน ลงไปอยู่ไประเหยไปก็เยอะ เหลือจริง ๆ ที่เก็บได้ประมาณ 5% ประมาณ 40,000 ล้าน ลบ.ม. แต่ข้อมูลผมได้สมัยเกษียณใหม่ ๆ 18 ปีมาแล้ว ตอนนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพราะเราไม่สามารถสร้างเขื่อนอะไรได้เลย ตอนนี้มีท่านรองนายก ฯ และรัฐมนตรีอุตสาหกรรม ไปส่งเสริม แต่ท่านไม่เคยไปเลย บินไปแก่งเสือเต้น กลับมาโดนเผา เสนอแนะจะสร้างแก่งเสือเต้น โดยหารูปเลย เขื่อนนั้นกรมป่าไม้ทราบดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องบินไปดูแล้วกลับทำอะไรไม่ได้ เพราะว่าคนอยู่ท้องถิ่นเขาต่อต้าน คนที่อยากใช้น้ำคือ สุโขทัย และก็มีทางใต้แยกได้น้ำ แต่ว่าไม่ได้ น้ำท่วมทุกปี ประเด็นหนึ่งนะครับ ประเด็นที่สองผ่านไป เมื่อก็พูดแล้วภาคกลางใช้น้ำเยอะ ฟรี อีกอันคนพูดถึงแก้มลิง แก้มลิงไม่ใช่แก้ปัญหาแล้ววันสองวัน แก้ไม่ได้ แก้มลิงคืออะไร จริงๆ แล้ว คือ หนอง คลอง บึง ที่มีอยู่ในธรรมชาติ ตอนเรามีโครงการชลประทานดี ๆ หน้าไม่แล้ง เราก็ไม่สนใจแก้มลิง หกกลายเป็นรีสอร์ท บางคนทำรีสอร์ท เช่น สุพรรณบุรี เป็นแก้มลิงเก่า เป็นหนองเก็บน้ำ เดียวนี้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว เราให้ กปร. ลงเงินไป 100 ล้านที่สุโขทัย บึงหลวง พอเขาเขียนแผนมีสนามกอล์ฟในเขตที่เป็นแก้มลิง กลายเป็นที่ท่องเที่ยวหมดทุกแห่ง ใครขุดบ่อให้ก็ไม่มี บางแพรง ประชุมครั้งหนึ่งกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตรัสว่า บางแพรงเป็นที่หนองเต็มไปหมด อยู่อยุธยา พอเจ้าหน้าที่ไปดู บอกหมดแล้วนะ กลายเป็นรีสอร์ท กลายเป็นของส่วนตัวหมด สุโขทัย พอน้ำท่วมมีแก้มลิงรับไว้ กลายเป็นบ้านจัดสรรหมดแล้ว จะไปขุดที่ไหน แก้มลิงเพราะแก้มลิงพอมันแล้วก็ทราบ การพร่องน้ำ ปีนี้ฝนมากกรมอุตุฯบอกต้องพร่องน้ำออกไปเพราะน้ำท่วมเขื่อนแล้วจะมาพร่องน้ำที่หลังน้ำท่วมเมือง เช่น เขื่อนป่าสัก พอฝนมาน้ำท่วมเขื่อน แล้วจะท่วมอยุธยา สระบุรี กรุงเทพฯ ต้องพร่องแต่แรก ทอยออกมาแต่ถ้าพร่องแล้วฝนไม่มา นี่เป็นเรื่อง ผมอยากจะบอกว่า ต้องแน่นอน ทางรัฐบาลและผู้ใหญ่ก็คงจะต้องมีแผนเรื่องของน้ำ เรื่องของการใช้น้ำให้ชัดกว่านี้ บางท่านต้องยอมเสียเงินบ้าง น้ำนี้ก็คือ ทรัพย์ Input อย่างหนึ่ง เหมือนเมล็ดพันธุ์ เหมือนปุ๋ย เหมือนยาฆ่าแมลง บางคนยังใช้อยู่อย่าง พี่น้องภาคอีสานอยู่ริมแม่น้ำที่ไม่มีเขื่อนต้องสูบน้ำ นี่เป็น Input อย่างหนึ่ง แต่บางแห่งไม่ใช่ไม่มี Input ไม่ต้องจ่ายเงินเลย แถมยังต้องใช้มากอีก อนาคตเรื่องของการใช้น้ำ เรื่องอะไรต่าง ๆ มาก ซึ่งผมเองก็มีบทความเขียนสมัยที่เกษียณใหม่ ๆ เกษียณแล้วไม่มีงานทำ แหม สองว่าง เขียนเรื่องการรดน้ำ การทำนา การทำอะไรต่าง ๆ เยอะแยะ ซึ่งกลับไปอ่านดูมันยังใช้ได้ทั้งนั้น หวังว่าท่านคงไป

ท้ายสุดนี้ ผมของอวยพรให้การจัดประชุมในครั้งนี้ ลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และ
บัดนี้เป็นเวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ประจำปี พ.ศ. 2553 ครั้งที่ 9 ณ บัดนี้ ขอความสุขสวัสดิ์ฉิบมีแก่ท่านทุกคน ขอขอบคุณมากครับ

คำบรรยาย

โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขธิการ กปร.

เรื่อง สรุปภาพรวมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ครั้งที่ผ่านมา

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9

กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานส่วนกลาง

วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมรามาร์คเด็นส์ กรุงเทพฯ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ครั้งใน 75 จังหวัด เราได้ผลสรุปออกมาว่าอย่างไรบ้าง ส่วนที่เป็นอยู่จริง ๆ แล้วในวัตถุประสงค์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ข้อหนึ่งคือยังมีความหลากหลายในวิธีการนับของจำนวนโครงการ ว่านับอย่างไรบ้าง ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเรื่องของการมอดสถานภาพปัจจุบันของโครงการอยู่ในขั้นต้นทั้ง 9 ครั้งนี้ ผมขออนุญาตเป็นเรื่องของสำนักงาน กปร. ที่จะจัดการกับข้อมูลที่ได้มาจากทุกภาคส่วน เช่น พอหลังจากผมบรรยายก็เป็น กทม. พอภาคบ่ายก็เป็นของกรมหรือกระทรวงต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ พวกนี้ ก็คงมารวมกันอีกรอบหนึ่ง นั่นคือ จุดเริ่มต้นของการทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก็คงจะต้องกราบเรียน ผมขออนุญาตทบทวนเรื่องที่ต้องมนตรีท่านได้กำหนดแนวทางไว้คือ ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ พระราชทานพระราชดำริโดยตรง อย่างที่เรียนว่า ตั้งแต่เรื่องศึกษาในวังสวนจิตรลดาเอง หรือว่าทรงเสด็จพระราชดำเนินในพื้นที่ต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคเอง ก็จะเริ่มตั้งแต่ พระองค์ทรงเริ่มเอง ศึกษาทดลองเอง จนถึงพระราชทานแนวพระราชดำริ คือจุดที่นับว่าเป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มันจะมีอีกส่วนหนึ่งต่อไปคือ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ทำไปถึงระยะหนึ่งแล้ว เรามีส่วนขยายผล เรามีส่วนของการที่หน่วยงานต่าง ๆ ส่วนราชการต่าง ๆ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน เห็นว่าโครงการนั้นดี ก็ดำเนินการตามแนวพระราชดำรินั้นไป จริง ๆ แล้ว อันนี้คือส่วนขยายออกมา ลำดับแรกให้เห็นข้อแตกต่างกันของบางหน่วยงาน บางจังหวัด เพราะข้อมูลพื้นฐานที่เราได้มาก็จะเป็นส่วนที่ให้ได้รับทราบและเราจะมาช่วยกันบูรณาการ สังเคราะห์ เน้นชัดเจนขึ้น จำนวนโครงการ แหล่งที่มา อย่างไรก็ตาม ท่านองมนตรีได้มอบไปแล้ว เช่น เรื่องฎีกา ฎีกาของความเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่ง ถวายขึ้นมาหรือถวายโดยตรง หรือผ่านขึ้นมาจากสำนักราชเลขาธิการ อาจจะคล้าย ๆ ว่า ขณะที่พระองค์ท่านเสด็จตรวจเยี่ยมโครงการในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ก็มีฎีกาอยู่บ้าง ฎีกาส่วนนี้ทางสำนักงาน กปร. ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ร่วมกับสำนักราชเลขาธิการ จะดำเนินการประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ จะช่วยกันวิเคราะห์ดูว่าสิ่งที่เขาขอมา แนวทาง

ที่จะช่วยเหลือดำเนินการเป็นอย่างไรบ้าง แนวทางดำเนินการที่เหมาะสมที่สุด เป็นอย่างไรและก็ถามท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าจังหวัดนั้นสามารถดำเนินการเองไหม ถ้าดำเนินการเองได้ สำนักงาน กปร. ก็ทำรายงานถวายฯ ว่า ภูิกานี้ทางจังหวัด หรือทางกรม กระทรวงได้ดำเนินการโดยใช้งบประมาณส่วนต่าง ๆ ไปแล้ว แต่ว่าบางโครงการออกมาเป็นโครงการใหญ่ เป็นโครงการผสมผสานหรือเป็นการศึกษา หรือว่าไม่มีงบประมาณ อาจจะต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รายงานถวายฯ ขึ้นไป เพื่อให้ทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อันนี้เราถึงจะนับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก็เป็นสิ่งที่เราตกลงกับทางสำนักพระราชเลขาธิการไว้ ดังนั้นเมื่อพูดถึงแหล่งที่มาของโครงการอาจจะแตกต่างกัน สุดท้ายที่ได้อยู่ คือหน่วยราชการทำรายงานถวายฯ ขึ้นไป อาจจะโดยตรงหรือผ่านสำนักพระราชเลขาธิการขึ้นไป ผ่าน กปร. หรือส่วนต่าง ๆ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิต่าง ๆ ฯลฯ ไปดำเนินการเอง ทางสำนักงาน กปร. เองอาจจะไม่ทราบด้วยซ้ำไป พอพบข้อมูลโครงการที่จังหวัด ที่มีมูลนิธิฯ ถ้าแหล่งที่มาของข้อมูล 2 – 3 แห่งมาเปรียบเทียบกัน เกิดมีความชัดเจนขึ้น ท่านองคมนตรีได้กรุณามอบนโยบายไว้ ความชัดเจนของจำนวน โครงการจะเกิดขึ้น ผมกราบเรียนว่า ในส่วนของวัตถุประสงค์ของการประชุมนี้ เพื่อให้ฐานข้อมูลชัดเจนขึ้น ไม่ว่าจะแหล่งที่มาจำนวน โครงการต่าง ๆ ขณะเดียวกันเป็นเรื่องของการที่เราได้ทำตามโครงการพระราชดำริ คือ สนองแนวพระราชดำริว่า เราจะติดตามความก้าวหน้าของโครงการจริง ๆ การดำเนินงานของสำนักงาน กปร. ทุกปีมีการทำรายงานถวายฯ อยู่แล้ว ผลการดำเนินงานแต่ละโครงการ โดยภาพรวมหรือบางที่เราพิจารณาเห็นว่า ทรงสนพระทัยเกี่ยวกับเหตุการณ์อะไรที่กำลังเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น น้ำแล้ง น้ำท่วม เมฆ หมอก มีปัญหาอยู่เราก็จะทำรายงานถวายฯ เป็นระยะ ๆ ก็เลยเป็นลักษณะนี้ ซึ่งเป็นการติดตามไปในตัว ขณะเดียวกันก็ทราบสถานะของแต่ละโครงการ ทราบสถานะนี้ กปร. ก็ทราบ ทางจังหวัดก็ทราบ กรม กระทรวงต่าง ๆ ก็ทราบว่าสถานะโครงการเป็นอย่างไรบ้าง สอดคล้องกับแนวพระราชดำริเดิมหรือไม่ สังเคราะห์ต่อแบบที่องคมนตรีพูดถึงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างนี้ ถ้าเราเห็นว่าโครงการนี้จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริเป็นอย่างไรบ้าง ลักษณะอย่างนี้ เป็นส่วนที่เราจะได้ติดตามสถานะโครงการต่าง ๆ รวบรวมเป็นข้อมูล เป็นฐานข้อมูล ตอนนี้ ครั้งที่ 9 ผมยังคิดว่าฐานข้อมูลทั่วประเทศครบถ้วนแล้ว แต่ถ้าท่านเป็นในส่วนของโปสเตอร์ข้างนอกจะเห็นได้ชัดเจน ถ้าลงไปถึงรายจังหวัด สิ่งที่เราพูดถึงจำนวนเปรียบเทียบกับ กปร. ยังไม่ตรงกันอยู่บ้าง สิ่งที่อยู่อย่างหนึ่งที่ยังไม่ตรงกันคือ ความหมาย ยกตัวอย่างเช่น “ขณะนี้กำลังดำเนินการ” ดำเนินการอะไรต่าง ๆ พวกนี้ ก็คงคู่ต่อด้วย มีหลาย ๆ อย่างที่จะต้องร่วมกันดำเนินการต่ออีก เช่น ถึงแม้ว่าจบครั้งที่ 9 ไปแล้ว ถือว่าเป็นข้อมูลดิบทั้งนั้น ข้อมูลนั้นจะต้องถูกสังเคราะห์ เพื่อให้เป็นเอกสารต่อไป ถือว่าเป็นฐานข้อมูลเดียวกันให้ได้ เพื่อกำหนดแนวทางต่อว่าในสถานะโครงการต่าง ๆ จะดำเนินการร่วมกันอย่างไรต่อไป อันนี้คือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันวันนี้ ทางสำนักงาน กปร. ต้องการข้อมูลของกองต่าง ๆ และข้อมูลของทางจังหวัดที่คุณดูแลโครงการในพื้นที่ของท่าน ซึ่งในทั้งหมดนี้คือ ข้อมูลดิบและทางเราคงจะประสานกับท่านต่อในการที่จะดำเนินการต่อไปให้ได้ข้อมูลชัดเจน สังเคราะห์แล้ว เราก็ได้กำหนดแนวทางขยายผลโครงการบางสิ่งบางอย่างอีกต่อไปว่า เช่น ผมจะนำเสนอในโอกาสต่อ พอดีเรามีเวลาค่อนข้างจำกัด และเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผมคิดว่าสำคัญมาก ๆ ผมคิดว่าจากแนวทาง

สำคัญต่าง ๆ พวกนี้แล้ว นำเรียนว่า สุดท้ายจะออกมาเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่ว่าจะเป็น 3,000 / 4,000 โครงการ ออกมาเป็นตั้งแต่ แหล่งที่มาของโครงการ สถานที่ตั้งสถานะของโครงการ โครงการต่าง ๆ จะออกมาในในลักษณะที่เป็นอยู่ ส่งเป็นเอกสารเสริมพร้อมที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น จังหวัดกระบี่ พอท่านเปิดเอกสารในจังหวัดกระบี่จะเห็นว่าในพื้นที่ของท่านจะมีอยู่อย่างนั้น มีสถานะอย่างไร ต่อไป ปีถัดไปพยายามปรับสถานะของโครงการ ขณะเดียวกันถ้าคนในจังหวัดกระบี่ไปดูงานก็สามารถไปดูงานในส่วนของพื้นที่นั้นได้ เป็นจุดที่เป็นส่วนหนึ่ง พอเป็นเอกสารเสร็จ เราก็จะลงเป็นฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์เรา เพื่อจะให้เห็นฐานข้อมูลรวม ขณะเดียวกัน ท่านเข้าไปในจังหวัดกระบี่และชี้เข้าไปในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง ถ้ามีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก็จะสามารถชี้แจงออกมาได้ว่าเป็นอย่างไรบ้าง ลักษณะโครงการเป็นอย่างไร สถานะโครงการเป็นอย่างไร ดังนั้นเรามิงานร่วมกันที่จะทำในปีหน้าค่อนข้างจะมากทีเดียว อันนี้คือสถานที่ที่เราจัดประชุม ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 9 มีองคมนตรี 3 ท่าน ไปทุก ๆ ที่เลย ต้องกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ผลที่ได้รับในส่วนของ 8 ครั้ง อันนี้คือสิ่งที่อยากจะให้เห็นว่า ณ วันนี้ที่เราสังเคราะห์ ถ้าท่านเห็นจากโปสเตอร์ข้างหน้าหรือดูจากเอกสารที่เราแจกพอที่จะเห็นแต่ที่เราสังเคราะห์ไว้ ข้อมูลค่อนข้างจะดิบมาก เพราะว่า เราถูกจำกัดด้วยเวลา เดิมเป้าหมายเราจัด 9 ครั้ง ให้ได้ภายในเดือนมิถุนายน ให้จบ ครั้งที่ 8 วันที่ 20 นี้เอง ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 9 ต้องกราบขออภัย ต้องยอมรับว่ายังไม่ละเอียด ยังมีข้อจำกัดความหรือว่า ความหลากหลายต่าง ๆ ที่เราต้องมาตกลงกันอีกเยอะ ขอให้ทางด้านสำนักงาน กปร. ดูสังเคราะห์ในส่วนนี้ ดูประเด็นต่าง ๆ มากุยกกันในอนาคตต่อไป

ผมยกตัวอย่าง ผลของจำนวนโครงการ จำนวนโครงการจะเห็นได้ชัดว่า ใน 8 ครั้ง เรารวมโครงการได้ 3,563 โครงการ ยังไม่รวมของ กทม. แต่ของ กปร. ไม่ใช่ออย่างนี้นะครับ ของ กปร. ก็ต้องแตกต่างกัน ถ้าฐานข้อมูลมาเจอกันแล้ว คงจะต้องมาคุยกันถึงเรื่องของวิธีการที่เราจะนับจำนวนโครงการ ทำไม่ถึงพูดถึงวิธีการ ผมยกตัวอย่างให้เกิดความชัดเจน เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จริง ๆ แล้ว เราเป็นผู้ประสาน เหมือนกับร่วมดูแลศูนย์ศึกษาฯ ทั้ง 6 ศูนย์ มาโดยตลอด งบประมาณส่วนใหญ่ในทุก ๆ ปี สนับสนุนไปที่ศูนย์ศึกษาฯ เราไม่ได้คิดตามแผนงาน ถ้าคิดตามแผนงาน ทุกปี 6 ศูนย์นี้ถ้าปีหนึ่งนับซ้ำอยู่ 6 ครั้ง 6 ปี 2552, 6 ปี 2553, 6 ปี 2554 นับซ้ำมาโดยตลอด เราถือว่ามี การอนุมัติงบประมาณคือจำนวนครั้ง สาเหตุนี้เพื่อให้ได้ประโยชน์ของทางด้านการที่จะให้สำนักงบประมาณไปพิจารณาเงินงวดของแผนงาน/โครงการให้ สดง. บ้างที่จะไปดูติดตามโครงการมันมีอิงระเบียบอยู่บ้างนิดหน่อย แต่ถ้าเราลงไปกว่านั้น เช่น ศูนย์ศึกษาฯ หนึ่ง แผนงานหนึ่งในปี 2552 มีโครงการย่อยอยู่เกือบ 20 โครงการ ตรงจุดนี้เราจะนับซ้ำกันค่อนข้างมากทีเดียว เพราะฉะนั้นเป็นหน้าที่ที่ทางผมและต้องไปปรึกษากับท่านองคมนตรี ที่ปรึกษาเราเกี่ยวกับวิธีการนับต่าง ๆ พวกนี้ พอมองต่อไป เช่น โครงการศูนย์ศึกษาฯ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งขยายผลด้านข้าว เขาก็นับข้าวเป็นโครงการหนึ่ง ถ้านับผลไม้ก็นับเป็นอีกโครงการหนึ่งแต่ไม่ได้นับเรื่องแหล่งน้ำ กรมชลประทานนับเรื่องแหล่งน้ำเป็นโครงการหนึ่ง คงจะต้องมีการสรุปผลอีกรอบหนึ่ง อยากให้เห็นว่าจำนวนโครงการนั้นมันแตกต่างกันอย่างไรบ้าง พอลงไปถึงจังหวัด ท่านนับหมดทุกโครงการที่เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บางครั้งอาจจะมีความเข้าใจโครงการตามแนว

พระราชดำริ ว่าส่วนขยายผลอยู่ด้วย หรือแม้แต่โครงการที่เป็นลักษณะของมูลนิธิฯ หรือส่วนอื่น ท่านก็นับ บางจังหวัดนะครับ ก็อยากจะให้เห็นคือสิ่งที่เป็นจำนวน โครงการที่มีปัญหาที่เราคงจะต้องมาคุยกันอีกรอบหนึ่ง สำหรับประเด็นที่ได้จากการประชุม 1) ที่มาของโครงการ การนับ การอะไรต่าง ๆ ก็แตกต่างกันไป 2) ระบบการนับโครงการก็แตกต่างกัน 3) ส่วนของวิธีการบริหารจัดการก็แตกต่างกันไป บางโครงการเราก็ขอความร่วมมือจากความมั่นคงทางทหาร ทางตำรวจ ดชด. อยู่ อันนี้ก็มีปัญหาอยู่บ้าง ความต่อเนื่องของงบประมาณอาจจะมีปัญหา ความรับผิดชอบต่าง ๆ พวกนี้ บางโครงการอาจจะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างการจัดการรูปแบบต่าง ๆ ด้วย 4) ความเข้าใจในสถานะของโครงการยังไม่ตรงกัน สถานะโครงการ ท่านจะเห็นว่าในโปสเตอร์หน้าแรกของเรามีคำว่า “อยู่ระหว่างดำเนินการ” คำว่า “อยู่ระหว่างดำเนินการ” ทางชลประทานพิจารณาอีกแบบหนึ่ง เพราะว่าโครงสร้างของกรมชลประทานมองว่า งานก่อสร้างอย่างเสร็จคือเสร็จเรียบร้อย แต่จริง ๆ แล้วยังไม่มียระบบเลย ระบบนั้นอาจมีระบบเมนระบบย่อย ต่าง ๆ พวกนี้ เขาก็จะไปอีกแบบหนึ่ง ดังนั้นเมื่อพูดคำว่า “แล้วเสร็จ” แล้วเสร็จอะไร แล้วเสร็จแค่ไหน กรมส่งเสริมการเกษตรสามารถเอาไปส่งเสริมการใช้น้ำให้กับราษฎรหรือกรมชลประทานตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำเรียบร้อยแล้ว กรมส่งเสริมฯ รับผิดชอบดำเนินการต่อ อันนี้แล้วเสร็จยังแยกสถานะได้อีกเยอะ นำเรียนว่า หลักเกณฑ์พวกนี้คงจะต้องมีความชัดเจน ปัญหาอุปสรรคที่เราเจอ 8 ครั้งมีอะไรบ้าง อันนี้คือสิ่งที่เรารวมจาก 75 จังหวัด ที่ท่านได้กรุณาอุปปัญหาให้เรา ซึ่งเรามีหน้าที่ประสานงานอยู่แล้ว เช่น ทางด้านงบประมาณ ท่านก็บอกว่าขาดงบประมาณ งบประมาณล่าช้าต่าง ๆ พวกนี้ มันก็มีวิธีการแก้ไขอยู่หลายอย่าง ขาดงบประมาณนั้น อาจจะต้องงบประมาณไม่ถูกหน่วย งบประมาณไม่ถูกเวลาต่าง ๆ พวกนี้ ก็เป็นไปได้ ขาดบุคลากร บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถต่าง ๆ พวกนี้ คงจะต้องลงไปดู รับผิดชอบไม่ต่อเนื่อง ด้านการบริหารจัดการ ไม่มีแผน ขาดการบูรณาการ ต่างคนต่างทำในลักษณะแบบนี้ ไม่มีการประสานกับทางจังหวัด ผมยังคิดว่าคงจะต้องลำบาก ผมอยากจะกราบเรียนว่า ฝ่ายผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านผู้บริหารในจังหวัด งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ สุดท้ายนี้จังหวัดคงจะต้องเป็นหัวเรือ เราเป็นผู้ประสานให้ในส่วนต่าง ๆ และเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ผมคิดว่าทางหน่วยงานท้องถิ่นคงจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คงจะต้องมีการดูแลต่อไป ด้านภูมิศาสตร์ บางพื้นที่เป็นโครงการที่ห่างไกลจริง ๆ แล้ว ไกลกระทั่งเจ้าหน้าที่ของจังหวัดเอง อาจจะเข้าไปไม่ค่อยบ่อยครั้งนัก ก็คือว่า ขาดสิ่งต่างๆ พวกนี้ จะต้องมีการร่วมกันหรือรวบรวม ประมวลได้อย่างไร เมื่อเราได้ทั้ง 9 ครั้งแล้ว เราตั้งใจว่าจะดำเนินการตามนี้ เป็นไปตามที่องค์มนตรีได้ให้คำแนะนำ แต่ต้องมีความชัดเจนเรื่องการแก้ปัญหา แนวทางต่าง ๆ โครงการที่สมบูรณ์ที่ใช้ประโยชน์ได้ทำอย่างไร สร้างให้อยู่ในใจหรืออยู่ในพื้นที่ของท้องถิ่นนั้น ให้เกิดประโยชน์ เมื่อท้องถิ่นรู้ว่าเป็นโครงการที่เกิดประโยชน์ ท้องถิ่นก็จะดูแลรักษา ร่วมกันต่าง ๆ พวกนี้ ในกลุ่มที่ 2 ยังใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่ เต็มประสิทธิภาพก็จะต้องสังเคราะห์ต่อก่อนข้างจะมากที่เดียว ตอนนี้โครงการ 3,000 , 4,000 โครงการนั้น เราได้เริ่มสังเคราะห์แล้ว มันง่ายหน่อย เราประสานกับทางชลประทานซึ่งมีโครงการใน 3,000 , 4,000 โครงการ เป็นโครงการที่กรมชลประทานดูแลอยู่ 2,200 โครงการ เขาทราบสถานะหมดว่าแหล่งน้ำต่าง ๆ พวกนี้ แหล่งน้ำขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ที่ไหน ในแหล่งนั้นนั้นนะ เนื่องจากกรอบนโยบายที่เกิด

ความไม่ชัดเจน ถ้าแหล่งน้ำขนาดเล็กขนาดย่อม แต่ก่อนนั้น พอกรมชลประทานสร้างอ่างเสร็จ ระบบต่าง ๆ จะเป็นส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลหรืออาจจะมอบหมายให้จังหวัดเป็นผู้ดูแล แต่พอถึงปัจจุบัน เราประเมินดูแล้วว่า มีน้ำเก็บไม่มีระบบ เพราะว่าไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายในส่วนของระบบมีค่อนข้างจะมากทีเดียว คือ อันนี้จะต้องทำอย่างไร ร่วมกันแต่เราเริ่มต้นกับทางกรมชลประทานมาเป็นปีที่ 3 ผมคิดว่าถ้าแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำในส่วนต่าง ๆ นี้ได้เรื่องคุ่มที่ทางองคมนตรีพูดถึงจะแก้ไขได้ส่วนหนึ่ง เพราะว่าเรามีคุ่มที่มีน้ำเต็มตลอดเพราะไม่ได้ใช้น้ำ เพราะว่าไม่มีระบบแต่ต่อไปถ้าเราสามารถบริหารจัดการน้ำใกล้หน้าน้ำมาของเราก็พร่องน้ำลงเพื่อรับน้ำฝนจะได้ใช้ประโยชน์ต่าง ๆ หรือใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่เนื่องจากไม่ได้มีการบริหารจัดการต่าง ๆ พวกนี้ เราต้องมาคุยต่อ คงต้องรบกวนผู้ว่าราชการจังหวัด ทางหัวหน้าส่วนราชการ ส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในการลงไปจับกลุ่มบริหารเพิ่มมากขึ้นของเฉพาะพื้นที่หรือเฉพาะจังหวัด หรือเฉพาะที่ศูนย์ศึกษาฯ ให้บริการอยู่

โครงการที่มีปัญหาอุปสรรคต้องดำเนินการแก้ไข การแก้ไขคงจะต้องแยกอีกเป็นสถานะย่อย ๆ อยู่อีกเยอะทีเดียว ดังนั้นผมถึงกราบเรียนว่า 9 ครั้งที่ผ่านมาเป็นเพียงจุดริเริ่มเท่านั้นเอง สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อไปยังมีอีกมากทีเดียว แนวทางดำเนินการต่อไปนั้น เราฝันว่าถ้าเสร็จ มันออกมาเป็นลูก ๆ แบบนี้ นอกจากสิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่จะต้องแจกจ่ายให้กับทางด้านของแต่ละจังหวัด กรม กองต่าง ๆ พวกนี้ แล้วท่านยังสามารถเข้าทางลัดโดยเข้าสู่เว็บไซต์ของเรา จะมีข้อมูลทุกโครงการ เราประสานกับทาง GISTA ว่าจะให้เขาลงในแผนที่ทั่วประเทศว่า โครงการนั้นอยู่ตรงจุดไหน ท่านต้องช่วยเราเรื่องสถานะโครงการมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ อย่างที่ผมบอกว่า ถ้าเราเจาะลงไปทีละระดับ พอกดระดับก็จะมีข้อมูล โครงการต่าง ๆ ขึ้นมา ทีละระดับมีอะไรบ้างใน เว็บไซต์ของเรา จัดพิมพ์เป็นเอกสารเหมือนหลักการทรงงานหรือพิมพ์ประมวลเป็นรายปี ตัวอย่างเช่น ปี 2524 มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก็โครงการ มีอะไรบ้าง พิมพ์เป็นรายจังหวัด พิมพ์เป็นรายแหล่งที่มาของโครงการมันก็จะออกมาก่อนข้างมาก ต่อไปและดำเนินการช่วยกันปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ การใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ อย่างที่ผมได้แยกแยะ 3 ข้ออย่างที่ว่าแล้ว ก็นำมาร่วมกันเช่น ท่านประชาสัมพันธ์ในจังหวัดท่าน ผมประชาสัมพันธ์ในภาพรวม กรม กระทรวง ก็ประชาสัมพันธ์ในส่วนของท่านและผู้ที่ได้รับทราบได้เห็นใน เว็บไซต์เห็นในหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบสัมมาชีพต่อไป อันนี้เป็นส่วนครั้งที่ 9 ถ้าผมลงแล้วคงเป็นส่วนของท่านนำเสนอ ต่อ กราบขอบพระคุณ ทว่าเวลาสั้น ๆ ได้สรุปและขออนุญาตเสนอว่าเอกสารที่ท่านได้ เป็นเอกสารที่ค่อนข้างจะดิบมาก ๆ เราจะพยายามทำให้เร่งรัดให้เกิดประโยชน์แก่ทุก ๆ ท่านให้มากที่สุด ขอบคุณครับ

สรุปการเสวนาการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ :

การบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค

โดย กรุงเทพมหานคร

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. เริ่มดำเนินรายการโดยกล่าวถึง

ในช่วงนี้ผมของอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการเสวนาเรื่อง การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งในช่วงเช้านี้เนื่องจากว่ามีเวลาจำกัด จากการที่ท่านเลขาธิการ กปร. สรุปแล้วว่า เราได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 8 ครั้ง เราได้รับรู้ข้อมูล 75 จังหวัดเรียบร้อยแล้ว ว่าแต่ละจังหวัดมีโครงการอยู่ที่ไหน อย่างไร นอกจากรู้จำนวนแล้วและยังรู้สถานะเบื้องต้นว่าโครงการนั้นสามารถดำเนินการต่อเนื่องไปได้อย่างไร วันนี้เราจะมาสรุปร่วมกับ 75 จังหวัด ข้อมูลที่เรามีอยู่แล้ว ว่าเราได้ส่วนจากกรุงเทพมหานครเข้าไปเสริม ไปเติมนี้ทำให้ข้อมูลของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ในส่วนของกรุงเทพมหานคร เราได้รับเกียรติจากท่านรองผู้อำนวยการสำนักผังเมือง ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของกรุงเทพมหานคร ขอพวกเราด้อนรับ ม.ร.ว.เปรมศิริ เกษมสันต์

ม.ร.ว. เปรมศิริ เกษมสันต์ รองผู้อำนวยการสำนักผังเมือง หัวหน้าสำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- กราบเรียนท่านองคมนตรี อ่ำพล เสนาณรงค์ ท่านเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. ท่านที่ปรึกษา และผู้บริหารสำนักงาน กปร. ตลอดจนผู้มีเกียรติทุกท่าน ทางกรุงเทพมหานครรู้สึกเป็นเกียรติที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ที่สำนักงาน กปร. ได้จัดขึ้นในทุกภูมิภาคในประเทศ ซึ่งในวันนี้เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งกรุงเทพมหานครมีลักษณะทางภูมิประเทศ มีความเป็นเมืองสูง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอาจจะแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ แต่อย่างไรก็ดี กรุงเทพฯ เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่น้อยไปกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ในด้านการทรงงาน ท่านจะทรงศึกษาสภาพพื้นที่กรุงเทพฯ อย่างถี่ถ้วนและทรงพระราชทานวินิจฉัยในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งแนวพระราชดำริของพระองค์จะมีความชัดเจน แก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ท่านทรงห่วงใยพสกนิกรในการทรงงานของท่านจะมีการเสด็จพระราชดำเนินออกตรวจสภาพด้วยพระองค์เอง ทำให้ได้ทราบสภาพแท้จริง และมีการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรอย่างหาที่สุคติได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริเป็นหลักการหลักคิด เป็นรูปธรรมแก่พวกเราชาวกรุงเทพมหานคร เพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทรงสนพระทัยอยู่ทุกเรื่อง ในตอนต้น

ท่านองคมนตรีได้พูดถึงไปบ้างแล้ว เช่น โครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โครงการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม จะพูดคุย ๆ ในรายละเอียดอีกทีหนึ่ง และด้านการบำบัดน้ำเสีย และโครงการอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เข้ากับลักษณะของชุมชนเมืองคือ การพัฒนาชุมชนเมืองและสาธารณูปการ เช่น วัดพระราม 9 เป็นต้น จะเป็นตัวอย่างของโครงการที่มีความสมบูรณ์ เรื่องของที่อยู่อาศัย บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประเทศเลยอาจจะนำไปใช้ในภูมิภาคอื่น ๆ ได้ด้วย ส่วนการดำเนินการในปัจจุบัน กรุงเทพมหานครได้ออกระเบียบ กรุงเทพมหานคร ว่าด้วยคณะกรรมการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2549 เพื่อให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิ และส่วนราชการที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตามแนวพระราชดำริให้เหมาะสมถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้มี เลขานุการ กปร. ได้ให้เกียรติไปร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้วย รวมทั้งผู้แทนจากมูลนิธิชัยพัฒนาด้วย ซึ่งคณะกรรมการได้จัดให้มีการประชุมเป็นระยะเพื่อติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานโครงการในกรุงเทพมหานคร มีค่อนข้างมาก ซึ่งจะรวมหน่วยงานต่าง ๆ รวม 39 โครงการ ต้องขอขอบพระคุณสำนักงาน กปร. ที่ช่วยจัดทำเอกสารสรุปให้เพราะว่าจะรวบรวมมาให้ใช้เวลาค่อนข้างนาน ซึ่งจะมีการจัดกลุ่มของโครงการออกเป็น 5 สาขา มีโครงการสำคัญ ด้านการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำเสีย ในสาขาสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการจัดสร้างกังหันน้ำชัยพัฒนา โครงการปลูกหญ้าแฝกเฉลิมพระเกียรติ โครงการศูนย์เรียนรู้ธรรมชาติป่าชายเลน โครงการปรับปรุงฟื้นฟูแม่น้ำเจ้าพระยา ในด้านการจราจร การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เช่น โรงเรียนเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และสาขาที่เพิ่มขึ้นมาพิเศษซึ่งไม่เข้ากับสาขาอื่น ๆ เลย ก็มาอยู่ในสาขานี้คือ ศูนย์พึ่งพิงศูนย์บ้านกึ่งวิถี ในสาขาของการบริหารจัดการน้ำก็มีโครงการ เป็นแนวพระราชดำริตั้งแต่ พ.ศ. 2523 แก้ไขน้ำท่วมฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบริเวณที่มีพื้นที่ลุ่มต่ำและมีระดับพื้นที่เหนือกว่าระดับน้ำทะเลไม่มากนัก ท่านได้พระราชทานแนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และมีแนวทางแก้ไขไว้ 5 ประการคือ การเร่งระบายน้ำให้ออกทางทะเลโดยผ่านแนวคลองทางตะวันออกของ กทม. จัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อป้องกันการขยายผลของเมืองและเพื่อแปรสภาพเป็นทางระบายน้ำเมื่อน้ำหลาก สร้างระบบป้องกันน้ำท่วมในเขตชุมชนกรุงเทพมหานคร สร้างสถานที่กักเก็บน้ำตามจุดต่าง ๆ ขยายทางน้ำหรือเปิดทางน้ำที่เป็นทางหลวงหรือทางรถไฟให้น้ำผ่านได้สะดวกขึ้นนี่คือเป็นแนวคันกั้นน้ำฝั่งตะวันออกเริ่มจากทางทิศเหนือของกรุงเทพมหานคร ลงมาจนถึงจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครปัจจุบันอยู่ในแนวคันกั้นน้ำ มีระบบป้องกันน้ำท่วมในบริเวณชุมชนชั้นในด้วย ในเรื่องของแก้มลิง คลองมหาชัย และสนามชัย เป็นแนวพระราชดำริที่บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาใช้คลองมหาชัยและสนามชัยเป็นแก้มลิง ระบายน้ำให้มีการระบายน้ำสู่อ่าวไทยตามการขึ้น-ลงของน้ำทะเล เป็นภาพที่ประทับใจ มีลายพระหัตถ์ของพระองค์เองให้ชาว กทม. ได้รับทราบวิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ เป็นพื้นที่ของโครงการแก้มลิง มหาชัยและสนามชัยครอบคลุมพื้นที่ 76 ตร.กม. จะมีการสร้างคันป้องกันแนวอาคารชลศาสตร์ไว้ (ครอบ) ตามแนวคลองต่าง ๆ เพื่อที่จะสูบน้ำออกสู่ทะเล อันนี้เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ชุมชนเมือง

ต้องมีการจัดพื้นที่รองรับและกักเก็บน้ำซึ่งเรียกว่า โครงการแก้มลิงของ กทม. ก็อยู่ในชุมชนเป็นที่กักเก็บน้ำ มีประมาณ 21 จุด เพื่อให้กักเก็บน้ำไว้ก่อน เมื่อระดับน้ำในคลองพร่องลงไปมีการระบายออกไปซึ่งได้ปรึกษากับท่านปราโมทย์ ไ้แก้มลิง ท่านก็เห็นว่าตามธรรมชาติแก้มลิง โดยหลักการแล้วต้องสามารถระบายได้ตามระดับขึ้นลงของน้ำท่านได้ให้ดูตรงจุดนี้ว่าได้ทำถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งในเรื่องการบำบัดน้ำเสียและเป็นพระราชดำริเรื่องการไหลเวียนของน้ำ ระบบน้ำดีไล่น้ำเสีย ก็ในฤดูฝนให้รักษาระดับน้ำในคลองไว้ คำนึงถึงการป้องกันน้ำท่วมเป็นหลัก ส่วนในฤดูแล้งก็ต้องควบคุมระดับน้ำและลำน้ำสะอาดจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้ามาถ่ายเทน้ำเสียใช้หลักการไหลตามธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำและทรงแนะนำให้เปิดประตูระบายน้ำ เมื่อระดับน้ำในลำน้ำเจ้าพระยาสูงให้ไหลเข้าคลองหลัก มีคลองที่สำคัญของกรุงเทพฯ คือ คลองบางเขน คลองสามเสน คลองผดุงกรุงเกษม คลองหลอด คลองบางลำพู ให้นำน้ำไหลในลักษณะทางเดียวกันวันเวย์ไปทางประตูน้ำด้านใต้และควบคุมการปิดเปิดประตูให้ถูกจังหวะ ตัวอย่างในพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกที่มีระบบการไหลเวียนของน้ำไปตามสภาพภูมิศาสตร์บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาก็มีการทำประตูน้ำไว้ มีการเปิดน้ำเข้ามาเพื่อให้น้ำดีเข้าไปไล่น้ำเสียไปสู่ทะเล อันนี้เป็นพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกซึ่งกรุงเทพฯ จะมีระบบคลองค่อนข้างมากมาที่ใช้ระบบเดียวกันเรื่องการปรับปรุงระบบไหลเวียนของน้ำ เมื่อมีน้ำถ่ายเทกันมากขึ้นก็จะเกิดการหมุนเวียนของน้ำ น้ำที่มีสภาพเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็นกลายเป็นน้ำที่มีคุณภาพดีขึ้น ซึ่งกรุงเทพฯ ได้ดำเนินโครงการ 80 คลองใส บึงมักกะสัน ท่านองคมนตรีได้กล่าวถึงในเรื่องของเป็นที่รองรับน้ำท่วม น้ำเสียจากคลองสามเสน มีภารกิจหลักในหน้าแล้ง กำจัดน้ำโสโครกด้วยฝักคตบชวา หน้าน้ำกักเก็บและระบายน้ำ ส่วนภารกิจรอง ทำปุ๋ยหมัก เชื้อเพลิง เสื่อสานจากฝักคตบชวา ปลุกพืชผักน้ำและเลี้ยงปลา โครงการพระราม 9 เป็นลักษณะเดียวกันแต่การใช้วิธีทางธรรมชาติอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอต่อการบำบัดน้ำเสีย จึงต้องใช้เครื่องเติมอากาศลงไปและทำเป็นระบบสระเติมอากาศ ในด้านของสาขาสิ่งแวดล้อม มีการจัดสร้างกั้นน้ำชัยพัฒนา ซึ่งได้ดำเนินการจัดสร้าง 80 ตัว และได้ติดตั้งที่สวนสาธารณะกรุงเทพฯ มีการทำปฏิมากรรมเพื่อให้ประชาชนที่มาเที่ยวสวนได้เห็น

ตัวอย่างเช่น การติดตั้งกั้นน้ำชัยพัฒนาในสวนจตุจักร ในเรื่องของการก่อสร้างศูนย์เรียนรู้ชายทะเลบางขุนเทียน กทม. เรียนรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ กรุงเทพฯ ก็มีพื้นที่ติดชายทะเลประมาณ 5 กม. ปัจจุบันมีปัญหาหน้าทะเลกัดเซาะชายฝั่งอย่างรวดเร็ว อันนี้จะสร้างศูนย์เรียนรู้ให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ มีทางเดินไปสู่ชายทะเล สร้างอาคาร สร้างทางเดินมีศาลาที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและนักศึกษาด้วย มีโครงการปลูกหญ้าแฝกเฉลิมพระเกียรติ ได้ลงนามในบันทึกความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ 11 หน่วยงาน เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครองราชย์ครบ 60 ปี และเนื่องในมหามงคลสมัยทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ปี 2550 ใน หน่วยงาน 11 หน่วยงาน จะมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการปลูกหญ้าแฝกสู่เกษตรกรและประชาชนควบคู่ไปด้วยเพื่อขยายพื้นที่ให้มากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่กรุงเทพฯ ที่มีขนาดใหญ่ แต่การใช้หญ้าแฝกต้องนำหญ้าแฝกจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน 1 ล้านกว่ากล้ามาปลูก ซึ่งในการเพาะพันธุ์ มีปัญหาในด้านพื้นที่ที่จะปลูก ทำพันธุ์หญ้าแฝก การปลูกจะถูกหลักการหรือไม่ คงต้องขอผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่เราด้วย ใน

เรื่องของการปรับปรุงฟื้นฟูแม่น้ำเจ้าพระยา สืบเนื่องจากพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2550 เกี่ยวกับแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งก็มีข้อความตอนหนึ่งว่า **“ขอउनทางรัฐบาลและขอउनทุกท่านหมดเลย ขอให้ช่วยกันรักษาแม่น้ำต่าง ๆ ไว้ด้วย โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยา ขอให้คนกรุงเทพฯ ช่วยกันรักษา”** จึงเป็นกิจกรรมที่ กทม. ดำเนินการมาทุกปี โดยตั้งกรรมการขึ้นมาเพื่อฟื้นฟูแม่น้ำเจ้าหน้าทีที่มีคณะกรรมการย่อยอีก 5 ด้าน คือ การประชาสัมพันธ์ การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านของคุณภาพน้ำ ด้านกายภาพ และด้านปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้านกฎหมายและด้านที่เกี่ยวข้อง และด้านมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดตั้งภาคีเรารักเจ้าพระยา เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2550 มี 91 ราย เป็นสถานที่ราชการ ภาคเอกชนและ โรงแรมต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเพื่อมาร่วมกัน ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มาเปิดโครงการนี้ด้วย เรื่องของชุมชนรักษ์เจ้าพระยา ประกวดคำขวัญ เรารักเจ้าพระยา ยูวชนเรารักเจ้าพระยา ยูวทูตเรารักเจ้าพระยา การประกวดภาพการระบายสี ภาพถ่าย กระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องใน กทม. ในด้านของสาขาการจราจร เรามี 13 โครงการที่ กทม. ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ หากแต่ส่วนที่มีความสำคัญได้มีพระราชดำรัสของพระองค์ท่านว่า **“การแก้ไขถนนก็เป็นการแก้ไขปัญหาอย่างหนึ่ง แต่การแก้ไขส่วนหนึ่งคือ การแก้ไขที่ต้นทางหรือปลายทาง คือ ผู้ที่อยู่บ้านไหน ต้องดูว่าที่บ้านนั้นจะอยู่ในทำเลที่เหมาะสมหรือไม่ และปลายทางคือที่ทำงานอยู่ในทำเลที่ถูกต้องหรือไม่ อันนี้คือให้มีบ้านที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้กันก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาการจราจร แต่ท่านก็ได้รับสั่งว่า โครงการนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินการกว่า 10 ปี ไม่ใช่เสร็จในปีหนึ่งหรือ 2 ปี เป็นการทำที่ต้องวางแผนให้สอดคล้องกับความสะดวกในการเดินทาง ในส่วนของสาขาเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงการบัญชีเพื่อชีวิตพอเพียง เป็น โครงการเงินออมเพื่อชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนใน กทม. ตั้งปณิธานว่า จะทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง ครอบครัวและใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ มีประชาชนสนใจเข้าร่วมอย่างมาก เป้าหมาย 1 ล้านคน ภายในเวลา 6 เดือน การจัดตั้งโรงเรียนเกษตรทฤษฎีใหม่ มี 4 โรงเรียน อยู่ในเขตหนองจอก มีผู้เข้าอบรมเป็นจำนวนมาก เขตทวีวัฒนา เขตสายไหม และเขตสะพานสูง ซึ่งในการดำเนินงานมีปัญหาและอุปสรรคคือ ในด้านการขาดแคลนแรงงานและเจ้าของที่ดินที่ดำเนินการมีอายุมาก มีสัญญาเช่าใกล้หมดอายุ ใน กทม. ที่ดินเป็นที่เช่าเกือบ 80% มีข้อจำกัดในการขยายผลสู่เกษตรกร กทม. จึงหาที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียนเกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งอยู่ในเขตมีนบุรี จะเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคาดว่าจะใช้เป็นโรงเรียนเกษตรทฤษฎีใหม่และอาจจะมีการขยายผลให้มีองค์ประกอบที่มากขึ้นให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรของ กทม. เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพและเข้าใจในการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ต่อไปจะเป็นการนำสู่โรงเรียน 435 โรงเรียนในพื้นที่ กทม.**

จะดำเนินการทั้ง 435 โรงเรียนให้มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องตามแนวพระราชดำริเป็นลักษณะกิจกรรมที่ดำเนินการให้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนที่อยู่ในเขตชั้นนอกจะมีพื้นที่ค่อนข้างกว้างขวางสามารถทำด้านการเกษตรให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วย อาจจะมีหลาย ๆ เขตที่ทำกิจกรรม

ต่าง ๆ กัน เช่น การปลูกผัก ปลูกข้าว เลี้ยงปลา ส่วนในสาขากิจกรรมพิเศษอาจจะไม่มีในภูมิภาคอื่น ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2544 มีใจความตอนหนึ่งว่า “หาวิธีที่จะให้สุนัขพวกนี้ได้ไปมีเจ้าของ เจ้าของเขา เขาก็เอ็นดู เขาดูแลได้ อย่างของเราที่มีหมาเทศอยู่เยอะเลย เดี่ยวนี้มีถึง 43 ศูนย์แล้ว แนวคิดนี้ก็คือ การหาบ้านใหม่ให้สุนัข กทม. จึงได้ดำเนินโครงการศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดของ กทม. ซึ่งตั้งอยู่ค่อนข้างไกลที่ตำบลโคกหม้อ อำเภอทับทัน จังหวัดอุทัยธานี เป็นสถานที่ให้พึ่งพิงสุนัขจรจัดนำมาฟื้นฟูและฝึกสอนให้เชื่อฟัง ส่งเสริมให้มีผู้รับไปอุปการะ ได้ก่อสร้างบนพื้นที่ 200 ไร่ สามารถรองรับสุนัขจรจัดได้ถึง 8,000 ตัว และมีการหมุนเวียน อาจจะมีคนมาขอไปเลี้ยงก็มี เสียชีวิตบ้าง ก็จัดให้มาทดแทน ภายในศูนย์มีสุนัขเป็นจำนวนมาก จะขังไว้เป็นคอก ๆ เป็น โรงเรือน เป็นหลัง ๆ ได้รับพระกรุณาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จเยี่ยมศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัด กทม. เป็นการส่วนพระองค์

กรุงเทพมหานครก็จะดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่องด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่างที่สุด เราจะยึดมั่นในพระราชดำริในการครองชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของจบการนำเสนอเพียงเท่านี้

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. กล่าวสรุป

- ขอขอบพระคุณ กรุงเทพมหานครเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณามิสรุปให้เราฟังว่า ข้อมูลขณะนี้จะมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ถึง 39 โครงการกระจายครอบคลุมอยู่ในหลาย ๆ สาขา ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ซึ่งสำคัญ จริง ๆ แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ กรุงเทพมหานครเป็นปลายน้ำ ถ้ามองตั้งแต่ต้นน้ำคือ เชียงใหม่ เชียงราย ทางเหนือ ต้องหาวิธีการอย่างไร เก็บน้ำอย่างไร เป็นลำดับไล่ลงมาจนถึงที่ท่านองคมนตรีกล่าวถึงเขื่อนป่าสัก ที่จะกักไว้ ฉะนั้นคนกรุงเทพฯ ก็รอดพ้นจากน้ำท่วมไปเยอะ แต่เราจะเห็นว่าโครงการต่าง ๆ ได้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมแล้ว นอกจากน้ำท่วมแล้ว มีน้ำเสียไม่ว่าจะเป็นที่บึงมักกะสัน รวมไปถึงการแก้ไขจราจร การแก้ไขปัญหาด้านสังคม ฯลฯ ตรงนี้จะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ทางสำนักงาน กปร. จะนำมารวบรวมไว้ รวมทั้งกรุงเทพมหานครได้ขยายผลในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่โรงเรียนต่าง ๆ อีก 400 กว่าโรงเรียนด้วย จะมีทั้งโครงการที่มีพระราชดำริโดยตรงและโครงการที่นำไปขยายผล เราจะไปรวบรวมนำมาประมวลผล ช่วงบ่าย จะเชิญหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านได้ให้ข้อมูลแล้วว่าในจังหวัดท่านมีอะไร แต่วันนี้เราได้เชิญหน่วยงานในระดับกรมซึ่งเป็นผู้ทำจริง ๆ เขาจะมีข้อมูลอีกชุดหนึ่ง เขามีตัวอย่างง่าย เช่น กรมชลประทาน ข้อมูลเรื่องน้ำ 2,200 โครงการ จะอยู่ที่ไหน อย่างไร ตรงกับจังหวัดของท่านไหม ช่วงบ่ายจะเสวนากันต่อ เพื่อจะได้ข้อมูลทุกภาคส่วนและมาสรุปเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งครับ

สรุปการเสวนาการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
การบริหารจัดการ ปัญหา/อุปสรรค และผลการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ
โดย หน่วยงานหลักที่ดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มูลนิธิชัยพัฒนา โดย ม.ร.ว. ศรีเฉลิม กาญจนกุล ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ 2

การดำเนินงานของสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิชัยพัฒนาได้จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตั้งแต่ปี 2531 ได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายที่สำคัญตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริ คือ พระองค์ท่านให้มีการจัดตั้งมูลนิธิฯ ขึ้นมาเพื่อที่จะสงเคราะห์ประชาชนให้มีความร่มเย็นเป็นสุข และอยู่ดีกินดี จะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศคือ ชัยชนะแห่งการพัฒนา เป็นที่ทราบกันดีและเป็นที่รู้จักว่าการดำเนินงานของมูลนิธิฯ จะเป็นการดำเนินงานที่ค่อนข้างจะมีความหลากหลายเป็นไปตามพระราชกระแส การดำเนินงานของมูลนิธิฯ กิจกรรมที่ดำเนินการรูปแบบที่ดำเนินการ มูลนิธิชัยพัฒนาเป็นกลไก เป็นเครื่องมือหรือเป็นมือไม้ของพระองค์ท่านในการที่จะดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชกระแสรับสั่ง เพราะขอบเขตการดำเนินงานค่อนข้างจะกว้าง บางครั้งการดำเนินงานตามพระราชกระแสที่พระองค์ท่านรับสั่งมา จะมีตั้งแต่การดำเนินงานที่อยู่ในพื้นที่ของมูลนิธิฯ เอง และการดำเนินงานในพื้นที่อื่น ๆ อีกซึ่งกระจายกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ หลักการที่สำนักงานฯ ดำเนินการตามพระราชดำริ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่านคือ การประหยัด เรียบง่าย การสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม คำนึงถึงวิธีการดำเนินชีวิตของราษฎร ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราษฎรและเน้นในเรื่องของภูมิสังคม จะเป็นทฤษฎีหรือข้อกำหนดหลักของการดำเนินงานของมูลนิธิฯ

กิจกรรมของมูลนิธิชัยพัฒนาที่ดำเนินการมีความหลากหลายและก็มีดำเนินงานในพื้นที่ต่าง ๆ จะแบ่งเป็นกลุ่ม เป็นหมวดหมู่ ปัจจุบันมีที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบ และมีโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบประมาณ 199 แห่ง และมีกิจกรรมทั้งที่ดำเนินการแล้วและที่ดินที่อยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการต่าง ๆ มีการดำเนินกิจกรรมนอกที่ดินมูลนิธิฯ อีก ก็จะเป็นไปตามพระราชกระแสหลาย ๆ ครั้งงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในจุดหนึ่งก็แตกแยกย่อยขยายผลการพัฒนาไปในพื้นที่ต่าง ๆ สรุปกลุ่มของโครงการที่สำนักงานฯ ได้ประสานการดำเนินงานอยู่ในส่วนของศูนย์บริการและโครงการสาธิตการพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ จะเป็นกิจกรรม ส่วนใหญ่ของมูลนิธิฯ ปัจจุบันจะมีโครงการพัฒนาศูนย์สาธิตด้านการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ มีการบริหารจัดการดินและน้ำอย่างเป็นระบบ กระจายกระจายอยู่ในพื้นที่ของมูลนิธิฯ ทั่วประเทศ โครงการฯ มีประมาณ 60 – 70 โครงการ ในส่วนของกิจกรรมการสาธิตด้านการเกษตรเป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีทั้งโครงการเก่าที่ต่อเนื่อง รับมาตั้งแต่ครั้งที่เป็น กปร. และมีโครงการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตามพระราชกระแสอย่างต่อเนื่อง นอกจากโครงการทางด้านศูนย์สาธิตแล้ว ยังมีโครงการด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทนซึ่งมีโครงการดั้งเดิมที่มีชื่อเสียงและรู้จักกันดีทั่วโลก คือ

ด้านการบริหารจัดการด้านกึ่งหันน้ำชัยพัฒนา โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยฯ ซึ่งเป็นโครงการศึกษาวิจัยต่อเนื่องมานาน ปัจจุบันเป็นโครงการที่ได้รับความสนใจและสามารถขยายผลการพัฒนาแนวคิดในเรื่องของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการหญ้าแฝก โรงงานสกัดน้ำมันพืชและผลิตไบโอดีเซลครบวงจร นี่ก็ตัวอย่างที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้

ด้านพัฒนาสังคม ในช่วงระยะหลัง เหตุการณ์วิกฤตสึนามิ ขอบข่ายการดำเนินงาน ได้มีพระราชกระแสให้มูลนิธิชัยพัฒนาเข้าร่วมดำเนินงานหรือช่วยเหลือดำเนินงาน เริ่มมีกิจกรรมด้านพัฒนาสังคม การให้ความช่วยเหลือค่อนข้างมาก โครงการที่ได้ดำเนินการรับดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องคือ โครงการวัดพระราม 9 กาญจนภิเษก อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่คลองสาน เป็นโครงการที่ทำเพื่อเทิดพระเกียรติให้กับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ด้านการส่งเสริมการศึกษา ท่านทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ สาธารณสุข การเกษตร ทางด้านจังหวัดพังงาอันนี้เป็นตัวอย่าง โครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากเหตุวิกฤตภัยพิบัติทางภาคใต้ นอกนั้น โครงการที่มูลนิธิชัยพัฒนาเข้าไปดำเนินการประสานหน่วยงานให้ความช่วยเหลือเป็นการให้ความช่วยเหลือ การพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาล การพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และเรื่องของโครงการพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ วันหนึ่งก็ทรงมีรับสั่งให้ช่วยดูราษฎรที่อำเภอโคกปรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ว่า เรามีปัญหาเรื่องข้าว ก็มีพระราชกระแส มูลนิธิฯ ก็ส่งเจ้าหน้าที่และลงไปตรวจสอบพื้นที่ ประสานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ รูปแบบของการทำงานจะไม่ได้มีการกำหนดเป็นลักษณะที่ตายตัวชัดเจน มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องมากขึ้น ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา ทรงมีพระราชกระแสให้เน้นในเรื่องการขยายผลของการพัฒนามากขึ้น จากการพัฒนาโครงการ การดำเนินงานจากเดิมมุ่งไปที่โครงการสาธิตด้านการเกษตรมาก ในระยะหลังสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริว่า ศูนย์สาธิตเป็นศูนย์สาธิตอยู่ในพื้นที่ พระองค์ท่านอยากจะให้ความช่วยเหลือการขยายผลการพัฒนาก้าวลงไปสู่ระดับชุมชนและกลุ่มเกษตรกร ระดับกลุ่มพื้นที่ที่มีปัญหา ประสบปัญหาจริง ๆ ฉะนั้นการดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนาเริ่มจะปรับเปลี่ยนรูปแบบมากขึ้น ในส่วนที่การดำเนินงานเรามองกันว่า มีลักษณะเป็นจรรยาวัธมากขึ้น ดังนั้นวิธีการหรือรูปแบบแนวทางการดำเนินงานที่เราทำ โครงการจะมีมาเรื่อย ๆ แล้วแต่ทั้ง 2 พระองค์จะมีพระราชดำริหรือมีพระราชกระแสสั่งให้ทำเฉพาะรูปแบบการดำเนินงาน ถ้าพนักงานเองคงจะไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างได้ด้วยตนเอง เพราะเราอาศัยว่าหน่วยงานเราเป็นหน่วยงานประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีหลายท่านได้มาร่วมเสวนากันในวันนี้ หน่วยงานเอกชน องค์กรท้องถิ่นแม้แต่ชุมชนเอง กลุ่มชาวบ้าน กลุ่มเกษตรกรเราก็ใช้นโยบายให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมและการดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนาค่อนข้างเรียกว่าง่าย การดำเนินงานทุกอย่าง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมีรับสั่งชัดเจนว่าให้ไปทำ 1, 2, 3, 4 ให้ใครช่วยและใช้เงินจากที่ไหน อย่างไร ด้วยว่า เป็นงานที่เป็นไปตามพระราชกระแส การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยดี ดีมาก บทบาทของมูลนิธิชัยพัฒนาเอง เราจะไม่เป็นผู้ปฏิบัติ

ด้วยตนเอง แต่เราเป็นผู้ประสานความร่วมมือ ถ้ามองในแง่ลักษณะของเศรษฐศาสตร์เป็นคนให้ Demand กับ Supply มาตรงกัน Demand ในเรื่องของความช่วยเหลือเกษตรกรต่างๆ Supply ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกระแส ฉะนั้นในระยะหลังนี้ ได้มีการดำเนินงานมาต่อเนื่อง ได้มีการลงพื้นที่ ได้เข้าไปมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรต่าง ๆ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาคือนอกจากพัฒนาแล้ว คือสอนให้เขามีความรู้ในการทำการเกษตร ให้ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ สุดท้ายเรื่องมาอยู่ที่การบริหารจัดการและการตลาด ทำอย่างไรให้เขาก้าวพ้นก้าวล่วง เข้มแข็ง สามารถจะยืนหยัดและดำเนินกิจกรรมได้อย่างยั่งยืน ในส่วนนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระราชทานตราผลิตภัณฑ์ขึ้นมา เรียกว่า ภัทรพัฒน์ เริ่มจะมีการประชาสัมพันธ์เริ่มเป็นที่รู้จักกัน ท่านก็ทรงรับสั่งว่าให้เรียกว่า ภัทรพัฒน์ ในส่วนของ ภัทร มาจากดี เจริญ ประเสริฐ ความเป็นมงคล พัฒน์ มาจากพัฒนา ทำให้เจริญ เครื่องหมายสัญลักษณ์ของภัทรพัฒน์จะเป็นรูปช้าง เป็นเลข 9 วงรีที่เป็นรูปไข่ ถือเป็นจุดกำเนิดสรรพสิ่งในโลก เลข 9 สื่อถึงรัชกาลที่ 9 เป็นนายกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิชัยพัฒนา ใช้ช้างเป็นตัวแทนเป็นสัตว์คู่บารมีของพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่โบราณมา ในตราสัญลักษณ์เป็นรูปช้างหมอบ ตรงจุดเป็นลูกตา มีวงช้างล้อมรอบ เราใช้ช้างสื่อถึงความจงรักภักดี รับพระบรมราโชบายไปดำเนินงานสนองพระราชดำริในระยะต่อไป เราก็คงใช้ช้างเป็นจุดเชื่อม จุดคือจุดประกาย สร้างความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน สีนํ้าเงินเป็นสัญลักษณ์ของมูลนิธิชัยพัฒนา และสีนํ้าตาลอ่อนที่เป็นสีชอบคือสีของพื้นที่ ตัวตราผลิตภัณฑ์หรือตัวผลิตภัณฑ์เอง ถ้าพึ่งตัวผลิตภัณฑ์คงไม่สามารถช่วยอะไรได้ แต่ในการดำเนินงานในส่วนของภัทรพัฒน์ คือท่านทรงรับสั่งว่าให้ ภัทรพัฒน์ เป็นกลไกหรือเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนา เป็นการช่วยเหลือเกษตรกร ราษฎร ดำเนินการทางด้านการตลาด ที่นี้การตลาดในรูปแบบไหนหรือลักษณะไหน ตอนนี้เรามีแนวคิดและอยู่ระหว่างดำเนินการระหว่างการพัฒนา ประเด็นของสินค้าภัทรพัฒน์ เป็นการพัฒนาจากสินค้าและบริการที่ได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือการพัฒนาที่เกิดจากการขยายผลการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีมูลค่าเพิ่ม มีศักยภาพเติบโตได้ด้วยตนเอง ความมุ่งมั่นคือ ทำในสิ่งที่คนไม่คิดจะทำและทำให้สิ่งที่คนที่ไม่มีความรู้จะทำ คำพูดอาจจะดูแปลกและดูรุนแรงไป แต่ว่าประเด็นคือว่า เราจะไม่ยึดติดกับรูปแบบหรือรูปร่างของสิ่งที่ดำเนินการ ด้วยความที่เป็นกลไกที่ใช้ในการพัฒนา สิ่งไหนที่สามารถจะดำเนินการได้ มีแนวคิด มีนวัตกรรม มีแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ติดอยู่ในกรอบ ในรูปแบบ เราก็จะทำและส่งเสริมโดยที่จุดยืนของสินค้าคือ สินค้าต้นแบบของคนต้นแบบ เรามองในลักษณะว่า ผู้ที่จะเป็นลูกค้าเป้าหมายก็คงไม่ใช่บุคคลทั่วไป เพราะว่าจากจุดที่เรามองว่าสินค้าที่เป็นผลพวงจากการพัฒนา คุณลักษณะของสินค้า คือคุณภาพจากแหล่งกำเนิด พัฒนาตามพลังตามธรรมชาติ คุณค่าจากแนวคิดสุดท้าย ไม่สมบูรณ์พร้อมแต่ดีพร้อม เราไม่ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือส่งเสริมการค้าเพื่อให้เขาสามารถผลิตขายไปแข่งได้ทั่วโลก หรือผลิตขายสินค้าคุณภาพดีแข่งกับสินค้าอื่น ๆ สินค้าที่ได้มาจากการพัฒนา คือสินค้าที่เกิดจากมูลค่าพื้นฐานของชุมชนของเกษตรกรมาพัฒนา มันไปกับลูกค้า เราคือเป็นคนต้นแบบคือคนที่กล้าที่จะคิดกล้าที่จะลอง และกล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เฉพาะจะนำไปสู่เรื่องของคำมั่นสัญญาว่า

มันคือความภาคภูมิใจ โอกาสของไทยในการพัฒนา ประเด็นที่หยิบยกตรงนี้ก็คือ มูลนิธิชัยพัฒนาเองจะใช้ตัวสินค้าเป็นจุดเชื่อม เป็นตัวสื่อระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค ผู้ผลิตคือเกษตรกร ชุมชน ผู้ที่ยังขาดโอกาสและเราก็ไปส่งเสริมพัฒนาให้ผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมกับพระองค์ท่านในการพัฒนาเขา ผู้บริโภคเองมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น เสนอข้อคิดเห็น ในระยะต่อไปจะมีการเปิด Website เพื่อให้ผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพราะสังเกตได้ว่าผลิตภัณฑ์ของภัทรพัฒน์ที่มาจำหน่าย จะเห็นได้ว่า ของเราไม่ได้ของดีเยี่ยม แต่เป็นของที่มาจากการพัฒนา เป็นของที่มาจากพื้นฐานของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และเราก็เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา พระองค์ท่านพยายามจะมองการพัฒนาให้เป็นกระบวนการ ให้เป็นระบบครบกระบวนการ ตั้งแต่ในเรื่องของการส่งเสริม ต้นทางในเรื่องของการผลิต การส่งเสริมในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ภูมิสังคม วัฒนธรรม พื้นฐานของชุมชน รักษาความเป็นชุมชนของเขาไว้ และทางสำนักงานฯ ใช้ในเรื่องของการตลาดเข้ามามีส่วนส่งเสริมการพัฒนาเพราะว่าเป้าหมายสุดท้ายคือ ทำอย่างไรให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะเวลาพูดถึงง่าย แต่เวลาดำเนินการค่อนข้างจะยาก แต่ถามว่ามัญหาอุปสรรคใหม่ ปัญหาอุปสรรคก็มีแต่ที่ผ่านมา การดำเนินงานของมูลนิธิฯ ดำเนินการตามพระราชกระแสทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน กระบวนการในการพัฒนา แนวคิดที่ว่าใครจะเข้าร่วมดำเนินการ งบประมาณใช้ที่ไหน ทำอะไร เมื่อไร เป็นไปตามพระราชดำริ ดังนั้นการดำเนินงานของเราค่อนข้างเป็นจรรยาบรรณ ท่านรับสั่งให้ทำอะไรก็ทำ ให้ใครช่วยเราก็ไปหาคนนั้น หรือท่านรับสั่งให้เอาส่วนไหน ส่วนนี้มาดำเนินการ เราก็ไปทำงานตรงนั้น จะอยู่ในที่ดินของมูลนิธิฯ บ้าง แต่ที่สำคัญที่สุด ที่ผ่านมากันก็เริ่มเข้ามาสนับสนุนและร่วมดำเนินงานมากขึ้น มูลนิธิชัยพัฒนาได้รับเงินบริจาค ได้รับที่ดิน มาเป็นทุนในการดำเนินการตามพระราชดำริ แต่สิ่งที่เรามองในอนาคตคือการประสานการร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานเอกชนก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่เข้ามา เราไม่ได้มองในลักษณะของการบริจาคเงิน แต่จะมองในเรื่องของการร่วมมือกันดำเนินการและหน่วยงานต่าง ๆ ทางเราก็จะประสานการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามพระราชดำริ ผลสุดท้ายเป้าหมายสุดท้ายคือชัยชนะแห่งการพัฒนา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าขาดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทางสำนักงานฯ ก็คงจะไม่สามารถดำเนินการเองได้เจ้าหน้าที่เรามีอยู่ 70 ท่าน รวมกัน เราไม่สามารถจะทำอะไรได้ทุกอย่าง หน่วยงานราชการ ทาง กปร. เองก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของเราอย่างต่อเนื่อง คิดว่าทางสำนักงานเองก็คงเป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้เชื่อมโยงการดำเนินงานต่าง ๆ การดำเนินงานคงจะสำเร็จลุล่วงได้ ขอบขอบพระคุณมากค่ะ

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

มูลนิธิชัยพัฒนาได้สรุปให้ฟังว่า มีโครงการกระจายอยู่ถึง 199 โครงการ ผมจำได้ว่ามูลนิธิชัยพัฒนาตั้งขึ้นในปี 2531 ในช่วงนั้น ทางมูลนิธิฯ ทำงานอยู่ในสำนักงาน กปร. ทำทั้ง 2 หน้าที่ร่วมกันของมูลนิธิฯ จะเน้นในการทำในเรื่องของเอกชน ที่ทำด้วยความรวดเร็ว ไม่ต้องติดขัด แต่ กปร. เรามีระเบียบของทางราชการ มีกฎเกณฑ์ มีขั้นตอนที่ล่าช้า แต่มูลนิธิฯ จะคล่องตัวคล้าย ๆ เป็นเอกชน เน้นในเรื่องการ

ประสานงาน ก็เช่นกัน โดยเฉพาะที่อยากจะเน้นตรงนี้คือ มูล นิธิฯ มีโครงการศูนย์สาธิตต่าง ๆ กว่า 60 แห่ง กระจายในพื้นที่จังหวัดของท่าน ตรงนี้จะมีประโยชน์มาก ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่ดี องค์กรท้องถิ่นที่ดี ตัวประชาชนที่ดีที่จะเข้าไปเรียนรู้และนำความสำเร็จจากแปลงสาธิตต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ตัวอย่างชัดเจน ขยายสู่พี่น้องประชาชนต่อไป สมดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานว่า ชัยชนะแห่งการพัฒนาอย่างแท้จริง

กรมส่งเสริมการเกษตร โดย นายศิวศักดิ์ วานิชรัตน์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ

กรมส่งเสริมการเกษตรทำงานอย่างไร โดยเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผมภาคภูมิใจมากที่ได้รับสนองพระองค์ในโครงการพัฒนาการเกษตร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรักเกษตรมาก โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในส่วนของกรมส่งเสริมฯ 43 ปีแล้วที่ตั้งขึ้น เมื่อปี 2510 หลักการที่สำคัญของการพัฒนาการเกษตร โดยเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีอยู่ 5 ข้อ

- 1) มุ่งพัฒนารายกรผู้ยากไร้ให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- 2) พื้นที่ที่จะดำเนินงานทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ในที่ห่างไกลชุมชน อยู่ในเขตทุรกันดาร
- 3) การแก้ไขปัญหาจะเป็นเรื่องการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เป็นขั้นเป็นตอน มีการประหยัด มุ่งหวังให้พึ่งตนเอง
- 4) ส่งเสริมความรู้ เทคนิค วิชาการสมัยใหม่ที่เหมาะสม ยุคเวลาเปลี่ยนไปวิวัฒนาการ ความรู้ต่าง ๆ เปลี่ยนไป ต้องปรับให้เหมาะสม เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชน รู้จักวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน เขาทราบปัญหา เขาทราบความต้องการของเขา เขานำสิ่งเหล่านั้นมาวางแผนการผลิตและสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่และความพร้อมของเกษตรกรด้วยตนเอง นั่นคือ หลักการสำคัญของการพัฒนาการเกษตร สรุปพร้อมทั้ง 5 ข้อนี้ว่า เราจะทำการส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตรแก่เกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายการดำเนินงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เหมือนโครงการที่ทำในกรมส่งเสริมฯ มีเป้าหมายคือ

- 1) เน้นให้เกษตรกรประกอบอาชีพทำการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ มีความมั่นคงในเรื่องของรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดี
- 2) การผลิตอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน

3) ให้รักถิ่นที่อยู่อาศัย รู้จักการใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติ มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในส่วนของกรมส่งเสริมฯ มี 134 โครงการ จาก 134 โครงการเป็นโครงการย่อย 333 โครงการ

- โครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มี 44 โครงการ หรือ 108 โครงการย่อย
- โครงการของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มี 40 โครงการ 134 โครงการย่อย
- โครงการของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มี 1 โครงการ และ 1 โครงการย่อย

คือ โครงการดอยตุง

- โครงการของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มี 7 โครงการ 7 โครงการย่อย หมายความว่า 1 โครงการมี 1 ไร่ 1 งาน 1 จุด

- โครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มี 38 โครงการ 64 โครงการย่อย

- โครงการของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มี 3 โครงการ 18 โครงการย่อย เร็ว ๆ นี้ คือโครงการของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาฯ มี 1 โครงการ และ 1 โครงการย่อยคือ “โครงการหนึ่งใจเกษตรกร” จะเริ่มดำเนินการทุกจังหวัดทั่วประเทศในปีงบประมาณ 2554

ยกตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญให้ที่ประชุมได้รับทราบสั้น ๆ แต่ละพระองค์เพียง 1 โครงการ

1) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการลุ่มน้ำปากพนังฯ เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นดำเนินการใน 3 จังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง ผลงานที่เห็นชัดคือ เรื่องของการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตข้าว ตอนเริ่มโครงการยังไม่มีกรมการข้าว เพิ่งมาเกิด ข้าวยังอยู่ที่กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร ผลงานที่มองเห็นในชุมชนที่เกิดขึ้นคือ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เกษตรกรสามารถจะเพิ่มผลผลิตเดิม ได้ผลผลิตต่อไร่ประมาณ 100 กิโลกรัม ไม่เกิน 200 กิโลกรัม จากการเข้าโครงการนี้ จากแนวความคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้เพิ่มผลผลิตต่อไร่ เป็น 566 กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นจากเดิม 100 กว่ากิโลกรัม/ไร่ กิจกรรมอีกหนึ่งกิจกรรม เกษตรกรมีการปรับปรุงการผลิตผักให้มีคุณภาพและปลอดภัยจากสารพิษ ผมคิดว่าถ้าพูดถึงโครงการลุ่มน้ำปากพนังฯ ที่มองเห็นเป็นรูปธรรมได้ง่ายมากที่สุดคือ สัมโพนธ์ทับทิมสยาม หลายท่านอาจจะยังไม่เคยทาน เนื้อสีแดงเอามาจากจังหวัดปัตตานี ที่อำเภอยะรัง มาปรับปรุงและปลูกในลุ่มน้ำปากพนังฯ นั่นคือการส่งเสริมการปลูกไม้ผลที่ได้ผล อีกอันหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ ระบบผลิตทางการเกษตร ไร่นาสวนผสม เดิมเกษตรกรมีกิจกรรม 1

กิจกรรมก็ทำเป็นไร่นาสวนผสม มีการขุดปรับพื้นที่ ขุดคู ขุดร่อง เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะน้ำท่วมขัง นอกจากนั้น จะมีการแปรรูปเสริมรายได้ นั่นคือ ผลงานโครงการลุ่มน้ำปากพนังฯ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2) สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ โครงการฟาร์มตัวอย่าง หลักการส่งเสริมที่ได้เข้าไปร่วมคือ ขบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ “Training on the Job” มีการจ้างแรงงาน สิ่งที่เกิดขึ้นมีแหล่งผลิตอาหารขึ้นในชุมชน กรมส่งเสริมฯ เข้าไปร่วมวางแผนผลิตพืชการตลาดให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์แปรรูป

3) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ การให้บริการทางด้านวิชาการ รวมแบบเบ็ดเสร็จ เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน ในเดือนหน้า เดือนกรกฎาคม วันที่ 28 กรกฎาคม 2553 เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพของ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นแกนหลักในการจัดทำคลินิกเกษตรเคลื่อนที่เพื่อเทิดพระเกียรติ พร้อมกัน 4 จุด ใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครพนม จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดราชบุรี ทั้ง 4 ภูมิภาคในวันที่ 28 กรกฎาคม 2553 ทั่วประเทศ

4) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน หลักการใหญ่ ๆ คือ ให้มีการส่งเสริมการผลิตพืชผัก ผลไม้ ถั่วเมล็ดแห้ง สิ่งปลูกสร้างขึ้นมาในโรงเรียนนั้นนำมาผลิต ประกอบอาหารกลางวันให้แก่เด็ก ในช่วงระยะหลังนี้กรมส่งเสริมฯ ได้ขยายออก โรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้านไหน ให้ขยายออก กระจายออกจากโรงเรียนไปสู่ชุมชน อันนี้เป็นตัวอย่างที่น่าเรียนเสนอ

5) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี โครงการหมู่บ้านจุฬาภรณ์ ทัพบกสยาม เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ตามแนวชายแดนให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

กรมส่งเสริมฯ ทำงานกันอย่างไร มีเจ้าหน้าที่ครอบคลุมอยู่ทุกอำเภอในอดีตมีครบทุกตำบล ปัจจุบันอาจจะไม่ครบทุกตำบล แนวทางดำเนินงานมีอยู่ 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ อยากจะกราบเรียนให้ที่ประชุมได้รับทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการประสานงาน

- 1) ด้านการดำเนินงานและด้านการขยายผล
- 2) ด้านการสร้างองค์ความรู้
- 3) ด้านการสร้างความยั่งยืนของโครงการ

1) ด้านการดำเนินงานและขยายผล ทำอย่างไร กรมส่งเสริมการเกษตรใช้จังหวัดและอำเภอเป็นศูนย์กลางดำเนินงานขับเคลื่อนการขยายผล เป็นแกนกลางในการประสานงาน ในการทำงานใน

หมู่บ้าน ในตำบล เราใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล คนอยู่กรมส่งเสริมฯ เรียกอักษรย่อ “สบกต.” ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นหน่วยหนึ่งขององค์กรชาวบ้าน อยู่ใน อบต. และหน่วยงานในระดับตำบลร่วมกัน ในศูนย์บริการถ่ายทอดในระดับตำบล จะตั้งทำแผนการปฏิบัติการและแผนการขยายผลในแต่ละพื้นที่ เรามองถึงความยั่งยืน ถ้าเอาปัจจัยไปให้ไม่จบ ให้ปีแล้วปีเล่า นอกเหนือจากทำเงินทุนหมุนเวียน แต่การให้ศูนย์บริการตำบลมีกรรมการอยู่ 15 คน มีเกษตรตำบลเป็นเลขานุการ อยู่ ร่วมกันวางแผนและขยายผลนำสิ่งที่มีจากศูนย์ศึกษาฯ ฯลฯ แต่ละตำบลไปดูงาน โดยใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดประจำตำบลแต่เราเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในประเด็นที่ 3 ในเรื่องของการดำเนินงานและขยายผลคือ การบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กรส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กรมวิชาการฯ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน ฯลฯ เพื่อให้การทำงานชัดเจนมีทิศทางเดินไปด้วยกันและการขับเคลื่อนการขยายผล

ในเรื่องงบประมาณการดำเนินงาน สุดท้ายการสร้างเกษตรกรต้นแบบ เรามีศูนย์เรียนรู้ มีแปลงเรียนรู้ แปลงสาธิต ทุก ๆ อย่าง เป็นเกษตรกรต้นแบบ เป็นตัวอย่าง สร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรรายอื่นนำไปขยายผลต่อไป

2) การพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ หรือ K.M. เราใช้องค์ความรู้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน ได้ดำเนินไปใน 3 ระดับ ได้แก่ ส่วนกลาง ระดับผู้ปฏิบัติงาน สุดท้ายคือ ปรานัญชาวบ้านและเกษตรกรอาสา เราพบว่าเกษตรกรอาสาหมู่บ้านเป็นตัวช่วยในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรได้มาก เพราะเจ้าหน้าที่ไปและกลับ เจ้าหน้าที่ไม่ได้เป็นเกษตรกรอาจจะรู้ อาจจะมีเทคนิค แต่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการขาดทุน กำไร เพราะปรานัญชาวบ้านช่วยมากในการขยายผล

การสร้างวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้ วิทยากรประจำฯ จะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน มีเกษตรกรที่ภาคใต้เป็นไทยมุสลิม เก่ามากในเรื่องลองกอง ทำอย่างไรได้ลองกองที่ผลผลิตสม่ำเสมอเกรด A เจ้าหน้าที่พูดก็พูด แต่เกษตรกรปฏิบัติจริง มีทักษะมีความชำนาญ แน่นองงานส่งเสริมการเกษตรมีในด้านของการจัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ นอกเหนือจากหน่วยทางด้านวิชาการ พัฒนาที่ดิน ปศุสัตว์ ฯลฯ เราก็มีการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่มีอยู่เพื่อประกอบในการส่งเสริมการเกษตร

3) การสร้างความยั่งยืนของโครงการ มีความจำเป็น แต่ระยะหลังมีปัญหาด้านงบประมาณ จึงขอรับการสนับสนุนจากหน่วยราชการอื่น ๆ ในปีงบประมาณ 2553 สำนักงาน กปร. ได้ให้งบประมาณช่วยโครงการลุ่มน้ำแม่บอนฯ และอีกหลายโครงการที่สนับสนุนการทำงานในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายพบว่า ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เราประสบความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนได้ประโยชน์ในการรวบรวมผลผลิต การคัดเกรดการจำหน่าย แหล่งเรียนรู้การดำเนินงาน การ

ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ การติดตามการเข้าไปเยี่ยมเยียน ประเมินผลเป็นระยะ ๆ นั่นคือสิ่งที่ต้องทำต่อไป

ปัญหาอุปสรรค ได้แก่

- 1) การประสานแผนงานโครงการร่วมกัน เหมือนต่างคนต่างทำ ถ้ามีการประชุมกับสำนักงาน กปร. เป็นตัวช่วย แต่บางโครงการไม่ได้มีการประสานแผนงาน ในส่วนภูมิภาค
- 2) เรื่องภัยธรรมชาติ เป็นเหตุสุดวิสัย ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ภัยแล้ง บางทีแปลงตัวอย่างต้องเสียหายกับภัยธรรมชาติ
- 3) การขยายผลสู่เกษตรกรและชุมชน เป็นเรื่องที่หนักใจมากสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นไป กรมส่งเสริมฯ จะมีบุคลากรรุ่นใหม่เข้ามาแทนรุ่นพี่ที่เกษียณ ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ เรื่องของสภาพแวดล้อม ความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม มีความแตกต่างกันซึ่งจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ต้องให้ไปคลุกคลีและใช้เวลาในการสร้างความคุ้นเคยในการทำงาน
- 4) ความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน บางหน่วยเข้าไปสนับสนุนบางสิ่งที่กรมฯ ได้สนับสนุนไปแล้ว ถ้าเรารู้ว่ามีแล้วน่าจะถอนและไปใช้ที่อื่น
- 5) กิจกรรมการดูงาน ปัญหาเรื่องการเดินทาง ยานพาหนะ

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ขอบคุณ คุณศิวศักดิ์ จากกรมส่งเสริมฯ ได้สรุปแล้วว่าในส่วนของกรมฯ จะมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ 134 โครงการ โครงการกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ท่านยังได้เสนอเรื่องของการบริหารจัดการของโครงการต่าง ๆ ด้วย กรมฯ สำคัญมาก เป็นบุคคลที่จะไปสู่พี่น้องประชาชน หรือว่าเกษตรกรใกล้ชิดมากที่สุด มีลงไปถึงเกษตรกรตำบล ท่านก็มีแนวทางต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เราปรับทบทวนมาตลอดว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนและการเน้นการขยายผลแต่อย่างไรก็ตาม การทำงานก็ยังมีปัญหาอุปสรรค ซึ่งตรงนี้สำนักงาน กปร. หวังว่าเราจะได้ร่วมกันเพื่อที่จะแก้ไขปัญหว่า ต่างคนต่างทำ ถ้าเราไปเช็คไปตรวจสอบแล้วเห็นความซ้ำซ้อน แล้วลดความซ้ำซ้อนมาประสานกันอย่างแท้จริง ผมมั่นใจว่าโครงการต่าง ๆ จะเกิดประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชนเป็นอย่างมาก จะนำข้อมูลกรมส่งเสริมฯ กับข้อมูลฯ กับอีกหลาย ๆ ส่วนราชการมาประมวลผลและวิเคราะห์ร่วมกันต่อไปว่า แนวทางที่เราจะขยายผลขับเคลื่อนนั้นเป็นอย่างไร และขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง

กรมพัฒนาที่ดิน โดย ดร.พิทยากร ลิ้มทอง ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วน of กรมพัฒนาที่ดินต้องขอขอบคุณสำนักงาน กปร. ที่ให้กรมพัฒนาที่ดินมีโอกาสได้มาเล่าเรื่องเกี่ยวกับการสนองพระราชดำรินโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ในครั้งนี้ ประเด็นที่น่าเสนอเป็นเรื่องของนโยบายกรมกับโครงการพระราชดำริและเล่าถึงภาพรวมและโครงการที่สำคัญ ไปถึงปัญหาอุปสรรค สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือ ท่าทีของกรมพัฒนาที่ดินต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและคู่มือ นโยบายกรม อธิปไตยท่านมีความชัดเจน มีลายลักษณ์อักษรและพูดด้วยวาจา โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้องมีความสำคัญเป็นลำดับแรกและการดำเนินงานต้องจริงจัง บังเกิดผลอย่างชัดเจนและให้มีศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีข้อมูลอยู่ทั้งหมดที่นั่น ข้อมูลเหล่านั้นบันทึกลงในพิกัดทางภูมิศาสตร์หรือในแผนที่หรือในภาพจอได้4 เมื่อมีการเสด็จพระราชดำเนินมีพระราชกรณียกิจโดยพาดผ่านพัฒนาที่ดิน โครงการในพื้นที่ ท่านได้กำกับเลยว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตหรือว่าสถานีผู้อำนวยการสถานีต้องเข้าเฝ้าฯ ประเด็นสำคัญมีอยู่ 2 ส่วน

1) สนับสนุนข้อมูลในพื้นที่ เมื่อมีพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องจะต้องนำกลับมารีบบปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อให้บังเกิดผล

2) กรมพัฒนาที่ดินต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ท่านเน้นย้ำชัดเจนเรื่องการปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเรื่องผลงาน ท่านเน้นย้ำเลยว่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำเร็จผลให้ขยายผลนั้นสู่เกษตรกรอย่างกว้างขวางและให้เผยแพร่ในทุกภาคส่วน ทั้งในเรื่องของการฝึกอบรมดูงานและการประชาสัมพันธ์ด้วยเป็นนโยบายที่ค่อนข้างจะชัดเจนต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในภาพรวมกรมพัฒนาที่ดินมีทั้งหมด 144 โครงการ อย่างที่เลขาธิการ กปร. ได้พูดเมื่อเช้าในเรื่องของจำนวนโครงการจะต้องมีการพิจารณาและปรับให้เกิดความชัดเจนขึ้น อันนี้เป็นตัวเลขที่กรมพัฒนาที่ดินยึดไว้ อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนในภายหลังเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ปีนี้เพิ่มจากปีที่แล้วปีที่แล้ว 120 กว่า ๆ ปีนี้ 144 โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดินคือ การสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูทรัพยากรดิน การปรับปรุงบำรุงดิน รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ภาพแผนที่ที่เห็นนั้น เรามีสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตทั้งหมด 12 เขต กระจายอยู่ทั่วประเทศและมีสถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัดในเรื่องของการสนองพระราชดำรินโครงการนี้ในภาพรวม แต่ถ้าวางไปในพื้นที่เราจะเห็นว่าอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ค่อนข้างเยอะประมาณ 26% อยู่ทางภาคเหนือ (4 จังหวัดภาคเหนือ) เขต 12 มีประมาณ 18% (อยู่ภาคใต้ 7 จังหวัด) เขต 7 และเขต 4 อีกเขตละประมาณ 10% ผมยกมาประมาณ 4 เขต รวมแล้วก็ทำงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริประมาณ 60 – 70% โครงการทั้งหมดที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการ ถ้าเราดูลึกไปถึงลักษณะทั้งหมดของโครงการจะเห็นในเรื่องของฟาร์มตัวอย่าง ในเรื่องของศูนย์ศึกษาฯ กรมพัฒนาที่ดินได้รับเกียรติอย่างสูงที่ได้ไปดูในศูนย์ศึกษาฯ ทั้ง 2 ศูนย์ นำเรียนในภาพกว้าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร ในเรื่อง of โครงการพัฒนา

ด้านการเกษตร การพัฒนาที่ดินเยอะหน้อย โครงการรักษาน้ำของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เราเกี่ยวข้องกับในเรื่องของคุณภาพชีวิตและชุมชน เข้ามาสู่โครงการที่มีความสำคัญ ผมยกตัวอย่าง 2 ศูนย์ ผมเข้าใจว่าคนที่ฟังอยู่ได้รับข้อมูลไปแล้ว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ผมอยากเน้นในเรื่องของตัวศูนย์ฯ ว่า ทำไมต้องเป็นศูนย์ศึกษาฯ อันนี้ พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเด็นอยู่ตรงปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนของราษฎรในพื้นที่ เลยก่อให้เกิดเป็นโครงการเขาหินซ้อนฯ ขึ้น ท่านมีพระราชดำริชัดเจนนะครับ อยากให้มีการแก้ไขในเรื่องของการผสมผสานหลายหน่วยงาน ตรงนี้เป็นหัวใจเลย พุดจริง ๆ แล้วอย่างที่ ผู้อำนวยการกรมส่งเสริมฯ พุดไว้ การประสานงานของโครงการเรามักจะเจอปัญหา สาเหตุเพราะแต่ละหน่วยงานมีกรอบงานอยู่แล้ว กรอบเรามีค่อนข้างชัด เพราะการที่จะทำงานร่วมกันจะต้องพยายามขีดกรอบอันนั้นออกไป พระองค์ท่านได้ชี้ เป็นเรื่องของศูนย์ฯ ที่นี้เลยคือ เรื่องของต้นทุนคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้เป็นที่เรียนรู้ไปด้วยและฝึกปฏิบัติไปแล้วได้ความรู้ไปด้วย ในขณะที่ปลายทางคือในส่วนของราษฎรได้รับการช่วยเหลือ ต้นทางกับปลายทางอยู่ที่เดียวกันคือที่ศูนย์ศึกษาฯ เนื่องจากต้องเป็นกิจกรรมที่ร่วมกัน ผมต้องนำงานพัฒนาที่ดินขึ้นก่อนเลยและมีงานอื่น ๆ ไล่จนถึงงานโยธาธิการจะเห็นว่าบูรณาการ เฉพาะตรงนั้นจะไม่มีคำว่ากรม เป็นงานอยู่ร่วมกัน ณ ที่นั้น เป็นงานร่วมกัน ถ้าลงไปดูถึงเรื่องงานพัฒนาที่ดินจะเห็นกรอบ เรื่องของดินเป็นหลัก การสำรวจ การวางแผน การวิเคราะห์ดินการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ กรมพัฒนาที่ดินจะดูแลตรงนี้อยู่ เพราะในเรื่องของการปรับปรุงบำรุงดินทั้งเรื่องของการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลงไปถึงการอบรมส่งเสริมและการให้บริการปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ในศูนย์ฯ มีหญ้าแฝกฯ ด้วย

อีกศูนย์คือศูนย์พิบูลทองฯ จุดเหมือนกันคือ พื้นที่มีปัญหาและความทุกข์ของราษฎร ปัญหาเรื่องดินคือพื้นที่ดินพรุและเป็นดินเปรี้ยวจัด ปลูกพืชไม่ได้นั่นคือปัญหาและความทุกข์ของราษฎร พระองค์ท่านมีพระราชดำรัส ผมอยากชี้ประเด็นว่า ณ สมัยตอนโน้นในเรื่องของการศึกษาเรื่องดินพรุ ข้อมูลเรายังน้อยอยู่ หลายกรม/กองเข้าไปร่วมกันทำงานแล้วจะได้เข้าใจร่วมกันและเห็น ไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือหัวใจ ทั้ง 2 ศูนย์ จุดใหญ่ที่ท่านพยายามชี้คือ เรื่องของหน่วยงานเข้าไปทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน ให้เกิดผลและแก้ปัญหของราษฎร ณ พื้นที่นั้น ๆ ในเรื่องของศูนย์พิบูลทองฯ มีเรื่องของการวิจัย การขยายผลพัฒนา ในเรื่องของการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติลงไปถึงการบริหารจัดการ ท่านจะเห็นภาพในเรื่องของการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินพรุ ความชัดเจนเกิดขึ้นค่อนข้างเยอะ ในเรื่องของการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวและดินเค็มภาคใต้ เราค่อนข้างจะมีแบบฉบับชัด ที่พระองค์ท่านประสานให้มาคือเรื่องของโครงการแก้งดินทำให้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดินพรุได้กว้างขวางมากขึ้น ในพื้นที่ดินพรุค่อนข้างชัดเจนจะมีพื้นที่ที่อนุรักษ์พื้นที่เอาไปใช้ประโยชน์ อันนี้ค่อนข้างสำคัญเนื่องจากเราขีดวงแล้ว การใช้ประโยชน์จะมีพื้นที่ชัดเจนและเอาโครงการ/กิจกรรมในเรื่องการแก้งดินเข้าไปใส่จะเห็นผลในเรื่องการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น ๆ ได้ อีกอันที่ที่เราไปส่งเสริมคือเรื่องการใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ทั้งเด็กนักเรียนและราษฎรในพื้นที่นั้น อีกอันที่กรมพัฒนาที่ดิน เกี่ยวข้องค่อนข้างเยอะคือ โครงการรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกฯ พระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เน้นอยู่ 3 เรื่อง คือ 1) เพื่อนำไปอนุรักษ์ดินและน้ำ 2) เพื่อฟื้นฟูสภาพดิน 3) การรักษาสภาพแวดล้อม

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการต่อเนื่องทุกปีคือ การผลิตกล้าเพื่อปลูกประมาณ 100 ล้านกล้า ผลิตกล้าเพื่อแจกจ่าย 170 – 200 ล้านกล้า เป็นประจำทุกปีเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนของพื้นที่เป้าหมายตามแผนแม่บทหญ้าแฝกของสำนักงาน กปร. ระบุไว้ค่อนข้างชัด สำหรับแผนแม่บทฉบับใหม่สำหรับการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพราะเรามีพื้นที่ชดในเรื่องของการชะล้างพังทลายสูง ในพื้นที่เปิดใหม่จะมีตัวเลขชัดว่าแผนแม่บทว่าปีหนึ่งควรจะทำประมาณเท่าไร ในเรื่องของการปรับปรุงพื้นที่ฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เราก็มีภาพชัดว่า จะอยู่ในพื้นที่เกษตรประมาณ 90,000 กว่าไร่ อยู่ในพื้นที่ของการปรับปรุงสภาพแวดล้อมประมาณ 20,000 กว่าไร่ อันนั้นเป็นภาพของแผนแม่บทเราต้องพยายามไปให้ถึงที่ตั้งไว้ นอกจากนั้น กรมพัฒนาที่ดินที่ได้ร่วมสนองพระราชดำริ โครงการขุนด่านปราการชลฯ ศูนย์เกษตรวิทยา จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ชัยพัฒนาการเกษตร จังหวัดพิจิตร ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา จังหวัดน่าน ขอนำเรียนส่วนที่เกี่ยวกับกรมพัฒนาที่ดินแค่นี้ครับ

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ในส่วนของกรมพัฒนาที่ดิน สรุปว่ามีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 144 โครงการ และมีโครงการสำคัญ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศูนย์ศึกษาฯ โดยเฉพาะประเด็นนี้สำคัญมาก กรมพัฒนาที่ดินเวลาจะเริ่มโครงการฯ กรมพัฒนาที่ดินจะเข้าไปก่อน ไปสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน ว่าที่ดินนี้เหมาะจะทำอะไร จะปลูกข้าว ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ ตรงนี้ กรมพัฒนาที่ดินจะกำหนดขึ้น เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จและอีกเรื่องที่สำคัญคือ หญ้าแฝก กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในเรื่องของการส่งเสริม ขยายพันธุ์ และใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ต้องขอขอบคุณผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน

กรมปศุสัตว์ โดย นายโอภาส ทองยงค์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี

สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมปศุสัตว์นั้น เป็นความภาคภูมิใจของชาวกรมปศุสัตว์ทุกคนที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ทรงพระราชทาน โครงการด้านปศุสัตว์ให้ทำงานทุกองค์ประกอบที่มนุษย์เราจะได้ประโยชน์จากสัตว์ จะเป็นเพื่อการบริโภค ทั้งเนื้อ นม ไข่ และการใช้แรงงาน และการส่งเสริมเป็นอาชีพ นอกจากนั้น ก็มีพระมหากรุณาธิคุณให้ทำสนองพระองค์ท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับหลักการพัฒนาตามพระราชดำริ ซึ่งกรมปศุสัตว์ยึดปฏิบัติ จะยึดหลักโดยการพัฒนาจะยึดปัญหาและสภาพแวดล้อมของพื้นที่เป็นหลัก โดยเฉพาะจะให้ความสำคัญกับความกระตือรือร้นของคนในพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของเกษตรกร ให้เอาใจใส่ในการรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อแก้ปัญหาหลักของชนบทเป็นรากฐานที่สำคัญของการพึ่งตนเอง เป็นการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่รีบร้อนที่จะให้

เกิดผลในการเจริญอย่างรวดเร็ว ที่สำคัญชุมชนต้องพึ่งตนเองในเรื่องอาหารก่อน จึงก้าวสู่การพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ ทั้ง 3 ประเด็นหลัก เป็นหลักการพัฒนาตามพระราชดำริของพระองค์ท่านที่ได้พระราชทานให้ไว้สำหรับพระราชดำริด้านการส่งเสริมปศุสัตว์มีแนวไว้ว่า การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ควรพิจารณากลุ่มผู้เลี้ยงเป็นแนวสำคัญ ถ้าเป็นชาวบ้านทั่ว ๆ ไปมีพื้นฐานความรู้ที่น้อย ต้องส่งเสริมและแนะนำในสิ่งที่ย่อย ๆ เหมาะสมกับพื้นที่ หรือที่เดี๋ยวนี้อาจพูดว่าให้เหมาะกับภูมิสังคม เช่น พันธุ์สัตว์ ควรเป็นสายพันธุ์พื้นเมืองที่แข็งแรง ทนทานต่อโรค เพื่อป้องกันการตายและให้สามารถหาอาหารกินในพื้นที่ได้ง่าย เหมาะสม ลูกคกนอกจากนั้นทรงสนับสนุนให้ทรงเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการเพาะปลูก เพราะทรงเห็นว่า ผลพลอยได้คือ มูลสัตว์นำมาทำเป็นปุ๋ยคอกและนำมาทำเป็นก๊าซชีวภาพใช้ทำพลังงานได้ด้วย สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหาในการเพาะปลูกพืช มีพระราชดำริให้จัดทำเป็นทุ่งหญ้าสาธารณะเลี้ยงสัตว์ และให้เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างมากที่สุดในส่วนของกิจกรรมในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบไปด้วย การศึกษาวิจัยด้านปศุสัตว์ให้ได้เทคนิควิธีที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นต่าง ๆ การเลี้ยงสัตว์เพื่อสาธิต เกษตรกรที่สนใจสามารถหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะในเรื่องนี้ ทรงมีพันธุ์สัตว์พระราชทานให้กรมปศุสัตว์ตามเอกสารที่ได้แจกไปมี 7 ประเภท 11 พันธุ์ แต่ละพันธุ์ที่ได้รับพระราชทานมานั้นเป็นพันธุ์สัตว์ที่ดีหายากและเป็นที่ต้องการของประชาชนที่สนใจค่อนข้างมาก ขณะนี้ต้องเรียนตรง ๆ ว่าไม่สามารถเพาะพันธุ์ขยายได้อย่างทั่วถึง ประเด็นต่อไปคือ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์โดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์เพื่อผลิตอาหารโปรตีนในครัวเรือนและโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร การส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ รู้ว่าปลูกอย่างไร เก็บอย่างไร ใช้อย่างไร การใช้อย่างไรก็เป็นเรื่องสำคัญ หญ้าควรจะใช้เมื่ออายุเท่าไร การทำหญ้าแฝกควรทำเมื่ออายุเท่าไร อย่างไร เป็นต้น การฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรทั้งหลายมีความรู้เบื้องต้นของการเลี้ยงสัตว์และการป้องกันโรค นอกจากนั้นเป็นการบริการทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา วัคซีนป้องกันโรค การถ่ายพยาธิ การรักษาพยาบาลสัตว์ป่วย การบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดูแลโดยสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทุกพื้นที่ ทุกคนร่วมมือกันทำหมดและมีโครงการที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2533 จำนวนเป็น 7 กลุ่ม 56 โครงการ ประเภทแรกคือศูนย์ศึกษาฯ 6 ศูนย์ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ 8 โครงการ โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 1 โครงการ โครงการของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ 2 โครงการ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2 โครงการ โครงการของมูลนิธิชัยพัฒนา 2 โครงการ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอื่น ๆ อีก 35 โครงการ จำนวนก็อาจจะหลากหลายแตกต่างจากหน่วยงานอื่นบ้าง แต่โดยภาพรวมแล้ว เวลาไปทำงานในพื้นที่จะพบหน้ากันอยู่ตลอด ในส่วนของโครงการศูนย์ศึกษาฯ ทั้ง 6 แห่ง กรมปศุสัตว์ก็ได้เข้าไปทำการสาธิตและวิจัยคล้ายกันบ้าง ไม่คล้ายกันบ้างแล้วแต่ความเหมาะสมในแต่ละแห่งจะเป็นเช่นไร ตัวอย่างในศูนย์เขาหินซ้อนฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา เรามีกวาง ฟาร์ม นกกระจอกเทศ นกอีโม่ สุนัข เป็ดเทศ ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ไทย บางท่านสงสัยทำไมเลี้ยงกวางหรือเลี้ยงนกกระจอกเทศ ในเรื่องของกวาง เป็นสัตว์ที่ให้ความสวยงามแล้วยังให้ประโยชน์ได้อีกเยอะ เนื้อที่ทาน

อรร้อย เขากวางอ่อนเป็นสินค้าที่ต้องการของลูกค้าในการฟื้นฟูสุขภาพ ในตำราแพทย์ของจีน เขากวางอ่อนเป็นส่วนประกอบหลัก นกกระจอกเทศเช่นเดียวกัน เนื้อทำสตั๊กอรร้อย หนักก็ใช้ได้ นกอีโมก็ใช้ได้เป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ ได้สาธิตให้เกษตรกรได้รับทราบ ถ้าจะเลี้ยงควรจะเลี้ยงอย่างไร คุ่มค่าหรือไม่ ที่ศูนย์อ่าวคุ้งกระเบนฯ จังหวัดจันทบุรี มีกวางลูซ่า แพะนม ไก่ไข่ เป็ดเทศ ที่ศูนย์ภูพานฯ จังหวัดสกลนคร มีโคทาชิมะภูพาน เป็นโคพันธุ์สัตว์พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำการวิจัยที่ภูพาน ได้ 2 ชั่วโมงแล้ว มันค่อนข้างยากสักนิด เนื่องจากเป็นโคในพื้นที่อากาศหนาว เวลาอยู่บ้านเราสิ่งแวดล้อมมันต่างกัน ต้องใช้เวลาพอสมควรในการพัฒนาพันธุ์ให้เข้ากับประเทศเราได้ สำหรับโคนม สุกร ภูพาน สุกรภูพานเอามาจากพันธุ์หมอยาน เป็นพันธุ์สัตว์พระราชทานเช่นเดียวกัน เดียวนี้ทราบว่าทางจีนพันธุ์หมอยานหายากแล้ว ทางจีนถามมาว่า พันธุ์หมอยานแท้ ๆ พอมีเหลือไหม กวางลูซ่า ไก่ดำภูพานและเป็ดเทศ ที่ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ฯ มีโคนม สุกร แพะนม เป็ดเทศ ไก่พันธุ์พื้นเมือง และกระทาย ที่ศูนย์ห้วยทรายฯ จังหวัดเพชรบุรี มีแนะนำไก่เขียวห้วยทรายฯ คือไก่พื้นเมือง เพียงแต่ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น ที่ศูนย์ห้วยทรายมีไก่เขียวฯ เป็นเอกลักษณ์ สุราษฎร์ธานีมีไก่แดง ขอนแก่นมีไก่ซีและไก่วง เป็ดเทศ เป็นต้น ที่ศูนย์พิบูลทองฯ มีแพะนม และ ไก่พื้นเมือง เป็ดเทศ เขากวางอ่อนตัดเอามาอบแห้งและบดใส่ในแคปซูลขาย แนะนำสำหรับผู้ที่มีความดันสูง ก็อย่าทานมาก ศูนย์ห้วยฮ่องไคร้ฯ มีกระทายพันธุ์นิวซีแลนด์ ไลท์ โคนม และแพะพันธุ์นม ศูนย์ห้วยทราย ไก่เขียวห้วยทรายเหมือนไก่ดำ สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1) โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทำที่จังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี อุบลราชธานี บุรีรัมย์ สกลนคร เชียงใหม่ ราชบุรี พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส มีการวางแผนปลูกสัตว์ ก่อสร้างโรงเรียน พืชอาหารสัตว์ สนับสนุนพันธุ์สัตว์ แปรรูปผลิตภัณฑ์ พันธุ์สัตว์ที่พระราชทานให้ดำเนินการฟาร์มตัวอย่าง ได้แก่ สุกรจีนหัวเป็นพันธุ์สัตว์พระราชทานจากประเทศจีน เป็ดอีเหลียงก็เช่นเดียวกันครับ ห่านหัวสิงห์โต แพะเหลาซาน ทั้ง 4 อย่างเป็นพันธุ์สัตว์พระราชทานทั้งหมด แสมหมูจีนหัว เป็ดอีเหลียงรวมกันเป็นผลิตภัณฑ์ของฟาร์มตัวอย่าง พอจะหาซื้อได้โดยเฉพาะที่เชียงใหม่ หากเป็นอาหารขึ้นเหล่า ภาพที่พระองค์ท่านอุ้มลูกแพะพันธุ์ชานีเยงที่โครงการฟาร์มตัวอย่างจังหวัดอ่างทอง โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดำเนินการทั้งหมด 47 จังหวัด 500 แห่ง ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียนเป็นอาหาร โปรตีนสำหรับเด็ก ๆ ให้เด็กมีความรู้ มีทักษะในการเลี้ยงสัตว์ คือเด็กคนไหนที่ไม่สามารถเรียนต่อไปได้แต่ให้มีประสบการณ์ติดตัวต่อไปก็ทำการเลี้ยงสัตว์ได้ตามควร การคัดเลือกโรงเรียนดีเด่นปี 2551 – 2553 ทำมาแล้ว 3 ครั้ง บูรณาการการทำงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในทุก ๆ ด้าน สนับสนุนโครงการ 3 ทศวรรษ การพัฒนาเยาวชนในถิ่นทุรกันดารที่สำนักพระราชวังจัดตั้งขึ้น ตั้งแต่เดือนเมษายน 2553 – มีนาคม 2554 มีภาพโครงการอาหารกลางวันในถิ่นทุรกันดาร มีทั้งผลิตภัณฑ์และการสาธิต โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะในพื้นที่ภาคใต้ตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งโครงการนี้ได้รับงบประมาณจากสำนักพระราชวังการจัดซื้อ

พันธุ์แพะมาขยายพันธุ์ที่สถานีทดสอบพันธุ์สัตว์เพา ศูนย์วิจัยบำรุงพันธุ์สัตว์ที่จังหวัดยะลา เพื่อผลิตลูก และส่งเสริมโครงการฟาร์มตัวอย่างในพื้นที่ภาคใต้ พันธุ์แพะสีขาที่เห็นเป็นพันธุ์เหล่าซาน พันธุ์ซานเนน แพะ บอเป็นแพะพันธุ์เนื้อ

2) โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โครงการนี้มี เมื่อปี 2525 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ให้กรมทหารราบ ที่ 21 รักษา พระองค์ จัดซื้อที่ดิน 39 ไร่เศษ มีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมปศุสัตว์เข้าไปใช้ประโยชน์ที่ดินนี้เพื่อ ดำเนินการ ศูนย์พัฒนาการเกษตรตามพระราชดำริ โดยเน้นการเลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์สัตว์ ต่อมาปี 2551 กรมที่ดินได้สำรวจออกโฉนดที่ดินให้โครงการในพระปรมาภิไธย จำนวน 4 ฉบับ พื้นที่รวม 151 ไร่ 3 งาน 87 ตารางวา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2553 และทรง พระราชทานพระราชดำริให้เป็นศูนย์กลางด้านการผลิตผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพ พื้นที่ เพื่อส่งเสริมและขยายพันธุ์ไปยังโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ขาดแคลน รวมทั้งพิจารณา ส่งเสริมสัตว์พันธุ์ดีให้กับราษฎรที่ยากจนในเขตพื้นที่ไม่ไกลจากศูนย์ ท่านให้รัศมีไว้ 200 กิโลเมตร เพื่อเลี้ยง สัตว์เป็นอาหารโปรตีน ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยเน้นพันธุ์สัตว์ที่หากินได้ง่ายเข้ากับพื้นที่ทุรกันดาร ได้ดี เกษตรกรที่ไม่มีความรู้มากนักก็สามารถให้การดูแลได้ ทั้งนี้โดยให้ส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมมือกันทำ แผนปฏิบัติการเพื่อให้สำนักงาน กปร. พิจารณาสับสนุนต่อไป คงอยู่ในระหว่างดำเนินการ

ศูนย์ด่านซ้ายมีแกะด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชดำริด้าน การอาชีพ การปศุสัตว์ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ทุกวันนี้ที่เรียกกันว่า อาชีพพระราชทาน การเลี้ยงโคนม โดย ตั้งโครงการศูนย์วันมที่สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์สกนครตามพระราชดำริ เมื่อปี พ.ศ. 2528 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชดำริให้กรมปศุสัตว์ร่วมกับจังหวัดสกนคร ส่งเสริม การเลี้ยงโคนมและจัดทำโครงการ โรงนมพลาสเจอไรซ์โดยใช้เครื่องมือขนาดเล็ก ปัจจุบันศูนย์วันมสถานี วิจัยนมทดสอบพันธุ์สัตว์สกนครที่ได้ผลิตนมพลาสเจอไรซ์ ชื่อว่านมภูพาน และไอศกรีม มีรายได้ หมุนเวียนและพึ่งตนเองได้โดยไม่ใช้งบประมาณจากภาครัฐตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ถ้านมสเตอไรซ์ ต้องตราหมีอร่อย แต่ถ้าเป็นนมพลาสเจอไรซ์ต้องนมภูพาน ถ้าท่านไปสกนครหรือละแวกนั้นต้องซื้อทานดู สุดท้ายคือ โครงการธนาคาร โค-กระบือ เพื่อเกษตรกรรมตามพระราชดำริ จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2522 จังหวัด สระแก้ว ทรงมีพระบรมราโชวาทให้ไว้ว่า “...ธนาคาร โคและกระบือ คือการรวบรวมโคและกระบือ โดยมี บัญชีควบคุมดูแลรักษาแจกจ่ายให้ยืม เพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตร และเพิ่มปริมาณ โคและกระบือตาม หลักการของธนาคาร ธนาคาร โค-กระบือ เป็นเรื่องใหม่ของโลกที่มีความจำเป็นเกิดขึ้นเพราะปัจจุบันมี ความคิดแต่จะใช้กลไกเป็นเครื่องทุ่นแรงทางการเกษตร แต่เมื่อราคาน้ำมันแพงขึ้น ความก้าวหน้าในการใช้ เครื่องกลไกเสียไป จำเป็นต้องหันพึ่งแรงงานจากสัตว์ที่เคยใช้ช้อยู่ก่อน เมื่อหันกลับมาปรากฏว่ามีปัญหา มาก เพราะชาวนาไม่มีเงินซื้อโค-กระบือมาเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน...” นี้คือพระบรมราโชวาทซึ่งทรงพระราชทานให้ กรมปศุสัตว์ดำเนินการธนาคาร โค-กระบือ การบริหารโครงการดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ 19

ราย มืออธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นประธาน และผู้แทนจากสำนักพระราชวังเป็นกรรมการอยู่ด้วย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 – ปัจจุบัน เราช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว 150,000 ราย ทุกวันนี้มีเกษตรกรที่ยังผูกพันอยู่กับโครงการนี้ 84,000 รายเศษ ที่ยังผูกพันคือ ยังค้างอยู่ในสัญญา ยังไม่ได้มอบกรรมสิทธิ์ตามอายุของสัญญา แต่ผู้ใช้ประโยชน์ 150,000

กระป๋องชุดแรกที่ยอมให้กับเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ปี 2522 เกษตรกรในภาพนี้บางคน เป็นลูกเป็นหลานของเกษตรกรชุดแรก ยังอยู่ครบ ยังเลี้ยงควายที่สืบทอดมาจากชุดแรก 30 ปี บางคนได้รับ 1 ตัว ปัจจุบันมี 50 กว่าตัว

ข้อเสนอแนะ กิจกรรมเลี้ยงสัตว์สาธิตในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ได้มีการขยายพันธุ์ นำลูกสัตว์ส่งเสริมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ โครงการก็จะเกิดผลดีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่ใช้เลี้ยง ทุกวันนี้ค่าอาหารสัตว์ค่อนข้างสูง รวมทั้งโรงเรียนอาจจะเกินไปหน่อยก็ต้องมีการซ่อมแซม ค่าสาธารณูปโภค ทำให้การปศุสัตว์ทำได้ไม่เต็มที่นัก ถ้ามีระเบียบสามารถจำหน่ายพันธุ์สัตว์ในราคาที่ย่อมเยา สามารถนำเงินเป็นกองทุนหมุนเวียนบริหารจัดการก็จะให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น และสามารถขยายพันธุ์เผยแพร่สู่เกษตรกรอย่างเช่น การดำเนินงานตามระเบียบรายได้ของศูนย์ศึกษาฯ ของกรมปศุสัตว์ขออนุญาตเสนอแต่เพียงเท่านี้

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ท่านได้พูดถึงสัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นโคนม โคเนื้อ แพะ แกะ ฯลฯ ท่านสรุปว่ามีโครงการในปี 2553 7 กลุ่ม 56 โครงการ และทั้งหมดที่เคยดำเนินการมาแล้ว วันหลังผมจะตามไปดูว่า อยากให้ท่านสรุปทั้งหมดเลย ของกรมปศุสัตว์ ท่านบอกว่ามีเป็นร้อย จะดำเนินการรวบรวมให้ครบถ้วนและสมบูรณ์มากที่สุด ธนาคารโค-กระบือมีผู้ได้รับประโยชน์เป็นแสน ๆ ราย เป็นโครงการที่ชัดเจน โครงการหนึ่งของกรมปศุสัตว์ ในช่วงแรกครบถ้วนแล้ว แต่ ผอ.ศิวศักดิ์ ท่านมีข้อมูลเพิ่มเติม เชิญครับ

กรมส่งเสริมการเกษตร โดย นายศิวศักดิ์ วานิชรัตน์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ

เรื่องแรกคือ เรื่องของศูนย์ศึกษาฯ 6 ศูนย์ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปทั้งหมด 12 คน ศูนย์ละ 2 คน ไปอยู่กับผอ.ศูนย์ทั้ง 6 ศูนย์ เป็นปีแล้ว มากกว่า 1 ปี ในส่วนนี้ผมฝากหน่อยว่า งานขยายผล เราหนักใจมากในกรมส่งเสริมฯ ซึ่งยังตอบ กปร. ไม่ได้ และผู้บริหารในกรมส่งเสริมฯ อยากจะให้เกิดผลมากขึ้น เพราะพระราชดำริของพระองค์ที่ตั้ง 6 ศูนย์ ใน 6 ภูมิภาค เพื่อหวังเป็นตัวอย่างที่จะขยายผล ก็น่าจะมานั่งสังคายนากัน ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ 2 คน ในภาพรวมอยากจะกราบเรียนว่า เจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้ไปคือ ส่งไป 12 คน ที่ไม่ได้ไปเขามีความรู้ดีกว่าเขาทำงานหนักกว่าคนที่ไป 2 คนที่ไปอยู่ในศูนย์ฯ จะ

ดีกว่า และพื้นที่ที่ออกมาไปทำหีบซ้อนกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลที่อยู่ในศูนย์ฯ 12 คน และจังหวัดชายแดนภาคใต้ สบต. อีก 2 คน

เรื่องที่สอง คือ ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมเกษตร เรามีอยู่ 6 ศูนย์ ลักษณะงานจะต่างจากที่ผมนำเสนอ แต่จะช่วยในงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ 6 ศูนย์ ปฏิบัติการคือ ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูง งานที่สูง จะต่างออกไปจากที่นำเสนอ เช่น ศูนย์ปางตอง ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์พืชสวนผลิตพันธุ์กล้วยต่าง ๆ เรามีอยู่กระจายในทุกภูมิภาค ศูนย์จักรกลการเกษตร ศูนย์เนื้อเยื่อ ศูนย์บริหารศัตรูพืชขณะนี้ที่มีเปลี่ยนแปลงระบอบในมันสำปะหลัง ศูนย์บริหารศัตรูพืชและศูนย์สิ่ง ในศูนย์เหล่านี้ กรมฯ ก็ใช้เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่เสริมให้กับจังหวัด อำเภอในการทำงาน 2 ประเด็นนี้คัดกลับไปขอนำเสนอ

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ผมได้ไปประชุมกับศูนย์ฯ หลาย ๆ แห่ง ที่ส่งเสริมการเกษตรของท่านทั้ง 2 คนที่อยู่มีส่วนช่วยทำงานให้การขับเคลื่อนขยายผลมีประโยชน์มาก เพียงแต่เขาประสานกับเจ้าหน้าที่ของท่านในพื้นที่ให้มากและช่วยกันดำเนินจะได้ประโยชน์ในการนำองค์ความรู้จากศูนย์ศึกษาฯ ไปสู่พี่น้องประชาชน ในช่วงแรกเราได้นำเสนอ 4 หน่วยงาน หลังจากนั้น 5 หน่วยงานที่สำคัญ ๆ และเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นจำนวนมาก

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดย นายเรืองจันทร์ มหาเสถียร นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มประสานงานความร่วมมือ สำนักสงงานพระราชดำริ

ในส่วนของกรมอุทยานแห่งชาติฯ ข้อมูลรายละเอียดในเชิงลึกที่ท่านต้องการ สามารถเข้ามาในเว็ปไซต์ ได้ ตามที่ปรากฏในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมอุทยานฯ ได้มีการดำเนินการมานานแล้ว ซึ่งได้ดำเนินการตามภารกิจของกรมอุทยานฯ เป็นสำคัญ เป็นหน่วยงานที่จะดำเนินงานภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์โดยการป้องกันรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมที่มีอยู่ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้อุดมสมบูรณ์ตลอดจนคงไว้ซึ่งสมดุลของระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้อย่างยั่งยืนสืบไป ซึ่งทางกรมฯ ได้มีการดำเนินการโดยน้อมนำพระราชดำริซึ่งทรงพระราชทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ มา น้อมนำดำเนินการตามภารกิจ โดยเฉพาะการอนุรักษ์ทรัพยากรของเรา พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานไว้ในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2523 ความตอนหนึ่งว่า “การปลูกป่า ถ้าจะให้ราษฎรมีประโยชน์ให้เขาอยู่ได้ ให้ใช้วิธีปลูกไม้ 3 อย่าง แต่มีประโยชน์ 4 อย่าง” สำหรับพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่เราได้น้อมนำมาส่วนหนึ่งคือ ที่ทรงพระราชทานที่จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2525 ความตอนหนึ่งว่า “พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะ

เป็นป่า ป่าที่ทรงถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ พระเจ้าอยู่หัวสรว้างเก็บน้ำ ฉันทก็จะสร้างป่า” และได้มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพิจารณาฎีกาของราษฎรที่ขอพระราชทานพระมหากรุณาซึ่ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระราชทานมีพระราชกระแส ความตอนหนึ่งว่า “ไม่ทรงขัดข้อง ทั้งนี้โครงการที่จะขอพระราชทานพระมหากรุณานั้น หากโครงการใดอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องดูแลเป็นพิเศษ ควรจะทำการประชาสัมพันธ์และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบ วิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้วย” เพราะโครงการที่จะก่อสร้างป่าสงวนแห่งชาติจะต้องดูแลเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันมิให้การบุกรุกทำลายป่าเกินความจำเป็นเหล่านี้ กรมอุทยานแห่งชาติฯ ก็ได้รื้อมนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างจริงจังและถืออย่างต่อเนื่องในพื้นที่ความรับผิดชอบของกรมฯ สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมอุทยานฯ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ซึ่งในพื้นที่ทั้งหมดของโครงการ สำหรับในภาคเหนือมีจำนวนประมาณ 60 โครงการ ซึ่งเป็นโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมาณ 4 โครงการ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ประมาณ 49 โครงการ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประมาณ 2 โครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประมาณ 5 โครงการ ภาคอีสาน มีโครงการตามที่ปรากฏของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประมาณ 3 โครงการ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ประมาณ 8 โครงการ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประมาณ 1 โครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประมาณ 1 โครงการ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประมาณ 2 โครงการ

ภาคกลางฝั่งตะวันตก ภาคกลางฝั่งตะวันออก ทั้งหมด 14 โครงการ ภาคใต้มี 13 โครงการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมาณ 3 โครงการ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ประมาณ 3 โครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประมาณ 3 โครงการ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประมาณ 4 โครงการ รวมทั้งหมดแล้วเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งตามตัวเลขการ กปร. ได้กล่าวถึงว่า การที่จะนับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพระบรมวงศานุวงศ์ทรงมีพระราชดำริ พระราชทานหรือว่าเป็นฎีกาของราษฎรหรือเป็นที่หน่วยงานทุลเกล้าฯ ถวายทั้งหมดทั่วประเทศ รวม 102 โครงการ ทั้งนี้ 102 โครงการเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและได้นำผลการดำเนินการที่มีความสำเร็จที่เราคิดว่าจะนำไปขยายผลได้ เดินหน้าต่อไปในรูปของโครงการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร รวมทั้งสนับสนุนให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการรักษาป่าและอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูล ซึ่งรวมทั้งหมดที่เรามีโครงการขยายผล 32 โครงการทั่วประเทศ ซึ่งจะมีในภาคเหนือ 23 โครงการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 โครงการ ภาคกลาง 1 โครงการ ภาคใต้ 2 โครงการ รวม 32 โครงการ ที่กรมฯ ได้นำแนวทางโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปขยายผล จะได้นำผลการขยายผลอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ต่อไป ซึ่งมีตัวอย่างของโครงการต่าง ๆ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่กรมฯ เข้าไปดำเนินการโครงการภายใต้ศูนย์ศึกษาฯ

มีโครงการหมู่บ้านยามชายแดนโดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริที่ปางมะผ้า ปางคอง อาโจ ห้วยฝักกูด แม่ส่วยอู สำหรับอีกโครงการหนึ่ง บ้านเล็กในป่าใหญ่ที่คอยผ้าห่มปก มีการบูรณาการหลาย ๆ หน่วยงาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรักษาป่าและสามารถยังชีพอยู่ได้ในพื้นที่ป่า รักษาป่าและอยู่กับป่าอย่างเกื้อกูล มีการส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนอยู่ในพื้นที่เป็นสำคัญ มีโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ เพื่อความมั่นคงในพื้นที่ต่าง ๆ โครงการที่สำคัญที่จะขอยกตัวอย่าง เป็นโครงการที่กรมอุทยานฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างสูงอย่างหาที่สุดมิได้ในการทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมไม้สักและคุณภาพชีวิตราษฎรบริเวณลุ่มน้ำขอม ลุ่มน้ำปายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน สิ่งที่สำคัญคือ สำรวจพบไม้สัก ความสูงประมาณ 700 เมตร พบว่าไม้สักสามารถขึ้นได้ดีและมีลักษณะดีในพื้นที่สูงกว่า 1,200 เมตร ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งไม้สักแห่งแรกที่พบ และเป็นแหล่งพันธุกรรมที่สำคัญ อย่างไรก็ตามพื้นที่ชุมชนนั้นมีชาวเขาอาศัยอยู่ ส่วนใหญ่เป็นชาวลีซอ อยู่ล้อมรอบพื้นที่ป่าสมบูรณ์ มีคนบุกรุกบ้าง ทำการเกษตรบ้าง ตามวิถีชีวิตของชุมชนบริเวณนั้น มีปัญหาเสียดินและความมั่นคงซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติฯ บางอย่างได้มีการสำรวจพบและได้มีหนังสือนำเสนอเรียนราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ขอพระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งสำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2553 แจ้งกรมอุทยานฯ ว่า ได้นำความกราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถแล้ว ทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้ว ซึ่งขอเรียนว่า พื้นที่โครงการนั้นมีพื้นที่ 492 ตร.กม. ซึ่งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย 341 ตร.กม. ซึ่งจะบูรณาการร่วมกับกรมป่าไม้ และอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนตอนล่างอีก 151 ตร.กม. รวมเป็น 492 ตร.กม. พื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานฯ 341 ตร.กม. ความก้าวหน้าการดำเนินการ โครงการที่ผ่านมา เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2553 คณะองคมนตรี ได้แก่ นายสวัสดิ์ วัฒนยากร และนายพลากร สุวรรณรัฐ ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการฯ และพบปะราษฎรส่วนใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่มีฐานะยากจน ซึ่งกรมอุทยานฯ จะได้น้อมนำพระราชดำริไปดำเนินการโครงการในพื้นที่ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร ซึ่งกรมอุทยานฯ ณ ขณะนั้นอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อเสนอของบประมาณจาก กปร. ซึ่งได้รับความกรุณาจากท่านประธานไปประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการจัดทำแผนจัดทำโครงการฯ ทำความเข้าใจว่าโครงการจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งได้รับความกรุณาจาก รปร.-สุวัฒน์ (ประธานฯ การประชุม) ซึ่งต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้รับทราบที่ทางสำนักงาน กปร. ได้มีคำสั่งคณะอำนาจการ กรรมการกลางมีคำสั่งคณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งขณะนี้ กรมอุทยานฯ ก็ได้อยู่ระหว่างดำเนินการออกคำสั่ง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ ซึ่งจะสามารถดำเนินการได้ปี 2553 นี้

นายพลทากร สุวรรณรัฐ องคมนตรีได้ไปตรวจเยี่ยมพื้นที่ช่วงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2553 หลังจากนั้น วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2553 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงรับไว้เป็นโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งในการตรวจเยี่ยมราษฎรได้หารือกับราษฎรเกี่ยวกับความเป็นอยู่ต่าง ๆ สำหรับการบริหารจัดการ โครงการภาพรวม กรมอุทยานฯ มีสำนักสนองงานพระราชดำริที่ดูแลรับผิดชอบ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ 1 – 16 อยู่ทั่วประเทศ โดยมีผู้อำนวยการสำนักเป็นหัวหน้าส่วนราชการซึ่ง จะติดต่อประสานงานระดับพื้นที่และจังหวัด กับหน่วยราชการต่างๆ ซึ่งภายใต้สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์จะมีกลุ่มประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งภายใต้กลุ่มประสานงานจะมีหัวหน้าโครงการ ปฏิบัติงานในพื้นที่

ปัญหาอุปสรรค จะไม่กล่าวไปถึงบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาทุกส่วนราชการมีอยู่ แล้ว แต่เป็นปัญหาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่อยากจะทำความเข้าใจกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่ไปสนับสนุนการ ดำเนินการหรือให้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางกรมอุทยานแห่งชาติฯ รับผิดชอบอยู่ ดำเนินการให้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ มีการอนุรักษ์ที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งตามภารกิจเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่าง ๆ ของสภาพนิเวศในพื้นที่ ป่าอนุรักษ์นั้น ๆ จะมี 2 ประเด็น ในพื้นที่อุทยานฯ ตาม พรบ.อุทยานแห่งชาติฯ พ.ศ. 2504 กับ พรบ.สงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งกรมอุทยานฯ จะดูแลเป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย 3 พื้นที่หลักคือ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า สำหรับพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติฯ จะกล่าว คร่าว ๆ ในภาพรวมว่า กิจกรรมดำเนินการต่างๆ หน่วยราชการที่จะเข้าไปร่วมในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ถ้าเป็น โครงการที่บำรุงรักษาหรือทำประโยชน์อื่นใด โดยการคงไว้ซึ่งพื้นที่อุทยานก็สามารถดำเนินการได้ ตาม มาตรา 19 แห่ง พรบ.อุทยานฯ เป็นไปตามที่ท่านอธิบดีได้มีระเบียบกำหนดโดยอนุมัติของท่านรัฐมนตรี ซึ่งเป็นโครงการขนาดเล็ก คือ เข้าไปบำรุงรักษาหรือมีส่วนช่วยในการฟื้นฟู รักษาไว้ซึ่งสภาพนิเวศนั้นก็ จะสามารถดำเนินการได้ เช่นเดียวกับในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่อาศัยตามมาตรา 38 วรรค 2 กิจกรรม ดำเนินการต่าง ๆ ที่ส่วนราชการเข้าไปดำเนินการร่วมกันนั้น เมื่อส่งเสริมหรือคุ้มครองรักษาพื้นที่นั้น โดย อธิบดีก็จะมีคำสั่งเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของกรมต่างๆ เข้าไปดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในเขตก็ สามารถกระทำได้ แต่หากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบแต่ว่าเป็นโครงการที่มีความจำเป็นต้อง บรรเทาความเดือดร้อนของราษฎร ซึ่งจะต้องไม่มีทางเลือกเลยได้ ที่ต้องกระทำ ก็จะดำเนินการเพิกถอนซึ่ง เป็นไปตามบทบัญญัติตามกฎหมายของ พรบ. นั้น การยกเลิกเพิกถอนออกจากการเป็นอุทยานฯ หรือเขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าจะดำเนินการไปตามนั้น ซึ่งการดำเนินการเพิกถอนจะต้องเข้าที่ประชุม คณะกรรมการ สำหรับอุทยานฯ จะต้องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีท่านปลัดกระทรวง ทรัพยากรฯ เป็นประธาน สำหรับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าก็ต้องเพิกถอนนำเรื่องเข้ากรรมการสงวนซึ่งมีรัฐมนตรี กระทรวงฯ เป็นประธาน ในการพิจารณา ส่วนขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ จะมีองค์ประกอบของ

คณะกรรมการต่าง ๆ จะมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายสาขาร่วมพิจารณาซึ่งขั้นตอนจะนานและใช้เวลา ต้องเกี่ยวข้องกับ การออกกฎหมายเพิกถอนด้วย ซึ่งจะต้องมีการลงพระปรมาภิไธย จะต้องใช้ระยะเวลาในการเพิกถอนคงจะเข้าดำเนินการได้ กิจการใดต่าง ๆ ที่จะเข้าทำต้องมีความเร่งด่วนของการกระทำ ยกตัวอย่างเช่น การประชุมที่อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ประมาณต้นเดือน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งให้ช่วยเหลือราษฎรเรื่องแหล่งน้ำในพื้นที่บ้านม่อนขามกับบ้านดงนา ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ซึ่งความเป็นจริงแล้ว หมู่บ้านทั้ง 2 อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวก่อนประกาศ แต่ด้วยความเร่งด่วน สมัยนั้นก็ได้ประกาศคลุมหมู่บ้านทั้ง 2 ไว้ ทำให้กฎหมายไม่เอื้อต่อการดำเนินการใด ๆ แต่ว่ากรมอุทยานแห่งชาติฯ ไม่ได้เพิกเฉยก็ได้อยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจการถือครองต่าง ๆ และได้เพิกถอนต่อไป แต่ห้วงเวลาที่อยู่ระหว่างดำเนินการนั้น ทางกรมชลประทานได้เข้าไปสำรวจ ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ได้ขอการสนับสนุนฝายน้ำล้นไปที่กรมชลประทานแต่เนื่องด้วยเหตุผลทางวิชาการและความเหมาะสม ทางชลประทานได้ไปสำรวจและออกแบบแล้ว มันก็ควรเป็นอ่างเก็บน้ำ พอสร้างอ่างเก็บน้ำเสร็จก็กินพื้นที่อุทยานแห่งชาติฯ มากกว่า 100 ไร่ ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ซึ่งไม่เข้าข้อกำหนดตามมาตรา 19 พรบ. อุทยานฯ ต้องมีการเพิกถอน ต้องใช้เวลา ที่ประชุมได้มีการหารือว่า มาตรการระยะยาวจะดำเนินการไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ทางกรมชลประทานดำเนินการขอก่อสร้างผ่านหัวหน้าอุทยานฯ ก็ให้ตีความขึ้นไปในส่วนกลางว่า จะต้องดำเนินการเพิกถอนที่จะต้องบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรเนื่องจากปัญหาภัยแล้ง สำหรับมาตรการระยะสั้นได้มีการหารือในที่ประชุมว่า ระยะสั้นควรจะได้มีการทำฝายขนาดเล็กเพื่อเป็นการหาแหล่งน้ำให้ชุมชนไปตามลำห้วยต่าง ๆ ที่จะลงสู่บ้านม่อนขาม หรือบ้านดงนานั้นและบริเวณโดยรอบโดยอาศัยอำนาจของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 19 ก็สามารดำเนินการได้อาจจะเป็นฝายขนาดเล็ก หาแหล่งน้ำเป็นอ่างเก็บน้ำหรือแหล่งน้ำขนาดเล็กในชุมชน สามารถดำเนินการได้เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนและทำรายงานทูลเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทราบฯ หน่วยงานในพื้นที่ในจังหวัดได้มีการบูรณาการประชุมกัน จัดทำโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไป เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าวเป็นตัวอย่างหนึ่งที่จะได้นำเรียนขั้นตอนปัญหาอุปสรรคที่จะพบเป็นสำคัญในส่วน of กรมอุทยานฯ ขออนุญาตสรุปเท่านี้ก่อน

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

จะเห็นได้ว่าโครงการในส่วนที่กรมอุทยานฯ รับผิดชอบกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ท่านรวบรวมได้ถึง 102 โครงการ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องการขยายผลของโครงการรวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่อุทยานฯ ต่าง ๆ ผมเชื่อว่า หลายท่านยังสับสนระหว่างกรมอุทยานฯ กับกรมป่าไม้ จะได้ให้ ผอ.สมยศฯ สรุปว่า กรมป่าไม้เป็นอย่างไร แล้วผมจะสรุปให้ฟังอีกครั้งหนึ่งว่าส่วนอุทยานฯ กับส่วนป่าไม้ และจะต่อเนื่องได้อย่างไร

กรมป่าไม้ โดย นายสมยศ กิริติวุฒิกุล ผู้อำนวยการสำนักโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ

กรมป่าไม้และกรมอุทยานฯ เป็นกรมเดียวกันแต่แรก เมื่อมีการแบ่งส่วนราชการก็แตกกรมอุทยานฯ ในส่วนกรมป่าไม้ได้ดำเนินการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งแต่เมื่อปี 2547 จากการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2547 ปัจจุบันเราดำเนินการไปแล้ว รวมทั้งสิ้น 40 โครงการ ลักษณะการดำเนินงานของกรมป่าไม้ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นดังนี้

- 1) เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ของการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่
- 2) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ โดยมีการบูรณาการร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมป่าไม้ที่ดำเนินการทั้งหมดในปัจจุบันนี้ 40 โครงการ ประกอบด้วย โครงการที่เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 12 โครงการ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 11 โครงการ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 2 โครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 12 โครงการ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี 3 โครงการ รวม 40 โครงการ ถ้าแบ่งตามพื้นที่ ก็จะเป็น ภาคเหนือ 19 โครงการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 โครงการ ภาคกลางและภาคตะวันออก 6 โครงการ ภาคใต้ 7 โครงการ

เราได้ทำ CD ให้กับผู้เข้าร่วมทุกท่าน ทางส่วนราชการต่าง ๆ คงได้รับจากกรมป่าไม้ไปแล้ว ในแผ่นมี 40 โครงการ มีประมาณ 100 กว่านี้ ยกตัวอย่างให้ดูว่าประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ต่อไปนี้ มีชื่อโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีแผนที่แสดงพื้นที่ตั้งโครงการ ในพื้นที่มีอยู่กี่ไร่ มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการ เมื่อท่านได้แผ่น CD และหน่วยงานที่มีหน้าที่หรือมีส่วนร่วม ทางเปิดดูได้ใน CD สามารถประสานกับหัวหน้าโครงการ มีรายชื่อและเบอร์โทรศัพท์ รวม 40 โครงการ จากโครงการต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการโครงการฯ เนื่องจากว่าโครงการของเราเป็นโครงการใหม่ เปิดดำเนินการเมื่อปี 2547 เพราะฉะนั้นในปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ก็คงยังไม่ค่อยมี เพราะว่าเป็นโครงการใหม่ในส่วนของกรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ มีหน้าที่หลักในการเข้าไปป้องกัน ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปรากฏการณ์ความผกผันกับการพัฒนา ถ้าการพัฒนาไปเร็ว ทรัพยากรก็จะถูกใช้เยอะ ปัญหาที่จะตามมาทีหลัง ในปัจจุบันนี้ความรู้ ความเข้าใจของราษฎรในพื้นที่ไม่ดีพอ การเข้าไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรเอง ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ป่าเป็นหลัก โดยอาศัยพื้นที่มาก ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีเท่าที่ควร ซึ่งหวังว่าอนาคตโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเข้าไปดำเนินการแล้ว โครงการดังกล่าวต่าง ๆ จะลดการใช้พื้นที่ลงเนื่องจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้เข้าไปดำเนินการส่งเสริมความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งสามารถได้ผลผลิตเท่ากันหรือมากกว่าเดิม โดยไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่มาก ซึ่งเป็นการคาดว่าของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของกรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้

ข้อเสนอแนะ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมป่าไม้ มีแค่ 40 โครงการ ที่เราได้เห็นการบูรณาการในส่วนกลาง ส่วนบนมีการบูรณาการ เดิมมีการวางแผนร่วมกันดี แต่พอไปถึงหน่วยปฏิบัติมันอาจจะไม่ค่อยได้ ไม่มีการพูดคุย ไม่มีการบูรณาการเท่าที่ควร เวลาเจ้าหน้าที่เข้าไปทำงานพื้นที่ โดยที่บางครั้งไม่ได้ประสานกับโครงการในพื้นที่ทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร เช่น กรมชลประทานทำระบบน้ำ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตรส่งเสริมด้านการเกษตร การที่เราจะไปใช้ระบบน้ำของกรมชลประทาน ไปใช้อีกพื้นที่หนึ่ง แล้วไปบอกว่าน้ำไปไม่ถึง อย่างนี้เป็นต้น จะเป็นปัญหาว่าประสิทธิภาพของโครงการนี้ไม่เป็นไปตามที่เราวางแผนตั้งแต่แรก ถ้าสามารถปรับได้มีการพูดคุยกันตั้งแต่แรกผู้ปฏิบัติเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ ซึ่งมีความพร้อมของระบบน้ำจะสามารถทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรดีขึ้น เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ไปทำฝายกักเก็บน้ำของชลประทาน ของกรมทรัพยากรน้ำ ซึ่งไปทำอยู่ในพื้นที่ในกลุ่มน้ำเดียวกันจะเป็นปัญหาว่า คงไม่ได้ผลมากเท่าไร ไปอยู่ในกลุ่มน้ำเดียวกัน ไปกักไล่หลังกันก็คงเป็นปัญหาหรือไปทำอ่างเก็บน้ำ ไม่ได้ไปทำฝายตัดตะกอนก็จะทำให้อ่างเก็บน้ำตื้นเขินเร็ว ส่วนโครงการที่สำคัญของกรมป่าไม้ ยกตัวอย่าง 2 โครงการ คือ 1) โครงการแควน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการที่กรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลัก เข้าไปทำอ่างเก็บน้ำเพื่อส่งน้ำให้แก่ราษฎรส่วนกรมป่าไม้และกรมอุทยานฯ เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับพื้นที่ต้นน้ำเพื่อให้มีน้ำอยู่ในอ่าง โดยทาง กปร. และกรมชลประทาน ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อให้กรมป่าไม้ได้เข้าไปทำการป้องกันรักษาป่า เข้าไปปลูกฟื้นฟูป่า ปัจจุบันทางเราก็สามารถปลูกป่าไปแล้วประมาณ 28,000 กว่าไร่ เรื่องนี้มีความสำคัญมาก เพราะความจริง ๆ แล้วอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนก็ดี เมื่อสร้างเสร็จไปแล้วมันจะมีความสำคัญทำให้ราคาที่ดินรอบอ่างนี้มันสูงขึ้น เวลาที่มีโครงการทางกรมชลประทานประสานกับกรมป่าไม้เพื่อเข้าไปดูแลและรักษาพื้นที่หรือยึดพื้นที่ไว้ก่อนเนื่องจากถ้าในช่วงปีแรกหรือ 2 ปี ซึ่งราษฎรยังไม่แน่ใจว่าพื้นที่ไปถึงไหนก็ไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องการฟื้นฟูป่าหรือทำแนวเขต แต่ถ้าเผื่อว่าราษฎรตั้งบุกรุกถือครองอยู่ที่นี่จะมีราคา การจะเข้าไปให้ราษฎรคืนพื้นที่เพื่อปลูกฟื้นฟูป่าเพื่อรักษาต้นน้ำ มันก็ยากลำบากเพราะพื้นที่ดังกล่าวนายทุนมีความประสงค์มากก็จะกลายเป็นรีสอร์ท เป็นอะไรที่ต้องใช้น้ำและทำให้มีน้ำเสียเข้าไปในอ่างก็เป็นเรื่องที่สำคัญ อีกโครงการหนึ่งคือ การฟื้นฟูพื้นที่บริเวณหนองอิง จังหวัดยโสธร ซึ่งทางกรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปดำเนินการร่วมกับทางชลประทาน ซึ่งเข้าไปขุดลอกหนองอิง ทำระบบชลประทานให้กับทางราษฎร เพื่อให้ราษฎรมีชีวิตที่ดีขึ้น พื้นที่ป่าอยู่ในบริเวณหนองอิงนี้เป็นป่าเต็งรัง กรมป่าไม้ได้เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาอาชีพ โดยการให้ใช้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ในป่าเต็งรัง โดยพวกปลวก เห็ดแมลงต่างๆ ซึ่งสามารถนำมาผลิตเป็นอาหารได้ ในปี 2552 เราสามารถผลิตเห็ดโคนในน้ำเกลือจำนวน 3,000 ขวด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 500,000 บาท ไข่มดแดงในน้ำเกลือ จำนวน 3,000 ขวด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 150,000 บาท เป็น 2 โครงการที่ยกตัวอย่างว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จ ส่วนโครงการอื่นไม่ใช่ว่าไม่ประสบความสำเร็จแต่กรมป่าไม้และกรมอุทยานฯ มีหน้าที่ในการรักษาสภาพป่า เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ดังนั้นจึงต้องทำหน้าที่ของการดูแลรักษาป่าไปตลอด

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

- ต้องกราบขอขอบพระคุณ ผอ.สมยศฯ ผมสรุปว่า กรมป่าไม้ ตั้งมา 119 ปี กรมอุทยานฯ ตั้งในปี 2547 พอกรมอุทยานฯ ตั้งปี 2547 ท่านก็โอน โครงการทั้งหมดไปอยู่ที่กรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้ก็เริ่มต้นใหม่ในปี 2547 มีอยู่ 40 โครงการ เวลา กปร. ไปตามข้อมูลจะได้ตามถูก โครงการเก่า ๆ ต้องไปตามที่กรมอุทยานฯ ถ้าโครงการใหม่ ๆ มีเฉพาะ 40 โครงการนี้ จะเห็นได้ว่าเรื่องป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ผมคิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ความสำคัญมาก โครงการต่าง ๆ จะได้ทำงานต่อเนื่องมาเป็นเวลา 40-50 ปี ถ้าท่านย้อนกลับไปดูพระราชดำริต่าง ๆ เฉพาะเรื่องป่า ผมว่ามีหลายสิบแนวพระราชดำริไม่ว่าจะเป็นปลูกป่าในใจคน ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ป่าเปียก ฝายต้นน้ำลำธาร ภูเขาป่า ป่าชายเลน ป่าพรุ (บ้านเล็กในป่าใหญ่) ทั้งหมดทั้งสิ้นนั้น เพื่อที่จะอนุรักษ์และป้องกันเรื่องของป่าไว้ ผมว่าตรงนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เน้นให้เห็นว่าโครงการได้ช่วยในการฟื้นฟูและรักษาสภาพป่า ผอ.สมยศฯ ได้เสนอข้อเสนอแนะที่ดี 2 ข้อ ผมว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ดี 1) ด้านบูรณาการในพื้นที่ยังมีน้อย อันนี้เป็นปัญหาเหมือนกัน แก้ไขว่าทำอย่างไร เราถึงบูรณาการในพื้นที่จริง ๆ อีกอันหนึ่งคงฝากให้กรมชลประทาน วิศวกรใหญ่ กรมชลประทาน คงตอบได้ว่า หลังจากสร้างอ่างเก็บน้ำถ้าเราไม่ดูแลต้นน้ำที่ดี ไม่มีการสร้างแล้ว อ่างพวกนี้ก็สิ้นเงินไป ท่านเสนอแนะไว้ 2 ข้อ จะรับไว้จะครับ

กรมประมง โดย นายศุภวัฑฒ์ โกมลมาลย์ ผู้อำนวยการส่วนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจการพิเศษ

ในเรื่องของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของด้านการประมง มีวัตถุประสงค์พอสรุปได้ว่า ส่งเสริมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อให้เกิดเป็นแหล่งอาหาร เพื่อเป็นอาชีพเสริม และขณะเดียวกันเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำอยู่ภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง เช่นเดียวกัน ซึ่งกรมประมงดำเนินการร่วมกับผอ.โอภาส , ผอ.ศิวศักดิ์, ซึ่งเราาร่วมกันดำเนินการมาตลอด โครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการ กพด. อาหารกลางวัน เราาร่วมกันทำงานพื้นที่ของโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในกรมประมงจะมีหน่วยงานในต่างจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ และศูนย์วิจัยและประมงน้ำจืด หรือศูนย์วิจัยพัฒนาประมงชายฝั่ง แต่ว่าในศูนย์วิจัยต่าง ๆ เราไม่มีครบทุกจังหวัด เรามีบางจังหวัดเท่านั้น นอกนั้นมีศูนย์วิจัยทดสอบด้านพันธุกรรม ในส่วนประมงอำเภอเราก็ไม่มีครบทุกอำเภอ ก็จะมีบางอำเภอเท่านั้น เราจะมีปัญหาเรื่องอัตรากำลังพอสมควร ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมดมี 66 โครงการ แบ่งเป็นภาคเหนือ 37 โครงการ โครงการในลักษณะรักษาน้ำเพื่อแม่ของแผ่นดินเป็นโครงการย่อย ๆ ที่ทางกระทรวงฯ ได้รวมเป็นโครงการเดี่ยว เช่น โครงการลุ่มน้ำแม่สรงงา ลุ่มน้ำแม่ปาย ลุ่มน้ำแม่ปิงน้อย เราวมเป็นโครงการรักษาน้ำเพื่อแม่ของแผ่นดิน ภาคกลางมี 9 โครงการ ภาคใต้มี 9 โครงการ และมีโครงการทุกภูมิภาคคือ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรป่าน้ำจืดของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นการผลิตพันธุ์ปลาน้ำจืด เมื่อส่งเสริม

ในการอนุรักษ์เป็นส่วนใหญ่ มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตในแหล่งน้ำ โครงการสนับสนุนด้านการประมงของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจะมีทุกภาค งบประมาณที่เราใช้ 60.8 ล้านบาท ในส่วนอื่นมีโครงการนอกแผนงานซึ่งรวมแล้วมีทั้งหมดจาก 60 เป็น 84 โครงการ เป็นโครงการร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการศูนย์ชัยพัฒนา เกษตรสิรินธร ที่จังหวัดพิจิตร โครงการพัฒนาพื้นที่ของมูลนิธิชัยพัฒนา ที่จังหวัดอุทัยธานี โครงการพัฒนาพื้นที่ของมูลนิธิชัยพัฒนา ศูนย์เพาะเลี้ยงปลาชนิดที่เกาะกา จังหวัดนครนายก โครงการฟาร์มตัวอย่าง ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง โครงการ สปป.ลาว ห้วยซอน-ห้วยซั่ว แปลงสาธิตมหาวิทยาลัยเจ้าฟ้าสิริกิติ์ สปป.ลาว และของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการพัฒนา-กาชาดไทย บ้านทุ่งรัก อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา โครงการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลไทย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรอ่างเก็บน้ำห้วยไฟ ที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา แต่จะใช้งบประมาณประมง และสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงกำแพงเพชร ใช้งบประมาณประมงดำเนินการก่อสร้างอยู่ อันนี้เป็นโครงการที่มีการลงทุนค่อนข้าง มีการเพาะอาทเมี่ยง (ไร่ทะเล) มีการเพาะเลี้ยงทำแพหอยในทะเล ใช้งบประมาณจากศูนย์ในประเทศเอเชีย สนับสนุน โครงการฟาร์มตัวอย่างสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี อันนี้ใช้งบ กปร. สนับสนุนขณะนี้มีผลผลิตกุ้ง มีการเจริญเติบโตดี การดำเนินการภายในเขตพระราชฐาน ได้แก่ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระที่นั่งอุดรภาค ซึ่งกรมประมงเข้าไปดูแลด้านปลาทั้งหมด ใช้งบประมาณประมง อีกโครงการคือโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัย ปี 2554 เข้าสู่ขยายผล โครงการสุดท้ายเป็นโครงการบูรณาการ 6 โครงการ โครงการบริการพัฒนาลุ่มน้ำปายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอปางดง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และโครงการที่สันป่าดง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการที่ปลวกแดง โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดปราจีนบุรี และโครงการพัฒนาไม้ผล จังหวัดจันทบุรี ใช้งบประมาณจากกรมทั้งหมด ในส่วนโครงการใหม่ที่ได้รับปี 2554 มีโครงการศูนย์บริการพัฒนาปลวกแดงอันเนื่องมาจากพระราชดำรินปี 2554 เป็นโครงการใช้ศูนย์กรมประมงเป็นหน่วยประสานงานและร่วมกับมูลนิธิพระดาบส กรมประมงได้สนับสนุนพันธุ์ปลา มีการจัดทำนิตยสารเสริมอาชีพมูลนิธิพระดาบส กรมประมงสนับสนุนพันธุ์ปลา จุลละ 50,000 ตัว แต่ถ้าเหล่าไหนมีความอุดมสมบูรณ์จะสนับสนุนกึ่งเป็นจำนวนมากขึ้น ในส่วนของการแบ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มี 15 โครงการ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มี 35 โครงการ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มี 1 โครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มี 3 โครงการ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มี 1 โครงการ ที่เหลือประมาณ 11 โครงการ เป็นโครงการพระราชดำริเหมือนกันแต่ว่าปรับรวมตามนโยบายกระทรวง 11 โครงการ ได้แก่ สันกำแพง ห้วยไฟ แม่ต้า แม่ต้อม คลองบึง โครงการพัฒนาเกษตรที่สูง โครงการรักษาน้ำ

ปัญหาอุปสรรค 1) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริบางโครงการห่างไกล ขาดน้ำ เดินทางลำบาก ถ้าไม่ขาดน้ำ ไม่ห่างไกล ไม่ลำบากคงไม่ใช่โครงการพระราชดำริ แต่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการหนึ่งผมทราบว่า ผู้ตรวจราชการกรมได้ประชุมกับสำนักงาน กปร. ที่จังหวัดขอนแก่น มีหนังสือถึงอธิบดีว่าเกี่ยวกับการขยายผลไปสู่พื้นที่ข้างเคียง กรมประมงมีความคิดนี้อยู่แล้ว แต่เราก็พยายามทำอยู่ บางพื้นที่ก็ทำได้ บางพื้นที่ก็ทำไม่ได้ เนื่องจากปัญหาเรื่องงบประมาณ 2) กลุ่มเกษตรกรที่เราทำกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ถ้าเราไปสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตรทางที่อื่น เขาเคยได้และไม่ได้จะมีปัญหา 3) ความเข้าใจของหน่วยงานในระดับจังหวัด หมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหน่วยงานของระดับจังหวัดในเรื่องการทำงานโดยเฉพาะเรื่องฟาร์มตัวอย่าง ผมได้รับหนังสือฉบับหนึ่งบอกว่า เขามียุทธศาสตร์ที่จะเข้าไปพัฒนาในฟาร์มตัวอย่างและของงบประมาณมา ผมประสานไปว่า ในเรื่องฟาร์มตัวอย่างโดยเฉพาะกรมประมง เราเข้าไปช่วยในฟาร์มตัวอย่าง เช่น คำพื้ จังหวัดมหาสารคาม เขาจะไปขุดบ่อไปถมบ่อ ไปย้ายบ่อ ผมบอกว่าหน้าที่ของกรมประมงเองมีหน้าที่สนับสนุนปัจจัยการผลิต ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ มิใช่ไปแก้หรือปรับโครงสร้างภายในฟาร์มตัวอย่าง หลาย ๆ กรมคงเจอเหมือนกัน ให้ข้อเสนอแนะและทำหนังสือผ่านไป ในส่วนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมประมงที่ได้รับความสำเร็จสามารถโชว์ได้ที่ประทิว โครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตรงนี้ผมไปดูมา การบริหารของชาวบ้านเองสามารถจัดตั้งกลุ่มในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงชายฝั่ง โดยมีการส่งเสริมอาชีพโดยการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถแปรรูปพันธุ์สัตว์น้ำ สามารถได้รับเครื่องหมายของอุตสาหกรรม สามารถขายได้ด้วยตามสนามบิน ยังขาดองค์ประกอบบางส่วนท้องถิ่น ต้องมาร่วมกันตรงนี้ อีกนิดเดียว โครงการปูทะเล อยู่ที่กระบี่ ได้รับความสำเร็จมาก ทำให้จำนวนปูทะเลเพิ่มขึ้นส่วนภาคอีสานมีโครงการของภูสิงห์ ได้ทำมาตลอดเวลา ได้ข่าวว่าปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์ศึกษาเล็ก ๆ ในส่วนของปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือ มีหลายกรมพูดถึงความยั่งยืน มันคืออะไร เพราะว่าต้องยอมรับว่าเกษตรกรทุกปีได้รับการสนับสนุนของได้ฟรี เขาได้ฟรีเรื่อย ๆ เขาจะช่วยตัวเองได้อย่างไร ถ้าเราไม่帮他 เขาก็จะแบมือตลอดเวลา ดังนั้นเราจะทำอะไร ตั้งคำถามให้แต่ละหน่วยงาน แม้แต่กรมประมงเอง ผมก็พยายามแต่ว่าจะอย่างไรให้เขาช่วยเหลือตัวเอง ซึ่งหมายความว่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายปีแล้ว งบประมาณได้รับการสนับสนุนทุกปีแล้วเพิ่มขึ้นทุกปี ปีนี้ผมได้รับมอบหมายให้เพิ่มขึ้นอีก 5 – 6 โครงการ คำถามคือ งบประมาณที่เราได้มามันก็ไม่ได้เพิ่ม เป้าหมายเพิ่มขึ้นทุกปี โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเดิม ๆ ผมอยากจะใช้คำว่าจบ ลดบทบาทของหน่วยงานลง เช่น กรมประมง กรมปศุสัตว์ เราสามารถให้การสนับสนุนด้านวิชาการ แต่ปัจจัยการผลิตลดลงได้ไหม และเราเอาเงินตรงนี้ช่วยพื้นที่อื่น พื้นที่รอบนอกอื่นก็ได้ ด้านการขยายผล ผมเชื่อว่ากรมประมง เกษตรปศุสัตว์ ก็คิดเหมือนผม เวลาเราประชุมก็พยายามแก้ไขเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ของกรมประมงขอจบแค่นี้

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

- ท่านได้สรุปว่า โครงการของกรมประมง เป็นโครงการหลัก ๆ 66 โครงการ แต่ผมคิดว่าในส่วนของกรมประมง มีน้ำที่ไหน ท่านก็ตามไปช่วยเผยแพร่ ขยายพันธุ์สัตว์น้ำ นับเฉพาะโครงการหลัก 66 โครงการและกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมประมง ในการขับเคลื่อนการเผยแพร่ขยายพันธุ์สัตว์น้ำและการอนุรักษ์ต่าง ๆ ประเด็นสุดท้ายดีมาก ท่านได้เอาแนวพระราชดำริในการช่วยเหลือพี่น้องประชาชน เราได้เรียนกันมาเยอะแยะ ต้องช่วยให้เขาช่วยตัวเอง ไม่ใช่หมายความว่าวันนี้เราแจกเท่านั้นและวันพรุ่งนี้ก็แจกเท่านั้นอีก ต้องลดลงอย่างที่ท่านเสนอ ถูกต้อง เป็นแนวทางที่ต้องพยายามทำ แม้จะยากลำบากก็ต้องพยายามทำ เพื่อให้เขาไปช่วยตนเองและเพื่อเอางบประมาณส่วนนี้ไปช่วยคนได้มากขึ้น และเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายไปเรื่อย ๆ เพราะแนวทางเราเดินแบบนี้ตลอด คงจะต้องขับเคลื่อนกันต่อไป

กรมวิชาการเกษตร โดย นายอนันต์ เลิศรัตน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชพ.

กรมวิชาการเกษตรเป็นกรมหนึ่งที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริเข้าไปดำเนินการในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในส่วนของกรมวิชาการเกษตรทั้งหมด เข้าไปดำเนินการทั่วประเทศทั้งหมด 206 โครงการ ใน 58 จังหวัด 147 อำเภอ ผมจะจัดกลุ่มไม่เหมือนคนอื่น จะถอดถอนความเข้มข้นออกมาใน ส่วนแรก เราเข้าไปทำในหน่วยงานเดียว จะถูกสำนักงาน กปร. หรือมูลนิธิชัยพัฒนาอบหมาย 45 โครงการ เป็นโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือพระบรมวงศานุวงศ์ โดยเฉพาะของมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งเราเป็นหลักอยู่ในส่วนที่ 2 เข้าไปร่วมทำงานกับหน่วยงานอื่น การเข้าไปทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เราจะจำกัดบทบาท ในส่วนหนึ่งเป็นเจ้าภาพ ต้องประสานการดำเนินการทั้งหมด ส่วนหนึ่งก็คือ 112 โครงการ เข้าไปร่วมดำเนินการ ในส่วนสุดท้ายให้บริการทางวิชาการ ประสานงาน คือ เราถอยบทบาทออกมาเป็นแค่ที่ปรึกษาทางวิชาการอีก 30 โครงการ ประสบผลสำเร็จแล้ว ถ่ายโอนให้หน่วยงานอื่นหรือเข้าไปสู่เกษตรกรเป้าหมายแล้ว ในส่วนของกรมวิชาการเกษตร เขาชัดเจนว่าเราจะเข้าไปทำอะไรทางพืช ยกเว้น ข้าว แยกจากกรมวิชาการเกษตร ไปตั้งกรมใหม่เป็นกรมการข้าว นอกนั้นอยู่ในกรมวิชาการเกษตรหมด รวมทั้งเห็ดและเครื่องจักรกลการเกษตร งานวิจัยพัฒนาที่ได้ไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นโยบายของกรมปีนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนเนื่องจากการแบ่งแยกหน่วยงาน แต่ก่อนกรมวิชาการเกษตรจะมีกรมการข้าวอยู่ด้วย มีหม่อนไหมอยู่ด้วย กลับมาทบทวนทั้งหมด โดยนโยบายของท่านอธิบดี

จะกล่าวเฉพาะในส่วนของกรมวิชาการเกษตรในโครงการทั่ว ๆ ไป จะรู้ว่าบทบาทของกรมเข้าไปทำอะไร สนองพระราชดำริให้เป็นไปตามเป้าหมายและสร้างความชัดเจนในการดำเนินงาน เพราะการที่จะไปแย่งงานกันทำจะไม่มี การเข้าไปทำต้อง ลักษณะบูรณาการ กิจกรรมชัดเจน งบประมาณชัดเจน มีระบบรายงานที่ชัดเจน เปลี่ยนจากเดิม มีการสนับสนุนงบประมาณลงไปชัดเจน กระจายความรับผิดชอบ ไม่มีผู้รับผิดชอบชัดเจนในระดับเขตหรือในระดับภาคก็มี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขต

1 – เขต 8 ทั่วประเทศในระดับจังหวัดก็มีศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านเกษตร ระดับจังหวัดคือ ศูนย์วิจัยเก่าเดิมชื่อ สถานีทดลอง มีภารกิจโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริชัดเจนเพื่อการบูรณาการต่างๆ การทบทวนการดำเนินงาน ท่านก็ทราบอยู่แล้ว เราได้ถูกมอบหมายภารกิจ พัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง กรมวิชาการเกษตร ได้รับการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องเยอะพอสมควร ทั้งพระราชกระแสต่าง ๆ ให้ไปแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง มีงานวิจัยเอาพันธกิจของกรมฯ เข้าไปแก้ต้องมีขอบเขตให้ชัดเจนว่าไปจัดกิจกรรมอะไร วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กิจกรรมเราจัดกลุ่มแล้ว ผมจะไม่พูดถึงโครงการ เพราะ 200 กว่าโครงการ เราเข้าไปทำใน 4 บทบาท อันแรกศึกษาทดสอบ วิจัย ศึกษาวิจัยด้านเศรษฐกิจหรือการปลูกพืชก็แล้วแต่พื้นที่ในที่สูงก็เป็นพืชเศรษฐกิจที่สูง ส่วนงานวิจัยก็แล้วแต่ถูกมอบหมายภารกิจ เช่น มูลนิธิชัยพัฒนาที่มีตั้งแต่เรื่องปาล์ม น้ำมัน แต่ก่อนมีเรื่องสบู่ดำ เรื่องสะเดา หลายเรื่อง ปัจจุบันได้รับมอบหมายจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแปรพระราชฐานต่าง ๆ จะมอบหมายภารกิจให้กรมไปวิจัย แต่ละเรื่องๆ เราต้องเข้าไปถวายรายงาน ในส่วนหนึ่งของ กปร. ที่มอบหมายภารกิจ เช่น งานวิจัยทางด้านหญ้าแฝกของโครงการส่วนพระองค์ เรื่องการแปรรูป ในส่วนของมูลนิธิจุฬาภรณ์ เรื่องกล้วยไม้ที่กรมเอาไปทำ แล้วแต่พื้นที่ที่เราถูกจัดไป อีกประเภทหนึ่งถ้าพื้นที่ที่เราถูกมอบหมายให้ไปแก้ปัญหาหรือสนองพระราชดำริ เรามีเทคโนโลยีอยู่แล้วพร้อมแล้วเราแค่เข้าไปจัดทำแปลงต้นแบบ ก็ร่วมกับพื้นที่ เช่น ในเขตแม่ฮ่องสอนก็รวมทั้งกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ รวมทั้งโครงการเพื่อความมั่นคง ยามชายแดนต่าง ๆ หน่วยงานทหาร ดชด. เราก็เข้าไปทำเรื่องแปลงต้นแบบจะไม่เยอะในพื้นที่อาจจะมีแค่ 1 แปลงหรือ 2 แปลง แปลงต้นแบบการเรียนรู้มีการฝึกอบรม การจัดนิทรรศการต่าง ๆ และอีกด้านหนึ่งเพื่อกระจายพันธุ์ดีหรือเทคโนโลยีที่กรมผลิตได้ผลใหม่ ๆ ก็มีการผลิตเพื่อสนับสนุนเกษตรกรในส่วนสุดท้าย เรื่องการติดตามรายงานผลทุกประเด็น ท่านอธิบดีให้ความสนใจ สำคัญมาก ผมต้องรายงานความก้าวหน้าทุกเดือน ในส่วนของระดับกรม มีการประชุมทุกไตรมาส อธิบดีเป็นประธานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการติดตามตลอดเน้นที่เราทำในเขตกรุงเทพมหานครด้วย เริ่มการผลิตพืชตามแนวทฤษฎีใหม่ เอาเทคโนโลยีของกรม ครบรอบ 36 ปี ซึ่งปีนี้ย่างเข้าปีที่ 37 เอาเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาามาเสนอภายใต้แนวคิดของทฤษฎีใหม่ พื้นที่ที่เราทำหรือหน่วยงานของเราเองทั่วประเทศ อีกด้านหนึ่งคือ สวนเฉลิมพระเกียรติ 35 พรรษา ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปเปิดเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2553 ตามพระราชกระแสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อีกด้านหนึ่งที่ถูกมอบหมายจาก กปร. คือ เรื่องศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูสิงห์ คือกำลังจะทำเป็นศูนย์ศึกษาฯ ในอนาคตและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอื่น ๆ ในบทสรุปของกรมวิชาการเกษตร การดำเนินงานต้องชัดเจน สอดคล้องกับนโยบาย ตอบสนองแนวพระราชดำริ ทบทวนทั้งหมดทุกโครงการ ลองกลับมาดูท่านอธิบดีได้เป็นรายโครงการว่าทำไมคุณกำหนดกิจกรรมนี้สอดคล้องกับพระราชดำริหรือไม่ บางโครงการต้องถอยกลับมาพระราชดำริกับภารกิจที่วางไว้ รูปแบบการดำเนินงานต้องทบทวนระบบทั้งหมด การติดตามอย่างที่ผมบอกแล้ว ผู้รับผิดชอบ การประสานงาน ในระดับเขตก็ สวพ. ในระดับพื้นที่ก็มี สวพ. คือศูนย์วิจัยและพัฒนา ในระดับเขตคือ ศูนย์วิจัยและพัฒนา ในการบริหารโครงการในส่วนบทบาทหน้าที่ก็ว่าไป แต่ในส่วน

โครงการพิเศษมาลักษณะพิเศษ กรมวิชาการจะตั้งคณะทำงานอยู่ 3 ระดับเพื่อเข้าไปติดตาม กำกับ ในส่วน ของคณะกรรมการบริหารโครงการพิเศษหรือในระดับกรมท่านอธิบดีเป็นประธาน จะมีการประชุมรายงาน ความก้าวหน้าติดตามโครงการทุกไตรมาส ครั้งต่อไปในเดือนหน้า นอกจากนั้นมือนุกรรมการในระดับเขต จะมีการประชุมรายงานทุกเดือนและระดับโครงการ ซึ่งจะต้องไปประสานงานกับหน่วยงานที่ร่วม ดำเนินการทั้งหมด ขอยกตัวอย่างโครงการในกรุงเทพมหานคร ส่วนเฉลิมพระเกียรติ 55 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตรงนี้ก็สนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการทำต่อเนื่องจากพิพิธภัณฑ์พืชสวนสิรินธรฯ จะเป็นพืชตัวอย่างในสภาพแห้ง (herbarium) พระองค์ท่านก็มีพระราชกระแสให้ทำสวนที่มีชีวิตต่อเนื่อง แยกประเภทไม้ต่าง ๆ ซึ่งอยู่ที่ เกษตรกลาง บางเขน พื้นที่ประมาณ 7 ไร่ เป็นพืชที่หายากและพืชส่วนใหญ่จะเป็นพืชสมุนไพร อีกจุดหนึ่ง คือศูนย์เรียนรู้การผลิตพืช 17 จังหวัด จุดหนึ่งอยู่ที่เกษตรกลาง นอกนั้นก็กระจายไปทั่วประเทศ 16 แห่ง เป็น ต้นแบบมีการเก็บบัญชีฟาร์มและมีกิจกรรมต่อเนื่อง ต้องรายงานความก้าวหน้าทุกเดือน ต้องมีการ เคลื่อนไหวของการทำงาน อันนี้เป็นรูปแบบการทำงาน ในส่วนของกรมวิชาการเกษตร ปัญหาที่มีในบาง เรื่องที่เราทำไปแล้ว ประสบผลสำเร็จเริ่มมีปัญหากระทบกระเทือน อย่างที่ทางกรมป่าไม้หรือกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชพูด ยกตัวอย่างเช่น ในพื้นที่โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินที่ห้วย หยกป่าไซ เข้าไปทำแปลงต้นแบบกาแฟ เกษตรกรบนพื้นที่ชายได้กิโกลกรัมละ 70 กว่าบาท ตอนนี้มีหนังสือ ร้องเรียนขอใช้พื้นที่ป่าไม้ เริ่มแล้ว ได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้วัดว่าจะต้องมีการจัดขอบเขตงาน อีกส่วนหนึ่ง เรื่องการบูรณาการ ผมเห็นด้วยกับกรมป่าไม้ที่พูด โครงการหมู่บ้านยามชายแดนที่แม่ฮ่องสอนที่เข้าไปทำ ระบบน้ำ ทำกันคนละที่แปลงของกรมวิชาการอยู่ แปลงต้นแบบกาแฟอยู่ห่างจากชายแดนพม่าประมาณ 500 เมตร อยู่ระหว่างฐาน ดชด. กับฐานทหาร เพราะเราก็พูดคุยกัน ปัจจุบันมอบหมายชัดเจน แม่ฮ่องสอน ผอ. สวอ. ของแม่ฮ่องสอนเข้าไปเดินเรื่อง เข้าไปประสาน เรื่องของกรมวิชาการ โดยสรุปในภาพรวม คงจะใช้ เวลาไม่มาก ในประเด็นนี้เราได้ถูกมอบหมายภารกิจเพิ่มเติมจาก กปร. เงินสนับสนุนคือ ศูนย์ภูสิงห์ฯ ต้อง ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตของศูนย์ภูสิงห์ฯ จัดเป็นศูนย์ศึกษาฯ 2) โครงการแม่ลอบ ที่ อมก้อย ก็ได้งบประมาณในส่วนของกรมวิชาการประมาณ 400,000 บาท 3) โครงการรวบรวมศึกษา พันธุกรรมของหญ้าแฝกประมาณ 200,000 บาท ส่วนของกรมวิชาการเกษตรก็คงมีเท่านี้

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ท่านสรุปชัดเจนมาก ท่านอธิบดีได้เห็นนโยบายที่สำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการ ติดตามผลต่าง ๆ แล้วมีโครงการที่รับผิดชอบอยู่ถึง 206 โครงการ กระจายอยู่มากมาย เป็นตัวอย่างโครงการ ที่จะต้องติดตามและตรวจสอบซึ่งท่านก็ได้ทบทวนแล้ว มีปัญหาอะไร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ กปร. จะต้อง ตรวจสอบสถานะต่อไป

กรมชลประทาน โดย นายชูชาติ จุยกกรม วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมโยธา

งานกรมชลประทานเป็นงานซึ่งเยอะและทำมาตลอดที่ผมนำรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกำลังขึ้นน้ำไปกับราษฎร ผมไปบรรยายที่ไหนมักจะนำรูปนี้ให้ช่างคู ช่างของกรมชลประทาน เพื่อจะได้มีศรัทธาในงานของพระองค์ท่านก่อน ถ้าคนเราทำงานและมีศรัทธาในงานของพระองค์ท่านว่า พระราชดำริที่พระองค์ท่านคือการบรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้าน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม มีแนวทางทันที ถ้าทุกคนยืนอยู่อย่างนี้ เป้ไปเป้มาหรือทะเลาะเบาะแว้งกัน จัดแข่งเรื่องของบุคคลไม่มี ขอบคุณที่สมยศ ช่วยแก้ตัวแทนกรมชลประทานทำท่อส่งน้ำไปแล้ว ไม่ถูกที่ มันน้ำแปลกคินะ ผมก็ยังขัดเคืองลูกน้องผมเหมือนกัน มันไม่ถูกที่ได้อย่างไร ก็ต้องอธิบายบอกเขาว่า ข้อจำกัดของงานชลประทานมีอยู่ เพราะมันมีระดับ อย่างนั้นก็ต้องวางแผนเอาไปลงพื้นที่เพาะปลูกตรงนั้น ต้องกำหนดการขุดกันให้ได้ตกลงกันชะก่อน จิตนี้ว่าอย่างนี้ จิตให้เป็นภาพชะก่อน จิตนี้ว่าอย่างนี้ จิตให้เป็นภาพชะก่อน ผมบอกช่างของกรมชลประทานหลายคนว่า คือรูปของวิศวกรใหญ่ที่ใหญ่ที่สุดเลย ช่างจะเขียนด้วยภาพเสมอ อธิบายทางศิลป ร้อยประ โยคพัน ประ โยคไม่เข้าใจหรอก พอจิตไปตรงนี้ เข้าใจเลยว่าน้ำต้องส่งไปตรงนี้ รูปร่างเป็นอย่างนี้ สูงอย่างไร เห็นเลย ตัวนี้คือศรัทธาที่พวกเราทุกคนต้องทำ พอทำแล้วมองเป้าอย่างเดียวกัน จุดเดียวกัน ไม่ได้ขุดกันเลย ปัญหาเรื่องนี้เจอหลายแห่ง ทางกรมส่งเสริมการเกษตรหรือกรมวิชาการเกษตรจะเพาะปลูกอีกที่หนึ่งแล้ว บอกไม่มีน้ำ ชลประทานบอกว่า น้ำส่งไปตรงนี้ ทำไม่ไม่เพาะปลูก ปัญหาจริงๆ แล้วเรื่องนี้ ได้เรียนให้ทราบไว้ก่อน ปัญหาของโครงการชลประทาน 2,321 โครงการ งานของกรมชลประทาน แบ่งเป็นหลาย ๆ อย่าง โครงการขนาดใหญ่ลงทุนเป็นหมื่นล้านก็มี โครงการเหล่านั้นเป็นผลกระทบมากมาย ถามว่าโครงการเหล่านั้นมันเกิดประโยชน์หรือเปล่า เกิดมากเหมือนกัน เกิดมากก็ยิ่งได้มาก เสียมาก ก็จะไปพันกับหน่วยราชการ ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย บุคคลที่จะไปทำโครงการเหล่านี้ถ้าไม่พร้อมที่จะไปทำมีแต่ความขัดแย้งทันทีเลยนะครับ โครงการชลประทานมากมายและยังปัจจุบันนี้ระเบียบต่าง ๆ กฎหมายสิ่งแวดล้อมเขาให้โครงการใหญ่ ๆ เกิดขึ้นได้ยากจริง ๆ จะเกิดโครงการที่เล็กลงเรื่อย ๆ ขนาดย่อยคือ ขนาดเล็ก ๆ เฉพาะภาคเหนือในส่วนของภูมิภาคมีการส่งมาเราไม่ได้พิจารณา เฉพาะภาคเหนือไม่ต่ำกว่า 40 – 50 โครงการ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคละเป็นร้อยภูมิภาคเรายังไม่ได้พิจารณาร่วมกันระหว่าง กปร. กับสำนักพระราชเลขาธิการ 2) ราษฎรเหล่านี้เดือดร้อนอะไร คนเหล่านี้ ประชาชนเหล่านี้ ถ้าเขาเข้มแข็ง แข็งแรง กำลังทางทรัพยากรสูง เขาคงไม่หนีขึ้นไปอยู่บนเขาให้ลำบากหรอก เขาก็เลือกอยู่ที่ที่มันสะดวกสบาย มีน้ำสมบูรณ์ ปลูกอะไรก็ขึ้น ก็ดี เพราะธรรมชาติเราก็ต้องไปสนองตอบและเวลาเราไปทำงานของโครงการเหล่านี้ต้องปรับตัวเราชะก่อน ความรู้สำนึกคิดชะก่อน ให้เป็นไปตามที่พระองค์ท่านได้มีพระราชดำริว่า เขาคือผู้อ่อนด้อย ต้องให้ความช่วยเหลือ ช่วยเหลืออย่างไร ช่วยเหลือในแนวทางร่วมกันอย่างไร อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะโยกกลับไปถึงปัญหาต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาฯ ผมเข้ามาทำงานผมก็ดูศูนย์พัฒนา คือศูนย์พัฒนาในระยะแรก อาจจะเป็นโครงการเพราะที่สังเกตเห็นพูดถึงเรื่องโครงการ จะต้องมียุทธศาสตร์ มีงาน มีงบประมาณ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ศูนย์มีวัตถุประสงค์ชัดเจน แต่พอทำงานไปได้ระยะหนึ่ง ผมไม่ทราบว่าจะ

แผนมีชัดเจนอยู่แล้ว จบภายในกี่ปี จากนั้นเป็นงานประจำ แต่มี Sub Project มาเสริม โครงการวิจัยต่างๆ เสริมเข้าไปถึงจะประเมินผลได้ เพราะศูนย์คือ Component Staff แล้ว เป็นโครงการที่เป็นงานประจำแล้ว ส่วนโครงการต่าง ๆ ที่มาเสริมคือ Sub Project ต้องเลี้ยงตัวเองให้ได้ เพราะตัวศูนย์ต้องมีโครงการที่ชัดเจน เช่นเดียวกับงานของชลประทานหลายโครงการ เขียนโครงการไม่ชัดเจน โครงการของเราคือจัดหาน้ำ ปัจจุบันน้ำมันขยายตัวออกไป เป็นการพัฒนาร่วมกันในด้านอาชีพ ส่งน้ำให้เขาแล้ว กรมชลประทานประเมินออกมาได้พื้นที่ได้ 500 ไร่ แต่ส่งได้ ถามว่าเขาไปทำอะไร เดียวนี้คำถามมีเขาเองไปทำอะไร เขาทำหรือเปล่า ถ้าไม่ทำแสดงว่าลงทุนไป 20 – 30 ล้านไม่ได้ประโยชน์ กลับมาถึงความร่วมมือกันระหว่างหน่วยราชการต่าง ๆ อันนี้เป็นเรื่องที่อยู่หลังจากเสร็จโครงการแล้ว ต้องมีการพัฒนาร่วมกัน มีการเข้าไปคุยร่วมกัน อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ซึ่งเรื่องเหล่านี้มันจะโยกกลับไปหาสิ่งที่ผมจะพูดต่อไปว่า การจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของสำนักงาน กปร. มูลเหตุความเป็นมาจริง ๆ เราได้ประชุมร่วมกัน กรมชลประทาน โครงการเยอะ 2,000 กว่าโครงการ เวลาใครถามว่าโครงการนี้ทำเมื่อ 20 ปีที่แล้ว เป็นอย่างไร ตอบไม่ได้ ยอมรับนะครับว่ากรมชลประทานตอบไม่ได้ รู้แต่ว่าเสร็จแล้ว ทำคลองยาว 10 กม. แต่ถามว่าตอนนี้เขายังใช้งานอยู่หรือเปล่า ตอบไม่ได้ แล้วมีโครงการใหม่อีก โครงการที่กำลังก่อสร้างอีกก็มี โครงการที่กำลังมีฎีกาอยู่ ยังไม่ได้พิจารณาก็มีมากมาย แต่เราไม่รู้สถานะเหล่านี้เลย ดังนั้น เราจึงต้องมาทำความร่วมมือกันในการที่จะหาข้อมูลฐานทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มต้นเลยว่า “ฎีกา” เหล่านี้ เมื่อราษฎรร้องเรียนแล้วเราสนองตอบไปเท่าไร เราพิจารณาโครงการที่เขาเสนอขอฎีกามาเท่าไรร่วมกับสำนักพระราชเลขธิการด้วย จำนวนทั้งหมด 3,000 กว่าโครงการ เราจะได้รู้ว่าโครงการเก่าเราทำไปแล้วเป็นอย่างไรบ้าง มันควรจะต้องมีการลดของการที่จะกลับไป Reduce ใหม่ ต้องยอมรับในแง่ของการทำงาน โครงการที่ทำแล้ว 10 – 20 ปี มันก็กลับไป Reduce ใหม่ เพราะความต้องการของราษฎรขณะนั้น มีอยู่ระดับหนึ่ง พอต่อมาการพัฒนาของคนในพื้นที่ ในพื้นที่สมัยก่อนเราไปสร้างเป็นป่าเป็นเขา มีคนอยู่ 20 ครอบครัว เดียวนี้เป็นร้อยไม่พอ เขาร้องฎีกาขอมาเหมือนกับฎีกาเดิม แต่ไม่ใช่เพราะเขาเปลี่ยนไป ความต้องการเขาเปลี่ยนไปมากขึ้น เขามีลูกมีหลานมากขึ้น ทำให้รู้ว่าสถานะต่าง ๆ โครงการต่าง ๆ ที่เราสร้างไปแล้ว มันควรจะมีการปรับปรุงใหม่ หรือกรมชลประทานยอมรับ ผมยอมรับว่าบางโครงการทำไปแล้ว ล้มเหลว ส่งน้ำได้ครั้งเดียวก็มี คลองพังแล้วก็มี เราคาดหวังว่าราษฎรจะเข้าไปร่วมมือในการซ่อมแซม แต่ไม่มีเพราะฉะนั้นก็พัง ก็ชำรุดเสียหาย ก็ส่งน้ำได้ไม่เต็มที่ ไปพัฒนาอาชีพก็ได้ไม่เต็มที่ แต่เราไม่รู้ตัวเลย เพราะการรวบรวมข้อมูลทั้งหลายช่วยให้เรารู้ว่า โครงการต่าง ๆ ที่เราทำไปแล้วปีนั้นปีนี้ต่าง ๆ มันอยู่ในกลุ่มไหนบ้าง กลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเรียบร้อยแล้ว คือ กลุ่ม A ไม่ต้องไปทำอะไร จะไปพัฒนาต่อก็เป็นชื่อเสียงของงาน โครงการพระราชดำริ ทำให้มันยิ่งขึ้น และยั่งยืน โครงการเหล่านี้ราษฎรพร้อมทุกอย่าง มีน้ำพร้อม มีความร่วมมือพร้อม เราจะไปต่อขออะไรก็ง่าย เชิดหน้าชูตาเขา ชาวบ้านได้รับการพัฒนาสมบูรณ์แล้ว เราไม่ต้องไปยุ่ง โครงการในกลุ่มที่ 2 เป็นโครงการแย่งลงมาชนิดหนึ่ง แต่ที่เราไปเติมหน่อยเดียว เช่น ไปส่งเสริมอาชีพ ไปซ่อมคลอง ไปเพิ่มท่อส่งน้ำบ้างนิดหน่อย ส่งน้ำให้เขาได้ อีกกลุ่มหนึ่งต่ำกว่า 50 แล้ว กลุ่มนี้อาจจะต้องไปซ่อมแซมพัฒนาหรือไปทำอะไรบางอย่าง เพิ่มเติมไป ใช้เงินมากหน่อย สุดท้ายเลยคือกลุ่มที่แย่ ต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องธรรมดา บาง

ที่แทบจะมีตะกอนตกจมท่อ ฯลฯ หรือคลองส่งน้ำที่เราทำไม่ได้ผล เพราะกลุ่มเหล่านี้เราจะรู้เวลา เรา ประเมินหรือจัดกลุ่ม กลุ่มเหล่านี้ถามว่าจะทำอะไร เราจะได้ร่วมกับกับ กปร. และหน่วยงานอื่นว่า ถ้าจะ ให้กลับมามีคุณค่าใหม่ กลับไปเพิ่มอะไรได้ ไปทำอะไรได้ เพราะคือจุดประสงค์ที่กรมชลประทานพยายาม หา basic data ตัวนี้ออกมาก่อน เพื่อเราจะได้มองกันดูว่า จะวางแผนทำอะไรต่อไป หลังจากนั้น จะเริ่มตั้งแต่ ฎีกา จะได้ข้อมูลเกือบทุกอย่างและทาง กปร. คงจะไปทำ GIS เพิ่ม เรื่องของ GIS ทางกรมชลประทานตกลง กับ กปร. ไว้แล้วว่า กปร. คงรับไปเพราะใช้เงินมาก และกรมพัฒนาที่ดิน คงจะร่วมมือกัน กรมชลประทาน เงินน้อย คือกรมชลประทานจะอาศัย กปร. เพียงแต่เอาข้อมูลไปลิงค์ต่อกันเท่านั้น ต่อไปทางสำนักพระราช เลขาธิการ ได้ข้อมูลตัวนี้ เราก็พอจะสืบค้นข้อมูลย้อนหลังไปได้ เราก็จะสืบค้นข้อมูลไปในอนาคตด้วย ว่า อะไรคืออะไร หลักการเดียวกันนี้ก็คือ 1) เราจะทำรายงานต่าง ๆ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายได้ชัดเจน 2) หน่วยงาน ต่าง ๆ ที่มาสนับสนุน กรมชลประทานไม่มีหน้าที่อะไร มีหน้าที่ทำหน้าที่ น้ำก็เป็นเพียงปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่มันเป็นหัวใจหลักของราษฎรทั้งสิ้น เพราะเป้าหมายต่อไป หน่วยงานอื่น ๆ คงจะต้องเตรียมมองไว้ชนิด หนึ่งว่า ทำอย่างไรจะประเมินผลในลักษณะเดียวกับเราที่เราประเมิน เราจะทำร่วมกับ กปร. ทางกรมส่งเสริม การเกษตรบอกว่า จะไปส่งเสริมเรื่องปลูกพืช เท่านั้นไร่ของโครงการนี้ พอ 3 ปีเหลือแค่เท่านั้นไร่ เพราะอะไร เพราะพวกเขาเขาไม่ปลูก แถวภูเขาไปบังคับให้ปลูกก็ไม่ปลูก เขาไปทำงานรับจ้างดีกว่า แต่บางพื้นที่ ส่งเสริมปลูกข้าวไว้เยอะแล้ว แต่ปัจจุบันไม่ปลูก ไปปลูกปาล์ม ปลูกยางพารา ได้ราคาดีกว่าก็ต้องทำอย่างนั้น เราก็จะรู้ว่าพื้นที่ที่เราไปกำหนดไว้ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ปัจจุบันเป็นอะไรแล้ว ซึ่งจะได้ไปทำกันดูว่ามันเป็นอย่างไร เลี้ยงสัตว์เลี้ยงอะไรต่าง ๆ ก็มองด้วยว่า บ่อที่เราขุดไว้ เดียวนี้มันสิ้น เงินหมดหรือยัง ถ้าสิ้นเงินแล้วบอกให้ขุดใหม่เพราะข้อมูลเหล่านี้ ต่อไปจะได้ทราบถึงตำแหน่ง ตำแหน่งคือ จุดพิกัดต่าง ๆ ขนาดพื้นที่ เราไปเจอที่อุ้มผาง มีปัญหาเหมือนกันเรื่องการพัฒนา เขาไม่ได้เชื่อ เขาศรัทธา เรื่องของทางศาสนาเขา โครงการเหล่านี้ต้องไปรู้พื้นฐาน วัฒนธรรมเขาด้วยว่าจะพัฒนาอย่างไร ไม่ใช่เราเอา ความคิดของเราเข้าไปใส่อย่างเดียว แล้วเราบอกว่าถูก อย่างนี้ถูก เราคนกรุงเทพฯ เราไม่ใช่คนทางนั้น เราไป ใส่ให้เขา เขาบอกเฉย ๆ เสร็จแล้วพอเราไปพ้นจากนั้น เรียบร้อย เหมือนที่เราเอาไก่ไปให้เลี้ยงแล้วฆ่าไก่กิน หมกคล้าย ๆ กัน เรื่องนี้เราเอาตัวเราตัดสิน ชลประทานตัดสิน เหมือนกันมีหลายแห่ง ผมก็บอกเราพัฒนา โดยทำลายความร่วมมือของราษฎรหรือเปล่า ทำลายวัฒนธรรมการจัดสรรน้ำของเขาหรือเปล่า เราคิดว่าเรา จะมีเจ้าหน้าที่ไปเปิดบานปิดบาน แต่ความจริงไม่มี ปัจจุบันเราไม่มี เราจะต้องให้เขาทำให้ได้และเขาจะต้อง เอาน้ำไป ต้องให้ความรู้เขาและไม่ซับซ้อน ง่าย ๆ พื้น ๆ เดียวทุกคนอยากจะได้ท่อส่งน้ำ ผมบอกท่อส่งน้ำ คือน้ำประปา ปิด – เปิด เวลาชำระดูเสียหาย ซ่อมยาก ต้องรอราชการซ่อมอย่างเดียว ชาวบ้านซ่อมเองไม่ได้ เพราะแนวคิดอย่างนี้ ต้องพยายามมองความเป็นพื้นฐานให้หมด ถ้าพื้นฐานเราเข้าไปทำให้เขา บางทีเราเอา มาตรฐานของยุโรปหรือประเทศพัฒนาแล้วใช้กับบ้านเรามากเกินไป เพราะมันอาจจะต้องใช้แบบนี้ อีก 20 ปีข้างหน้าก็ได้ แต่ตอนนี้ยังไม่ต้อง ใช้ง่าย ๆ ไปก่อน ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นเรื่องซึ่งเราคงต้องปรับตัวเรา ก่อน มองความคิดและเข้ามาร่วมกันก่อน ชาวบ้านเขามองคุณะครับ ไม่ใช่เขาไม่รู้ นะ ผมคลุกคลีกับชาวบ้าน บางทีเขานินทาเราลับหลังว่าเราพูดเพื่อเจือเป็นนักวิชาการมาใช้กับพื้นที่เขาไม่ได้ เขาก็รับให้เขาฟรี ๆ ทำไม่

เขาจะไม่รับ แต่จริง ๆ เราให้เขาฟรี ๆ แต่ก็อ้อมอ้อม ๆ หาวิธีการ พอเขาเข้าไปแล้ว เขาถูกเราหลอก หลอกให้ เขาเอาความคิดของเราเข้าไป ไปพัฒนาเปลี่ยนแปลงเขา เพราะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมด ผมคุยกับ รองเลขาธิการ - จิรพันธุ์ว่า โครงการเล็ก ๆ จากเล็ก ๆ สร้างความร่วมมือกัน ปัญหามันเกิดขึ้น หลายที่ เล็ก ๆ เหล่านี้ ทุกคนคิดเป็นของตนเองหมด แต่ราชการคิดเป็นนโยบายรวม เช่น ผมทำเขื่อนเก็บน้ำ ช้างบนและคนได้น้ำอยู่ข้างล่าง คนข้างบนจะยอมหรือไม่ยอม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของ พระองค์ท่านสอดคล้องกับปัญหาชุมชน พอลงไปเล็ก ๆ ก็พยายามให้เขาเข้าใจตัวเอง หลังจากนั้น ค่อย ร่วมมือกัน มันจะสื่อกันไปสื่อกันมาเหมือนลูกศรย้อนไปย้อนมา พอความร่วมมือเขาเกิดนั้น เขาก็จะเรียนรู้ ในการมีปฏิสัมพันธ์กับหมู่บ้านอื่น เคยเห็นไหมครับ ร้องขอฝ่ายทุกหมู่บ้าน ฝ่ายในลำนํ้ามีทุกหมู่บ้านเป็น ประเพณี เป็นวัฒนธรรมที่ต้องมีฝ่ายในหมู่บ้านของตนเอง ถามว่า บางแห่งฝ่ายลงทุน 60 – 70 ล้าน เพื่อ หมู่บ้านเดียวมันจึงมีน่าจะใช้ เรากำลังสนองตอบสิ่งที่ผิดหรือเปล่า ฝ่ายตัวหนึ่งใช้ได้ถึง 2 – 3 บ้าน ถามว่า ให้เขาใช้ร่วมกัน เขาจะได้คุยกัน ถึงเวลาขาดแคลนจะได้มาคุยกัน ปรึกษากัน ไม่ได้ตื่นตื่นที่เขาจะได้มา ประชุมร่วมกัน หรือจัดสรรสิ่งที่ขาดแคลน นั่นคือการสอนให้เขาเรียนรู้ว่า เขาจะต้องทำอะไรในสภาวะ เหล่านั้น แต่ถ้าเราไปสนองตอบเขาให้สมบูรณ์หมดทุกอย่าง บ้านนี้ก็มีฝ่าย ฝ่ายนั้นชำรุด ฝ่ายเธอยังดีอยู่ เธอ ไม่ต้องมาใช้ฝ่ายของฉัน ไปร้องราชการให้ซ่อมฝ่ายของเธอไป ถูกหรือเปล่า อย่างไรก็ตาม เรื่องของการที่เรา ดำเนินการ โครงการเป็นเรื่องของศรัทธาที่เราจะต้องเข้าใจในพระราชดำริของพระองค์ท่านอย่างมาก ถ้าทุกคน เข้าใจแล้ว ความร่วมมือที่จะเข้าไปทำงานมันจะมีเรื่องของทัศนคติและจิตที่จะเข้าไปทำ ถึงจะมองอย่าง เดียวกัน ไม่อย่างนั้นทุกคนมองไปคนละอย่าง ผมสังเกตถึงความสัมพันธ์ในการร่วมมือกันในการที่จะไป ประสานสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยราชการต่าง ๆ ของการทำงาน โครงการฯ

ปัญหาอุปสรรค คือเรื่องของบุคคล ไม่ใช่ปัญหาเรื่องของหลักการ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาบุคคลทั้งสิ้น อันนี้ เป็นข้อที่ควรระมัดระวัง ปัญหาใหญ่ที่เรามองเห็นคือ เรื่องของการประชาสัมพันธ์ทางสำนักงาน กปร. สำนัก เลขาธิการ กรมชลประทาน ฯลฯ เราทำการประชาสัมพันธ์มากมาย ซึ่งเป็นข้อดี ต่อไป เรื่องของการ ประชาสัมพันธ์ก็มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ช่วยเสริมกับชาวบ้านจะได้ประโยชน์ เราก็ได้ประโยชน์ด้วย เป็นที่เชิด หน้าชูตาของหน่วยงาน ได้รับการยอมรับ ตอนนี้น่าจะมากขึ้นก็ทำกันสนุกสนานอยู่ งาน โครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริของกรมชลประทาน งานพิจารณาโครงการหลัง ๆ งาน โครงการพระราชดำริเริ่มมี ปัญหาล่าช้า ผมพยายามให้พวกเรากรมชลประทานช่วยพิจารณาฎีกาให้เร็วให้มาก

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

- ท่านได้สรุปให้เราฟังในส่วนของงานชลประทาน มีทั้งโครงการขนาดใหญ่ ขนาดย่อม ขนาดเล็ก หนอง คลอง บึงต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้ว 2,231 โครงการ มีโครงการต่าง ๆ มากมาย ซึ่งจะต้องให้ หน่วยราชการต่าง ๆ ร่วมกัน จำได้ว่าปี 2532 ผมมีโอกาสตามเสด็จที่จังหวัดสกลนคร พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริว่า โครงการชลประทานต่าง ๆ ที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ต้องสอนให้

ราษฎรใช้น้ำอย่างถูกวิธีและให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันดำเนินการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ คงไม่ใช่สร้างเสร็จกรมชลประทานก็เสร็จอยู่ตรงนั้น ตรงนี้ครับ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมป่าไม้ กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ ร่วมกันและขับเคลื่อนให้โครงการต่าง ๆ ซึ่ง 2,000 กว่าโครงการที่กระจายอยู่เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชน เราก็ได้รับข้อมูลจากทุกภาคส่วน มาครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว อย่างที่ผมเรียนว่า เรามีข้อมูลจาก 75 จังหวัด วันนี้บอกกรุงเทพมหานครเป็น 76 จังหวัด เราได้ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ อีก 10 หน่วยงาน มาถึงข้อเสนอแนะ คิดเห็นหรือมีคำถาม ก่อนที่จะปิดการประชุม ผมขอขอบคุณมากครับที่ให้ความสนใจ

คำถาม ข้อคิด ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ

นายวุฒิจิตร์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมเกษตรที่สูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันนี้มาในหมวดของการเป็นผู้จัดการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ฝากทางสำนักงาน กปร. ว่าที่แม่ฮ่องสอน มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่เป็นจำนวนมาก เท่าที่พอจะค้นหาและมีความรู้ก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านเริ่มเสด็จที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน น่าจะเป็นในช่วงปี 2510 – 2511 ครั้งแรกเลย หลังจากนั้นเลยในห้วงปี 2520 – 2522 พระองค์ท่านพระราชทานเครื่องมือในการทำงานไว้ให้คือ ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ กับศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ คือพระองค์ท่านพระราชทานทั้ง 2 ที่ ของลุ่มน้ำปายให้เป็น Model การพัฒนาในพื้นที่ราบ ปางตองให้เป็น Model ในการพัฒนาพื้นที่สูง เป็นเรื่องในปี 2522 เป็นโครงการเก่ามาก ๆ เลย ที่นี้เครื่องมือตัวนี้ ก็มีคณะทำงานกัน 5 กระทรวงแล้วก็หลายหน่วยงาน เราก็ใช้งบประมาณบปคติดั้งแต่แรก ลักษณะการทำงานก็คือ เราเอาพระราชดำริมาทำเป็นฐานเรียนรู้ เช่น ทรงมีพระราชดำริในเรื่องของกล้วยไม้ เราก็มีฐานเรียนรู้เรื่องกล้วยไม้ท้องถิ่น กระบวนการตั้งแต่รวบรวม ผสมพันธุ์ ผลิตขยายพันธุ์ อนุรักษ์และส่งเสริม ขยายผลไป มีหลายเรื่อง หลัก ๆ จะมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ งานด้านพัฒนาอาชีพ พัฒนาคน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เครื่องมือที่พระองค์พระราชทานไว้ให้ ณ เวลาปัจจุบัน เราพัฒนาเป็นฐานเรียนรู้ได้ประมาณ 12 – 13 ฐาน และก็หลายหน่วยงานช่วยกันดูแลรักษา อย่างกรมชลประทาน ดูแลเรื่อง โครงสร้างพื้นฐาน อาคารประทับ เรือนบริวาร ทั้ง 2 ศูนย์ที่ผมกล่าวถึง มีบ้านของพระองค์ท่านอยู่คือ พระตำหนัก ประเด็นก็คือเรา ลักษณะการทำงาน ผมรู้สึกว่า ในฐานะที่เป็นผู้จัดการ เราทำงานคล้าย ๆ กับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพัฒนา แต่ก็เป็นในเอกลักษณ์ของแม่ฮ่องสอน ตามแนวพระราชดำริที่ว่า คนอยู่ร่วมกับป่า ปัญหาจริง ๆ ของเราก็คือ เรามีปัญหามากในเรื่องของงบประมาณ ทั้ง 2 ศูนย์ ผมเองก็ยั้งง ๆ และสับสนอยู่ว่าของเรา ไม่ได้อยู่ในหรือถูกจัดเข้าไปอยู่ในแผนของสำนักงาน กปร. อันนี้คือสิ่งที่ผมอยากจะเรียนฝากไว้ว่า ตรงแม่ฮ่องสอนจะให้พิจารณา เราใช้ชื่อโครงการตั้งแต่ตอนที่พระราชทาน เราใช้คำว่า “ตามพระราชดำริ” เราไม่ได้ใช้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพราะว่าพระองค์ท่านกำกับมาตั้งแต่แรก ก็อยากจะฝากเอาไว้ว่า หรือทางสำนักงาน กปร. จะมีความกรุณา อย่างไรก็ตาม จะพิจารณาโครงการของแม่ฮ่องสอนให้ได้รับ

งบประมาณเพื่อที่จะไปทำงานตามพระราชดำริ ให้เกิดผลต่อไป ขออนุญาตนำเรียนและฝากของแม่ฮ่องสอน
เอาไว้ด้วย

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

อันนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่สำนักงาน กปร. ต้องการได้ข้อมูลจริง ๆ เพราะว่าหลายๆ โครงการ
หลาย ๆ ศูนย์ต่าง ๆ ก็คิดว่าหน่วยงานที่รับไปแล้ว สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างดี สามารถทำได้
ต่อเนื่อง มีงบประมาณต่อเนื่องอยู่แล้ว โครงการไม่รู้จริง ๆ ว่าติดขัดอย่างไร ซึ่งเราพยายามจัดตรงนี้ และมา
ทบทวนนำข้อมูลจากที่ท่านให้ เราจะพิจารณากันว่าจะช่วยให้ขับเคลื่อนอย่างไร ต่อไป

มีคำถามส่งมาให้คำถามหนึ่ง หลายท่านสงสัยว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แต่
ละพระองค์พระราชทานพระราชดำริในการช่วยเหลือ นับหรือเปล่า

นับครับ เราก็จะรู้ว่าแต่ละพระองค์พระราชทานพระราชดำริ เรื่องไหน อย่างไร และ
พระองค์ไหนเป็นที่รับผิดชอบ เราก็นับ เก็บเป็นข้อมูลทั้งหมด

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร.

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 9

กรุงเทพมหานคร และ หน่วยงานส่วนกลาง

วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2553

ณ โรงแรมรามาคาร์ดินัล กรุงเทพฯ

งานของสำนักงาน กปร. ได้รับความกรุณาจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง 10 หน่วยงาน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานของเราต่อไป อย่างที่ท่านองคมนตรีพูดตอนเช้าว่า เราจะนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลและจะกำหนดให้ชัดเจนว่า ต่อไปนี้ เราจะพูดว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอยู่จำนวนเท่าไรแน่ สถานะเป็นอย่างไร อย่างที่หลาย ๆ ท่านให้แก่เรา ถ้าเราสามารถจัดกลุ่มได้ กลุ่มไหนที่คืออยู่แล้ว สามารถดำเนินการได้ดีก็ไม่ใช่เป็นไร

ตรงไหนที่เราจะเสริม จะเติมเข้าไป ที่ท่านบอกว่ายังขาดตรงนี้ ตรงโน้น เราจะได้นำเอาข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้มาประมวลผลและทำเป็นฐานข้อมูล และช่วยกันขับเคลื่อนให้โครงการต่างๆ 3,000 – 4,000 โครงการ เกิดประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชนมากที่สุด อันนี้คือฐานข้อมูลที่สำคัญของสำนักงาน กปร. ที่ได้รับไป อย่างไรก็ตามในการสัมมนาทั้งหมด 8 ครั้ง รวมทั้งนี้เป็นครั้งที่ 9 เราตระเวนไปฟังข้อคิดเห็นข้อมูลจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งหมดแล้ว เราก็มีความเห็นตรงกันหลาย ๆ เรื่องเลยคือ

1) การบูรณาการร่วมกัน ทุกคนเห็นประโยชน์หมด การบูรณาการดีมีประโยชน์ จะทำอย่างไรก็พื้นที่จริง ๆ มีตัวอย่างครับ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มี 20 กว่าหน่วยงาน ทำร่วมกันจริง ๆ แต่ก็มีหลายโครงการฯ เช่น กรมป่าไม้บอกว่าบางโครงการฯ ยังขาดการบูรณาการในพื้นที่อย่างแท้จริง อันนี้คือประเด็นที่เราต้องช่วยกันขับเคลื่อน แต่ผมคิดว่าเราโชคดีตรงนี้ครับ ที่เราไปประชุมทั้งหมดในวันนี้ ทางจังหวัดทั้งหมดโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เขาจะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไว้ในระดับจังหวัด ตรงนี้สำนักงาน กปร. จะไปประสานและขับเคลื่อนให้คณะกรรมการจังหวัดได้ติดตามได้รู้สถานะช่วยกันในการที่จะทำให้โครงการต่าง ๆ เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด ที่เราได้ข้อมูลมา

2) การมีส่วนร่วมของประชาชน อันนี้แน่นอนทางกรมชลประทานก็บอกว่าถ้าประชาชนเขาเห็นด้วย เขาเห็นดีมีประโยชน์ เขาต้องลงมือแน่นอน เพราะโครงการลุ่มน้ำอย่างเดียว 2,000 กว่าโครงการ สำนักงาน กปร. เริ่มแล้วกับกรมชลประทาน โดยจะต้องมีกลุ่มผู้ใช้น้ำ เราเรียกว่าโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการน้ำ มีกลุ่มผู้ใช้น้ำของราษฎรเป็นเจ้าของน้ำ ดำเนินการไป เราเริ่มที่ 84 โครงการ 9 จังหวัด และจะขยายผลต่อเนื่องต่อไป อย่างที่ผมเรียนว่า โครงการลุ่มน้ำเป็นเครื่องมือที่สำคัญคู่ได้เลยครับ เมื่อเช้าที่ท่านองคมนตรีบอกว่า ต้องมีน้ำ เพราะน้ำคือชีวิตที่เขาสามารถดำเนินการได้ และโครงการในพื้นที่ที่เขาเห็นชัดเจนว่าในพื้นที่ที่มีน้ำชลประทานอยู่ เทียบกับในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำ ราษฎรดีกว่าแน่นอน อย่างน้อยพูดได้เลยว่า ดีกว่า 1 เท่าตัว เรื่องของผลผลิต เรื่องของรายได้ ชีวิตความเป็นอยู่ต่าง ๆ เพราะเราจะต้องทำอะไรให้ 2,231 โครงการ ให้มันเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตรงไหนมีปัญหาที่ต้องมาแก้ ตรงไหนมีข้อบกพร่องก็ต้องช่วยกันดำเนินการ การมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความสำคัญ ผมคิดว่า 4 – 5 ประเด็นที่เรานำเสนอแล้วสำนักงาน กปร. คงไม่ได้หยุดแค่นี้ ให้มีการสัมมนาร่วมกันอย่างต่อเนื่องต่อไป เพราะวันนี้เป็นแค่เบื้องต้นที่เราได้รับข้อมูลจากทุกภาคส่วนมาเท่านั้น จากตรงนี้เราก็ไปวิเคราะห์หาประเด็น หาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขให้โครงการเกิดประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนให้มากที่สุด ผมในนามของสำนักงาน กปร. ต้องขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความจริงใจ ทุกท่านที่เสียสละเวลามาร่วมประชุมกับเราอยู่ ณ ตรงนี้ ขออวยพรให้ทุก ๆ ท่านเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพครับ ขอบพระคุณมากครับ

ภาคผนวก

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนโครงการ		แหล่งงบประมาณจังหวัด ⁽³⁾		
		ข้อมูลของ กปร. ⁽¹⁾	ข้อมูลของจังหวัด ⁽²⁾	งบ กปร.	งบ ปกติ	งบ อื่น ๆ
1	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	2	36	16	28	6
	รวม	2	36	16	28	6

หมายเหตุ (1) จำนวนโครงการที่ใช้งบประมาณ กปร. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 – 2552

(2) จำนวนโครงการที่จังหวัดแต่ละจังหวัดมีข้อมูล

(3) แหล่งงบประมาณจังหวัด เช่น งบประมาณจาก กปร. งบ ปกติ(รวมงบจังหวัด) และงบอื่น ๆ (งบ ออบจ. งบ อบต. งบมูลนิธิชัยพัฒนา พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ฯ)

ซึ่งบาง โครงการ ใช้งบประมาณสนับสนุนจากหลายแห่ง

กำหนดการ
การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ 2553

ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานส่วนกลาง
วันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2553 เวลา 08.30 – 17.00 น.

ณ โรงแรมรามาคาร์ดินัล กรุงเทพฯ

เวลา 08.30 – 09.30 น.	☒ ลงทะเบียน
เวลา 09.30 – 09.45 น.	☒ กล่าวรายงาน โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เวลา 09.45 – 10.15 น.	☒ พิธีเปิดการประชุม โดย นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี
เวลา 10.15 – 10.30 น.	☒ อาหารว่าง
เวลา 10.30 – 11.30 น.	☒ การบรรยายเรื่อง “สรุปภาพรวมการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8 ครั้งที่ผ่านมา” โดย เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เวลา 11.30 – 12.00 น.	☒ การเสวนา เรื่อง “การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในประเด็นเกี่ยวกับ การบริหารจัดการโครงการ ปัญหาอุปสรรค และผลการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ” โดย กรุงเทพมหานคร
เวลา 12.00 – 13.00 น.	☒ อาหารกลางวัน
เวลา 13.00 – 14.15 น.	☒ การเสวนา เรื่อง “การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในประเด็นเกี่ยวกับ การบริหารจัดการโครงการ ปัญหาอุปสรรค และผลการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ” โดยหน่วยงานหลักที่ดำเนินการโครงการฯ (หน่วยงานละประมาณ 15 นาที)
- มูลนิธิชัยพัฒนา, กรมชลประทาน, กรมพัฒนาที่ดิน, กรมปศุสัตว์
เวลา 14.15 – 14.30 น.	☒ อาหารว่าง
เวลา 14.30 – 15.45 น.	☒ การเสวนา เรื่อง “การดำเนินงานโครงการฯ” (ต่อ)
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรมป่าไม้, กรมประมง, กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร
เวลา 15.45 – 17.00 น.	☒ สรุปผลการประชุมและพิธีปิดการประชุม

* * * * *

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายอำพล เสนาณรงค์	องคมนตรี
กรุงเทพมหานคร (8)		
1	ม.ร.ว.เปรมศิริ เกษมสันต์	รองผู้อำนวยการสำนักผังเมือง หัวหน้าสำนักงานประสานงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2	นายวิชัย สมบูรณ์	หัวหน้าส่วนงานบริการโครงการ ชำนาญการพิเศษ
3	นางสุพัฒน์ ภาณุรัตน์	นักผังเมือง ชำนาญการ
4	นายธีระวัฒน์ พิริยะจิตตะ	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
5	นางสาวพัทตรีวิมล เนียวกุล	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป กองสำรวจและแผนที่ที่ดิน สำนักการโยธา
6	นายชัยศักดิ์ สุริย์รัตนกร	นักผังเมืองฯ หัวหน้าฝ่ายวางผัง พัฒนาพื้นที่ตะวันออก สำนักผังเมือง
7	นางสาวอรพิมพ์ พิมพะเจริญ	นักผังเมือง ชำนาญการ กองควบคุมทางผังเมือง สำนักผังเมือง
8	นางจิราภรณ์ โพธิ์อุบล	นักผังเมือง ชำนาญการ สำนักผังเมือง
มูลนิธิชัยพัฒนา (2)		
1	ม.ร.ว. ศรีเฉลิม กาญจนกู	ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ 2
2	นายชนากร ฉัตรพรมณี	รองผู้อำนวยการโครงการ
กรมชลประทาน (4)		
1	นายชูชาติ นฤกมล	วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมโยธา
2	นายทวี เต็มถาวรศิลป์	ผู้อำนวยการกลุ่มกิจกรรมพิเศษ
3	นายรัชชิต พิรานนท์	วิศวกรชลประทาน ชำนาญการ
4	นายสาโรช ฐิติพิย	วิศวกรชลประทาน ปฏิบัติการ
กรมพัฒนาที่ดิน (3)		
1	ดร.พิทยากร ลิ่มทอง	ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
2	นายไพศาล คลยพัชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
3	นายวิศิษฐ์ งามสม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

กรมวิชาการเกษตร (4)

1	นายอนันต์ เลิศรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
2	นางอนงค์ กุ่มโหมด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
3	นายธีรภัทร เข้มทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
4	นางสาวนันท์นภัส พูลสวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ

กรมส่งเสริมการเกษตร (4)

1	นายศิวศักดิ์ วานิชรักษ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ
2	นางสาวณอมพรรณ สืบจากวงษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานโครงการพระราชดำริ
3	นางสาวอุษากร จำวิล	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ
4	นางสาวนันทา เพราะทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ

กรมปศุสัตว์ (2)

1	นายโอภาส ทองยงค์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการปศุสัตว์ และถ่ายทอดเทคโนโลยี
2	นางสาวอมรรรัตน์ ชื่นสุวรรณ	นักวิชาการสัตวบาล ชำนาญการ

กรมป่าไม้ (4)

1	นายสมยศ กิระติวุฒิกุล	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ
2	นายพิทักษ์ จรัสจจา	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ
3	นางสาวโสภณา สามชูศรี	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการ
4	นายคณิต รัตนวัฒน์กุล	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (6)

1	นายจตุพร นุรุษพัฒน์	อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
2	นายโกวิท ปัญญาตรง	ผู้ตรวจราชการกรม

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
		ทำหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักสงงานพระราชดำริ
3	นายเรือง จันทรมหเสถียร	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ
4	นางสุนันทา ตันศิริ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
5	นางสาววารุณี นันทะปัดย์	นักวิชาการป่าไม้ ปฏิบัติการ
6	นางสาววิจิตรา ภูจอมดาว	นักวิชาการป่าไม้

กรมประมง (3)

1	นายศุภวัฒน์ โกมลมาลย์	ผู้อำนวยการส่วนโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกิจกรรมพิเศษ
2	นายสุรกิจ นาคแก้ว	นักวิชาการประมง ชำนาญการ
3	นางสาวแสงเสริม แก้วดี	นักวิชาการประมง ปฏิบัติการ

สำนักราชเลขาธิการ (2)

1	นางสาวอรสุดา เจริญรัก	ผู้อำนวยการกอง
2	นางสาวพรณี พ็ชรประภาส	วิทยากร ชำนาญการ

กรมการข้าว (4)

1	นายประเสริฐ โกศลวิตร	อธิบดีกรมการข้าว
2	นางสาวนงนุช จิรเสาวภาคย์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
3	นางวาริ ไชยแพ	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว
4	นางสาวอรพิน วัฒนเนตร์	ผชช.ด้านปรับปรุงพันธุ์ข้าว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (3)

1	นางสาววชิรา ไชยพันธุ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
2	นางสาววัลลภา เขียงยงค์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดิน ชำนาญการ
3	นางสาวสุนิสา เอกรัตน	นักวิชาการปฏิรูปที่ดิน ปฏิบัติการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2)

1	นางสาวทรงลดา เขียวสอาด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
---	------------------------	-------------------------------------

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
2	นางสาวเนาวรัตน์ หิรัญญะสิริ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2)		
1	นายสุทัศน์ ชีรวินน์	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ
2	นางสาวกมลทิพย์ มุมิ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (1)		
1	นายสุทัศน์ อุศิริจันทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
กระทรวงสาธารณสุข (2)		
1	นางศรีมาลา ตุงคะเดชะ	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ
2	นายอุสาคี พฤติจิระวงศ์	นายแพทย์ ชำนาญการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1)		
1	นางสุรรัตน์ ต. สุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (1)		
1	นางชุลีพร ผาคินินนาท	ผอ.กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (3)		
1	นายเฉลิมศักดิ์ มากมูลผล	นักพัฒนาสังคม ชำนาญการ
2	นางสาวอดิษฐ์ ดิศพงศ์	นักพัฒนาสังคม ชำนาญการ
3	นางสาวภักดิ์พิสัย คงสำคัญ	เจ้าพนักงานธุรการ ชำนาญงาน
กรมการปกครอง (1)		
1	นายอนันต์ พรหมเพียรพงศ์	หัวหน้าฝ่ายโครงการพัฒนาพื้นที่พิเศษ
กรมการพัฒนาชุมชน (2)		
1	นายปิยะ ชูพูล	นักวิชาการพัฒนาชุมชน ชำนาญการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
2	นางสาวฉัตรธรรม โปธิปิ่น	นักวิชาการพัฒนาชุมชน ชำนาญการ
กระทรวงมหาดไทย (1)		
1	นายศิริชัย ศรีเหนียง	ผู้อำนวยการส่วนติดตามและประเมินผล
กรมทางหลวง (2)		
1	นายลลิต สวัสดิมงคล	นักธรณีวิทยาชำนาญการ สำนักวิเคราะห์และตรวจสอบ กรมทางหลวง
2	นายสาโรจน์ อาลีมีน	นายช่างโยธา ชำนาญงาน สำนักวิเคราะห์และตรวจสอบ กรมทางหลวง
กรมทางหลวงชนบท (1)		
1	นายธีรพันธ์ โจมยงค์	ผู้อำนวยการส่วนวิศวกรรม ชำนาญการ
กองทัพไทย (2)		
1	พลตรี ธีรจิตต์ นิพิทสุขการ	ผช.ผอ.สปร.สบท.บก.ทท.
2	นาวาอากาศเอก สุชาติ อังสุโชติ	ประจำส่วนแผนและโครงการ สปร.สบท. ฯ
กองทัพภาคที่ 1 (1)		
1	พันโท กิตติศักดิ์ วัฒนเดช	หัวหน้าแผนพัฒนา กองกิจการพลเรือน กองทัพภาคที่ 1
กองทัพภาคที่ 2 (2)		
1	พ.อ.จิระศักดิ์ ขำประดม	หน.สปร.ทภ.2 กองกิจการพลเรือน กองทัพภาคที่ 2 ค่ายสุรนารี
2	พ.ท.ยุทธศิลป์ บรรเทา	หน.กิจการพลเรือน พล.ร.3/กกอ.สุรศักดิ์มนตรี
กองทัพภาคที่ 3 (2)		
1	พันเอก คงเอก ขยันกิจ	นปก.ประจำ มทบ.32/รอง ผอ.สปร.ทภ.3

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
		กองกิจการพลเรือน กองทัพอากาศที่ 3
		ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จ.พิษณุโลก
2	พันเอก สมชาย ทาวงศ์มา	รอง ผบ.ป.4 ช่วยราชการ กกร.ทก.3
		กองกิจการพลเรือน กองทัพอากาศที่ 3
		ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จ.พิษณุโลก
กองทัพอากาศที่ 4 (2)		
1	พ.อ. พงษ์เทพ ประกอบสุขราษฎร์	รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานโครงการพระราชดำริค่ายวิชาสุช จ.นครศรีธรรมราช
2	พ.ต.ชาญชัย กายเพชร	รอง ผบ.ช.พัน.15
		นายทหารประสานงานโครงการสถาบัน
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (3)		
1	พ.ท.ณัฐวัฒน์ นิลภูผาทวีโชติ	หัวหน้าแผนกแผนงานโครงการ กองยุทธการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
2	ร.อ.หญิง ชนิตา สายะตานันท์	หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
3	ร.ท.หญิง นภาพร นิพิฏ์จูด	ประจำแผนกปฏิบัติการจิตวิทยา
		กองกิจการพลเรือน
		หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (2)		
1	พ.อ.องอาจ แล็งเสถียร	รอง ผอ.ผค.ศปป.6 กอ.รมน.
		สผค.ศปป.6 กอ.รมน.
2	พ.ท.สุเทพ เกตุแก้ว	หน.ฝ่ายโครงการ สผค.ศปป.6 กอ.รมน.
		สผค.ศปป.6 กอ.รมน.
พลเอกนิพนธ์ ภารัญนิตย์ ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ (2)		
1	พล.ท.ธนยศ ศิริกุล	หัวหน้าสำนักงานประสานงานโครงการฯ
2	พ.อ. สุภชัย วิเชียรสารณ์	หัวหน้าฝ่ายสำนักงาน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (1)		
1	พ.ต.ต.หญิงอรัญญา สุกุลนนท์	สารวัตรงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน ฝอ.5 ฯ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (1)		
1	พ.ต.ท.นพคุณ บำรุงพงษ์	รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยทราย ฯ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2)		
1	นางสาวสุดา สวัสดิ์ธินาคคุณ	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ฯ
2	นายเกียรติสยาม ลิ้มตระกูล	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2)		
1	นายทวี จินดานัยกุล	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อ่าวคุ้งกระเบน ฯ
2	นายสมควร เสียงเสนาะ	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (1)		
1	นายปรีชา โพธิ์ปาน	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ฯ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2)		
1	นายชนะไชย วัฒนา	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ฯ
2	นายวัชรพงศ์ ศรีสำราญ	นายช่างชลประทานชำนาญงาน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2)		
1	นายประดับ กลัดเข็มเพชร	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ฯ
2	นายดำรงชัย โอวาทจำรัส	หัวหน้ากลุ่มวิชาการ
จังหวัดฉะเชิงเทรา (2)		

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายนิรันดร์ ศรีเจริญ	ปลัดจังหวัดฉะเชิงเทรา
2	นายสุพจน์ ภูติเกียรติขจร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดนครนายก (2)		
1	นายवलัญญกร ไกรเลิศ	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนครนายก
2	นายกมล ศักดิ์ประสิทธิ์	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก
จังหวัดอ่างทอง (2)		
1	นายปัญญา งานเลิศ	ปลัดจังหวัดอ่างทอง
2	นางนันทิยา วงศ์พันธ์	หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลฯ
จังหวัดลพบุรี (2)		
1	นายสถาพร ศิริภักดี	ปลัดจังหวัดลพบุรี
2	นายบุญธรรม พานเพ็ชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (4)		
1	นายณรงค์ อ่อนสอาด	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2	นางปรีชา ปาลีโพธิ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3	นางสาวศิริพร ศุภวิไล	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4	นายธีระ ศรีโรจน์ย์	หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สนจ.อย.
จังหวัดสระบุรี (1)		
1	นายภิญโญ ประกอบผล	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระบุรี สำนักงานจังหวัดสระบุรี
จังหวัดจันทบุรี (1)		
1	นายมานพ วีระอากาศ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
จังหวัดตราด (2)		
1	นางสาวรัตนา ศรีศุภลักษณ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดตราด สำนักงานจังหวัดตราด
2	นายปรีชา กลีบสุข	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตราด
จังหวัดระยอง (1)		
1	นายรัตนชัย บุญศรี	นายช่างไฟฟ้า ชำนาญงาน สำนักงานจังหวัดระยอง
จังหวัดชลบุรี (2)		
1	นายชนพงษ์ รัตนวุฒินันท์	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญงาน
2	นายมั่งคง ศิริโชติ	เจ้าพนักงานป่าไม้ ชำนาญงาน
จังหวัดปราจีนบุรี (2)		
1	นายสุขวัฒน์ สุขสวัสดิ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี
2	นายวิฑูรย์ อึ้งเจริญ	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี
จังหวัดสระแก้ว (2)		
1	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
2	นางสาวฉัตรนภา หมั่นเจริญ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติการ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
จังหวัดชัยนาท (1)		
1	นายเฉลิมเกียรติ วรวุฒิปุทธพงศ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดชัยนาท สำนักงานจังหวัดชัยนาท
จังหวัดสิงห์บุรี (2)		
1	นายชิตพงษ์ ฤทธิประศาสน์	ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี
2	นางสาวเบญจวรรณ พาละหาญ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสิงห์บุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
จังหวัดกาญจนบุรี (2)		
1	ว่าที่ ร.ต. เชิดศักดิ์ จำปาเทศ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี
2	นางสาวอุไรรัตน์ เชื้องหลิว	นักวิชาการตรวจสอบภายใน ชำนาญการ สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี
จังหวัดนครปฐม (1)		
1	นายประพันธ์ สัมฤทธิ์วงศ์	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดนครปฐม สำนักงานจังหวัดนครปฐม
จังหวัดราชบุรี (2)		
1	นายวิทวัช ศรีนาม	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดราชบุรี สำนักงานจังหวัดราชบุรี
2	นายชินวัฒน์ อัสโนมันต์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ สำนักงานจังหวัดราชบุรี
จังหวัดสุพรรณบุรี (2)		
1	นายเกิดชัย ธีญวัฒน์กุล	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานสุพรรณบุรี
2	นายสมบัติ ชันทอง	นายช่างชลประทานอาวุโส
จังหวัดนนทบุรี (1)		
1	นายมนตรี ถาวร	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี
จังหวัดปทุมธานี (3)		
1	นายรุ่งชัย โรจน์ชัยรัตน์	นายช่างชลประทาน ชำนาญงาน
2	นายชูชาติ ศุภวรรธนาถ	นายช่างชลประทานอาวุโส
3	นายไพโรจน์ อัมพรลักษณ์	นายช่างชลประทาน ผู้อำนวยการชั้นต้น
จังหวัดสมุทรสาคร (1)		
1	นายพิสิษฐ์ พิบูลย์ศิริ	นายช่างชลประทานอาวุโส

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
จังหวัดสมุทรสงคราม (3)		
1	นายรัชชัย สีสุวรรณ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม
2	นายสุรเดช ดิษฐวิบูลย์	โครงการชลประทานสมุทรสงคราม ชลประทานสมุทรสงคราม
3	นางกัลยา จิรวชิรศักดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการและ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสมุทรสงคราม
จังหวัดสมุทรปราการ (3)		
1	นายทรงศักดิ์ โจทยวิทยา	ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน จังหวัดสมุทรปราการ
2	นายประธานสิทธิ์ กระทบด	หัวหน้าศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวฯ
3	นายวิเชียร จันจำรูญ	นักวิชาการป่าไม้ ศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวฯ
จังหวัดเพชรบุรี (1)		
1	นางสาวฉวีวรรณ อนันตกิจไพศาล	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเพชรบุรี
2	นางสาวชมพู่ เอี่ยมสอาด	เจ้าหน้าที่กลุ่มงานยุทธศาสตร์
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2)		
1	นายอภิรักษ์ จันทรัมย์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2	นายชัชชัย สุกรกาญจน์	นิติกร ชำนาญการ
จังหวัดสกลนคร(2)		
1	นางวิद्या ประสงค์วัฒนา	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร
2	นายสถาพร พงษ์นาก	หน.กลุ่มงานศูนย์ป่าไม้ฯ
จังหวัดมุกดาหาร (1)		

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นางอุบลวรรณ โสมรักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดนครพนม (3)		
1	นายสมบูรณ์ สอนประภา	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครพนม
2	นายนิพนธ์ มังกรแก้ว	นายช่างชลประทานอาวุโส
3	นายอำเภอ ไพ ประเสริฐสังข์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดยโสธร (1)		
1	นายชันชัย สีนอร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดอุบลราชธานี (1)		
1	นายสามารถ จันทร์โคตร	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดฯ
จังหวัดอำนาจเจริญ (2)		
1	นายปวิณ ชำนิประศาสน์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ
2	นายชาญณรงค์ ไชยศิริพันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดอำนาจเจริญ
จังหวัดบุรีรัมย์ (1)		
1	นางทิพวัน จินดาศิริพันธ์	นักจัดการงานทั่วไป ปฏิบัติการ
จังหวัดสุรินทร์ (2)		
1	นายสมเกียรติ สังข์ขาวสุทธิรักษ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์
2	นายวีระพงษ์ สว่างศิริทิพย์	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์
จังหวัดศรีสะเกษ (2)		
1	นายจำเริญ ทิพญพงศ์ธาดา	รองผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ
2	นายวิศณุกร ลิ่มสูงเนิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
จังหวัดนครราชสีมา (1)		
1	นางอัญชญา เจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
จังหวัดชัยภูมิ (1)		
1	นางสาวกาญจนา เรืองโรจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
จังหวัดร้อยเอ็ด (3)		
1	นางสาวสิริมา วัฒน	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
2	นางสาวคณินส์ ซาชิโย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
3	นางสาวณัฐธิยา คิษผล	นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
จังหวัดเลย (1)		
1	นายชัยภัทร หิรัณยเลขา	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเลย
จังหวัดหนองคาย (3)		
1	นางธิดาภรณ์ ปัญญา	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
2	นายกฤติธิ์ โสคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
3	นายไชยรงค์ พิทักษ์สุภดี	หัวหน้ากลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
จังหวัดอุดรธานี (2)		
1	นายเทวัญ สรรค์นิกร	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุดรธานี
2	นายวิชา จันทร์กลม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
จังหวัดหนองบัวลำภู (1)		
1	นายเจษฎา ปานะถึก	นิติกรชำนาญการ
จังหวัดขอนแก่น (1)		
1	นายทองปัทม์ ไทธานี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
จังหวัดกาฬสินธุ์ (3)		
1	นายสมศักดิ์ ขำทวีพรหม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์
2	นางสาวอัมพรพรรณ อภิรักษากร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
3	นายสมหมาย ดอกบัว	นายช่างชลประทาน ชำนาญงาน
จังหวัดมหาสารคาม (2)		
1	นางจันทร์เพ็ญ สักดิวงษ์	หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
2	นายมาวิน วัฒนะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดเชียงใหม่ (1)		
1	นายสำเร็จ ไชยเสน	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
จังหวัดเชียงราย (1)		
1	นายอรุณ สรรเสริญ	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงราย
จังหวัดพะเยา (1)		
1	นายบรรพชิต วาสิกานนท์	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา
จังหวัดแพร่ (1)		
1	นายสุริยันต์ กาญจนศิลป์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่
จังหวัดลำพูน (1)		
1	นายบุญเวทย์ ศรีพวงใจ	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด
จังหวัดลำปาง (2)		

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายสุพรรณ กล่าวสุนทร	รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง
2	นายสง่า บัวระดก	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัดลำปาง
จังหวัดน่าน (2)		
1	นายวีรวิทย์ วิวัฒนวานิช	ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน
2	นางวิไลวรรณ บุคตาสา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานจังหวัดน่าน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2)		
1	นายอวยชัย ประภัสสร	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2	นายวุฒิจักร เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูง ฯ
จังหวัดพิษณุโลก (3)		
1	นายยงยศ เมฆอรุณ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
2	นายศรัทธา ศรีพิงศ์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
3	นางวรางคณา อังศุไพศาล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
จังหวัดสุโขทัย (1)		
1	นายปิติ แก้วสลับสี	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสุโขทัย
จังหวัดอุดรธานี (1)		
1	นายศักดิ์วรรณ เตชะจิตอาภรณ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุดรธานี สำนักงานจังหวัดอุดรธานี
จังหวัดตาก (3)		

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	คุณเบญจพล เปรมปรีดา	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดตาก
2	นายณัฐพงษ์ วงศ์สง่า	หัวหน้าแผนกหลวงสำนักงานจังหวัดตาก
3	นายจาตุรณ วงศ์เทพาย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดกำแพงเพชร (3)		
1	นางสาวเบญจวรรณ อานเป็รื่อง	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร
2	นายชูเกียรติ กวางสนั่น	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
3	นายสุทธิพร ศิวเวทพิกุล	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง)
จังหวัดพิจิตร (2)		
1	นางบุปผา อู่ยเสง	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร
2	นางวิไลวรรณ เด็ชวรินทร์	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ
จังหวัดอุทัยธานี (1)		
1	นายประหัยค์ ยะคะนอง	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี
จังหวัดเพชรบูรณ์ (2)		
1	นายจิรายุทธ วัจนรัตน์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
2	นางสาวเอกรัตน์ นาคาคง	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์
จังหวัดนครสวรรค์ (3)		
1	นายอรรถจิต รงค์ทอง	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
2	นายสมเกียรติ พูลสุขเสริม	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์
3	นางสาวอภิรดี เก่งไทย	นักวิเคราะห์นโยบายและปฏิบัติการ
จังหวัดนครศรีธรรมราช (5)		
1	นายสมบูรณ์ โอฟารกิจเจริญ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช
2	นายเทอดศักดิ์ ลักษณะยุค	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
		อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3	นายสัญญา อ่อนสูง	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง (ภาคประชาชน)
4	นายเสวตฉัตร บุญมีง	หัวหน้ากลุ่มประสานงานโครงการพระราชดำริ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 (นครศรีธรรมราช)
5	นายศรัณย์ ใจสะอาด	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 (นครศรีธรรมราช)
จังหวัดชุมพร (1)		
1	นายอุคร น้อยทับทิม	หัวหน้าบริหารงานจังหวัดชุมพร
จังหวัดกระบี่ (1)		
1	นางสนวนฉวี สุวรรณจุฑะ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกระบี่
จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2)		
1	นางแจ่มจิตร พูลสวัสดิ์	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2	นายสุรพันธ์ มั่นศรีผล	ผู้อำนวยการ โครงการชลประทานสุราษฎร์ธานี สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี
จังหวัดระนอง (1)		
1	นายสุริยศักดิ์ โภครสุวรรณ	พัฒนาการอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง
จังหวัดพังงา (1)		
1	นางสาวสิริมา ปรีชาวงศากุล	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพังงา สำนักงานจังหวัดพังงา
จังหวัดสตูล (2)		
1	นายจรูญ พรหมหันต์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสตูล

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
2	นายจอมพร เจริญวัฒน์	ผู้อำนวยการ โครงการชลประทานสตูล
จังหวัดภูเก็ต (1)		
1	นางสาวปิยะนันท์ กำแพงส่อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
จังหวัดนราธิวาส (2)		
1	นายชนาคม จงจิระ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส
2	นางเบ็ญจาทิพย์ ชูคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดปัตตานี (2)		
1	นายทรงพล สวาสดิ์ธรรม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
2	นายอานัส ยูณี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
จังหวัดยะลา (2)		
1	นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา
2	นางณัฐชยาน์ บัวชุม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
จังหวัดสงขลา (2)		
1	นายสุกิตติ ชนพิทักษ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลา (แทนผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา)
2	นางสาวนภพร เกษรพันธุ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ สำนักงานจังหวัดสงขลา
จังหวัดตรัง (1)		
1	นางวาสนา สังขารา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานจังหวัดตรัง
จังหวัดพัทลุง (3)		
1	นายวินัย ครอบธรรมพัฒน์	ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง
2	นางสาวนิภา พลัดภู	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
3	นางจินตกาญ ไตรสุรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
ลงชน (27)		
1	นายณรงค์ชัย ทิพยมณี	ผู้สื่อข่าวรายการสยามมานูสติ
2	นางสาวสิริมา กาลายี	นักข่าววิทยุ มก.
3	นางสาวกนกรัตน์ บุญชูดวง	สถานีวิทยุ มก.
4	นายภัทรนิษฐ์ เกียรติวราจรูญ	รายการ กปร. กังงานของในหลวง
5	นายพรเทพ อนุภูตราชน	รายการ กปร. กังงานของในหลวง
6	นายประวิทย์ แนนถ้วน	ร่วมผลิต NBT
7	นายอดิศักดิ์ ไชยการ	TV 5
8	ศิริขวัญ ออเขียน	TV 7
9	บุญเลิศ เฟื่องเจริญ	TV 7
10	เจเลียว ชัยปิ่นปัก	TV 7
11	นายประวัน ใจอ่อน	TV 5
12	สุรียน ทั่นการรุธ	TV 11
13	วัลชลี	TV 11
14	นายณัฐพร ศรีจันทร์	TV 11
15	อมรรัตน์ แก้วเกตุ	TV 9
16	พัฒนา ชินสมมาตร	TV 9
17	มนัส กุมมาน้อย	TV 9
18	ธัญวรรณ พรหมเทศ	Pr /RamaGadens ร.ร.
19	อุไรพร ตำราญเริงจิตร	TV 3
20	ปราโมทย์ ดำนิล	TV 3
21	ทรงธร โพธิวิทค	TV 3
22	ภัทธีรี มีศิริ	รายการอันเนื่อง 106
23	เวริกา คำภา	บ. แพนดิจิตต์
24	พัชชกา ศรีયાาง	บ. แพนดิจิตต์
25	สุภาพร หมายเกิดหลัก	บ. แพนดิจิตต์
26	นายไพบูลย์ ภัคดีพินิจ	หนังสือพิมพ์ GLOBAL รายสัปดาห์

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
27	นายกรวัฒน์ วินิล	หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย

สำนักงาน กปร. (30)

1	นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ	เลขาธิการ กปร.
2	นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์	รองเลขาธิการ กปร.
3	นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์	รองเลขาธิการ กปร.
4	ม.ล. จิรพันธุ์ ทวีวงศ์	รองเลขาธิการ กปร.
5	นายสมพล พันธุ์มณี	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
6	นายปกรณ์ สัตยวงษ์	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
7	นางสาวศรีนิตย์ บุญทอง	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
8	นายสายเมือง วิรัชศิริ	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
9	คุณกานต์ พรหมศิริ	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
10	นางสาวสุนทร ศรีปรัชญากุล	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา
11	นายคนุชา สินธวานนท์	รท. ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการ
12	นางสุวรรณา พาศิริ	รท. ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการ
13	นางสาววัชรวิ วัฒนไกร	ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ
14	นายประสาท พาศิริ	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการ พื้นที่ภาคกลาง
15	นายชัชชัย ภูวิชยสัมฤทธิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
16	นายปวัตร์ นวะมะรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการ พื้นที่ภาคเหนือ
17	นายสมบุญ วงศ์กาด	ผู้อำนวยการกลุ่มศึกษาและขยายผลการพัฒนา

และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. รวม 13 คน

ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ครั้งที่ 9 วันที่ 25 มิถุนายน 2553 ณ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

